

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును
Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

సంపుటము ౧౭ } చెన్న పట్టణము 1930-వ నం॥ మార్చి నెల 7-వ తేది శుక్రవారము } సంచిక ౨౮౩
Vol. 17 } MADRAS, FRIDAY, 7th MARCH 1930. } No. 283
శ్రీ శుక్లనామనందనర ఫాల్గుణమాస శుద్ధ సప్తమి

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పులకు
నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల
కావును. పాఝ్యపునొప్పుల కారదోలును.
బొట్ట బోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
బావుల రూపుమాపును. దగ్గుచుత్తగించును
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
పలన కఠినమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విడేకము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

గొప్పగొప్ప వారిచే
శుభములు.

స్వల్ప ద ర! ఫల మ ధి క ము !!

100 కి 100 గురు సంతృప్తి

లోకామయహర కస్తూర

పిల్లలు మొదలు ముసలివారి వరకు అందరి మందము, మలబద్ధము, పడి
లముచే కాళ్ళ లాగుట, కడుపుబ్బరము, కడుపునొప్పి, పుక్కిలయందు నొప్పి, అహార
సలిజ్వరము, జ్వరము, పేష్, ఇన్ ఫ్లూయెంజా ఇంకను అనేక వ్యాధులను గుణపరచును. స్త్రీలు (వెనవించిన
వాడు, స్నానమునాడు (కర్పూరికి బదులుగా) ఈమాత్రలు 4-5 ను, 2-3 తమలపాకులలో నమలి (మింగవలెను.
సాంకామిక రోగులతో నుండవలసినవారు, దినము 1-2 మాత్రలను నేవించిన ఆరోగ్యదృఢాంగు అగుదురు.
ఈమాత్రల సీసాతోగల ఆనుపానపత్రమును చూడుడు. 200 మాత్రలుగల సీసా 1-కి 4 అణాలవంతున ప్రతిపా
త్రులోపలను దొరకును. పోస్టు మాలకముగా 6 సీసాలు రు 1-8-0, 12 సీసాలు రు 2-12-0, 25 సీసాలు రు 5-8-0.

సారస్వతానవం:— మొదడుకు బలమును కలిగించి, జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధిచేయును గావున, మొదడు దుర్బ
లమువలన గలిగియుండు సమస్త వ్యాధులను పరిహరించి నరములకు మంచి తాగును.
కృష్ణద్విని కలుగజేయును. సంగీతపాటకుల కంఠస్వరమునకు మృదుమధురత్వము నిచ్చును. పాదసంపాదన ఉత్సాహమునింపును.
బలహీనతైన స్త్రీలకు నెత్తినడుమ (నెత్తితోర చాల మెత్తగావుండుటవలన) పొట్టాడను నడువనకాని పిల్లలకు పంజీవివంటిది.
6 బొట్టల సీసా 1-కి రు 1-0-0. సోమభిర్ములు ప్రత్యేకము.

శ్రీ సీ తా రా ఘ వ వై ద్య శా ల, మై సూరు.

మధికము
కలిగి వైద్యకాకల
పుత్రము, అత్యర్థము, ఆరుచి, అపురింతలు,
మంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల
యందు బలతయము, పిక్కిలు, పాఝ్యములు, కిరన్ను,
తేడ్లు, అగులు మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పులను
బోగొట్టి దోహదమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈమాత్రలు మేనావాతనొప్పులను వెంటనే మాన్పును.
ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ
మగుటచేతను పరమసాంస్కరియ యని చెప్పవచ్చును.
ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:— (98)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
పోస్టు నిమమోలు, ఎలమర్రు, కృష్ణాజిల్లా

మోక్షగుండరామాయణము

యక్షగానము, హరికథ, 6 కాండములు గల సంపూర్ణరామాయణము. పద్యములు
పాటలు, కీర్తనలు, మెట్లు, తొహరాలు అన్ని శుభకార్యములలో పాడవచ్చును. హరిభక్తులకు
ప్రీతిపరులకు ఉపయోగము. 422 పుటల క్యాలికోబైండు. వెల రు 2-8-0.

ప్రౌఢశపురాణసారము

వదునెనిమిది పురాణములు 4 భాగములుగ సులభశైలిని వచనములోకథలవలె పండిత
సామర, స్త్రీ, పురుష, బాలబాలికలకు ఉపయోగించునట్లు వ్రాయబడినవి. వెల భాగము 1-
రు 1-0-0 నాల్గుభాగములుగల సంపూర్ణగ్రంథము. క్యాలికోబైండు, వెల రు 4-8-0
ఈదర వెంకయ్యపంతులు, ప్రొఫైటరు: రామా అండుకో, ఏలూరు

సిద్ధావధము

మలబద్ధము, అతిమరపు, నిస్సత్తును మున్నగునాటికి
మా జగత్ ప్రసిద్ధ మగు
ఆతంకనిగ్రహ మాత్రలను నేవింపును
82 మాత్రలు గల డబ్బా రూ. 1
పూర్తివివరముల 150 పుటలు గల బాబితా
ఉచితముగ పంపబడును,
ఆ తం క ని గ్ర హ షా ర్క సీ
25, బ్రాడ్వే మదరాసు.

అయిదువందల బహుమానము
వివరములకు వెంటనే వ్రాయుము.
విద్యావగరచరిత్రము, 400 పుటలు. ప్రతి రూ 2-0-0,
మేనేజరు, విజ్ఞానపత్రిక, అనంతపురము.

జాబులు

జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము-నెల్లూరు

మార్చి నెల 10 వ తేది సోమవారము మధ్యాహ్నం 3 గంటలకు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ సభ జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యాలయమున జరుగును. ఉత్పాదక, కల్ప, విదేశ వస్తువుల పికేటింగు మొదలగు ముఖ్యవిషయములు చర్చింపబడును. సభ్యులును అధిమానులను తప్పక దయచేయ ప్రార్థితులు.

హమ్మ రేణురెడ్డి
కార్యదర్శి

చిత్తూరులో ఖద్దరు ప్రచారము

వారాంతరము నందుండి సంచార ఖద్దరువస్త్రాల యమున యీ నెల 8-వ తేది మొదలు 12-వ తారీఖువరకు చిత్తూరికి మాన్యును. అన్నిరకముల ఖద్దరు పాన్మెన్టు గుడిపిలో నుండు శ్రీయుతులు కె. వి. కుప్పసామిస్వల్లి బి. ఎ. బి. ఎల్. వారి గృహమును ప్రదర్శింపబడును. ఖద్దరు ప్రచారకలముల ముగా ఇంటింటికి పల్లె, పల్లెకు పంపి ఆసక్తిగలకే అమ్మ

సి. వి. రంగంశ్రేష్ఠి,

పశ్చిమగోదావరి జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘసభ

2-3-30 తేదిన యేలూరు జాతీయకళాశాలలో జరుపబడిన పశ్చిమగోదావరి జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘ సభా తీర్మానములు.

1. అఖిలభారత కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీవారి తీర్మానానుసారముగ ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతీయోప సంఘముపాత కాసనోల్లంఘనవిషయమై గావించిన తీర్మానమును పశ్చిమగోదావరి జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘమువారు పూర్తిగా ఆమోదించుచు పదమూడవ కార్యక్రమ నిర్వహణనిమిత్తము అయిదుగురు తక్కువగాని సబుకమిటి నొకదానిని నిర్మించుటకును అవసరమైన యెడల ఇంకా యెక్కువనుండి సభ్యులను చేర్చుకొను ఘోషనానికి యొసంగుటకు ఈసభవారు నిర్ణయించుచున్నారు.

సబుకమిటి సభ్యులు—1. దండు నారాయణరాజు గారు, 2. ఆత్మహరి గోవిందాచార్యులుగారు, 3. బందా వియ్యన్న పంతులుగారు, 4. కొమ్మారెడ్డి ఆంజనేయులుగారు, 5. పసల కృష్ణమూర్తిగారు, 6. కొమ్మారెడ్డి సత్యనారాయణమూర్తిగారు, 7. తల్లాప్రగడ నరసింహశర్మగారు.

2. రాజ్ పు కాసనోల్లంఘనమునకు పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో ప్రస్తుతము రు 15000 పంజాబీలు రూపాయలు వసూలుపర్చుటకు 1000 మందికి పైగా కాంతివైకుంఠులను చేర్చుటకు తీర్మానించడమయినది.

రామకృష్ణరావుగారిని జిల్లా కోవడమయినది.

య విద్యాలయ భవనమున

కి రు 20 లకు ఎక్కువ

రూపింపడమయినది.

రాజ్ గారికి రు 5/లు

డయినది.

లో పంక నూరికా

క్రమము చేయు

గతి ప్రమాణి

త్యకంపెనీవారి

నూరంపూడి

వాడ.

గన్న కలసి

రా సభవారు

యలజడిని

కులకు సరిఅయిన

ను కాసనోల్లంఘనమును

ప్రచారము చేయుటకు

సహాయము చేయుటకు యీ

మనది.

- (1) కేసినారపు సుబ్బారావుగారు.
- (2) తల్లాప్రగడ నరసింహశర్మగారు.
- (3) మంగిపూడి పురుషోత్తమశర్మగారు.
- (4) తాడిమేటి కుటుంబశాస్త్రిగారు.

8. సత్యాగ్రహ యుద్ధము ప్రారంభమైన తేది మొదలు ప్రతి తాలూకా ముఖ్యపట్టణములోను శాంతి పైనికదిరములోను, అహోరాత్రములు మూలతీయులుకును చరకాల్పాసనకొరకు స్నాన, చరకా దీక్ష సంఘముని యొకసంఘమును ప్రాప్తిచేసలేని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

9. 21-7-29 తేదీని ఎక్కుకొనబడిన హిందూస్థానీనేపా దళసంఘమును కొత్తూరుపట్టణ ప్రకారము రద్దుపరచుచు యీ దిగువ నుదహరించిన వారిని సభ్యులుగ ఎన్నుకోవడమయినది.

- (1) తల్లాప్రగడ నరసింహశర్మగారు, (2) కొవ్వలి గోపాలరావుగారు, (3) పాగి సుబ్బరాజుగారు, (4) కొల్లా వెంకట్రామయ్యగారు, (5) పేరిచర్ల సుబ్బరాజుగారు, (6) ముప్పిలక్ష్మీనారాయణగారు, (7) పసల కృష్ణమూర్తిగారు, (8) మంగిపూడి పురుషోత్తమశర్మగారు, (9) బసవరాజు శ్రీరంగ శాయిగారు, (10) భోగరాజు పేర్రాజుగారు.

ఈ సంఘమునకు బసవరాజు శ్రీరంగశాయిగారిని కన్వీనరుగా నియమించడమైనది.

10. శ్రీయుత తల్లాప్రగడ నరసింహశర్మగారిని తాడిమేటి కుటుంబశాస్త్రిగారి స్థానే జిల్లాసంఘసభ్యులగ ఎన్నుకోవడమయినది.

కొమ్మారెడ్డి ఆంజనేయులు,

అధ్యక్షులు,

పశ్చిమగోదావరి జిల్లా కాంగ్రెసు ఆఫీసు, యేలూరు, 2-3-30.

మండ చినవెంకయ్యగారు స్వర్ణస్థులెరి

ది 3-3-30 సోమవారమురాత్రి 1 గంటకు ప్రాక్టికల్ వాది మండ చినవెంకయ్యగారు స్వర్ణస్థులెరినుట కెంతయు విచారకరముగా నున్నది. వీరు గంటూరుమండల, దండమాడి గ్రామవాస్తవ్యులు. వివిధ విజ్ఞానసంపన్నులు. ఆంధ్రభాషా కోవిదులు. లోకోత్తరవ్యక్తులు. సవాతనధర్మ పరాయణులు. రాజకీయ వ్యవహారములలో వీరికి వ్యవసాయమునం దత్యంతసీతి గావుననే యనేకరైతు మహాసభలకే రైతుల కష్టనిష్ఠురముల గూర్చి యుపన్యసింపుచు వీరలయెడ కరుణారస ప్రపూర్ణమైన సులై సర్వకాల సర్వావస్థలయందు వారికోసో యొకవిధమున బనులగల్పించి పోషించుచుండు దయారసస్ఫూర్తయ్యులు. వీరు స్వగ్రామపురోభివృద్ధికై పలువిధముల పాటుబడుచు ప్రజాభివృద్ధి కార్యము లాసగూర్చు చుండెడివారు. వీరు కాశీ మున్నగు మహాపుణ్యక్షేత్రముల దర్శించిన భక్తాగ్రగణ్యులు. వీరి యెట్లు లాన్నను వీరి మరణమువలన సవాతనధర్మ పరాయణులగు సవాతనధర్మములకును తీరనినష్టము వాటిల్లినదనట కెట్టిసంది యము లేదు. ఇట్టి మహానీయులు మరణించిననుట కెంతయు చింతించుచున్నారము.

మండ వేంకటశ్రేష్ఠయ్య,

దండమాడి.

ఆయాసపడవదు

శూలనొప్పి తగ్గిపోవును

చాంబర్లెన్సు శూలనొప్పి నివారిణి ఉపయోగించిన ఉత్తరక్షణముననే బాధనుండి విముక్తిపొంది సౌఖ్యము ననుభవించగలవు. ఇది చాల నమ్మకమైనది. చాలాకాలమునుండి అనేక ఘనజైద్యులచే ఆమోదించబడుచున్నది మందులలో శ్రద్ధాన్వితిలోను దొరకును. ప్రపంచమున దంతటను శూలనొప్పి లకు, తిమిరి వాయువులకు, అతిసారమునకు, పాతికడుపునం బంధమైన వ్యాధులన్నిటికి వాడబడుచున్నది వెంటనే దాని సుగుణమును పొందుచున్నారు. ఎల్లప్పుడు దగ్గర నుండు కొనుడు. ఇంక ఆయాసము పొంద నవసరము కనిపించు.

చాంబర్లెన్సు శూలనొప్పి నివారిణి
CHAMBERLAIN MEDICINE Co.
Des Moines, Iowa U S A.
ప్రపంచమందటను చాలాకాలమునుంచి విఖ్యాతినించిన
దివ్యోదధము. అది కొత్తదికాదు, అది తప్పక నుగ విమర్శ
10 ఇందులో నుత్తుపదార్థములు చేరుటలేదు

CHAMBERLAIN'S

శూలనొప్పికి, అతిసారమునకు పూర్వీకమైన నివారిణి.
కడుపునొప్పికి ప్రథమనివారిణి

ఒక డోషధ విసోదము

మరియు

కలరా నివారిణి

ప్రొఫెస్సర్ టీన్ అరికులేరియసుండి
తయారు చేయబడినది

ప్రస్తుతకాలమునం దున్న వాటిలో ఆమోఘమైన ఓషధి కలరాకు, అతిసారమునకు ప్రప్రథమ మోతాదే గణపిచ్చు చున్నట్లు గొప్పజైద్యులచే నిరారణ చేయబడినది. అనుకూలమైన ధరలు రు. 0-15-0, 1-12-0, 2-4-0

ఫార్మికోలాజికల్ రిసెర్చి ఇన్ స్టిట్యూట్
పాస్టుబాక్సు నెం. 504, మద్రాసు. పి. టి.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

సెనేటు సభకు ఎన్నిక

ఈ గ్రంథ ప్రకటన ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ రిజిస్ట్రార్ గారు చేయబడుచున్నది:—ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ నిబంధనావళి చాప్టరు XXVIII 8 వ సెక్షను ననుసరించి శ్రీయుత బి. రామచంద్రారెడ్డి, బి. యం. యల్. సి. గారి యొక్క ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ సెనేటు సభ్యత్వ కాలపరిమితి పూర్తి యగుటచే ఖాతీపడిన స్థానమునకు మరల వారే మద్రాసు కాసన సభ ఆనధికార సభ్యులచే సెనేటు సభ్యులుగా ఎన్నుకోబడి 8. శ్రీయుత బి. రామచంద్రారెడ్డిగారు 1930 సం॥ మార్చి 4 వ తేదీనుండి మూడునెలలవరకు సభ్యులుగా నుండె నరు.

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు

తమిళనాడువర్గీ-ంగుకమిటికి రాజీనామా నొసగుట
త్రయంత ఎస్. సత్యమూర్తిగారు తమిళనాడు రాష్ట్రీయ
కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులు ఈ క్రిందిలేఖ నంపియున్నారు.

ప్రియమగు అధ్యక్షమహాశయ,

ఇటీవల వెల్లూరులో తమిళనాడు కాంగ్రెసు సంఘ సభ
లో గావించబడిన తీర్మానములనుబట్టి చూడగా అచ్చటి సభ్యు
లలో నెక్కువమంది ప్రభుత్వముతో శాంతిసమరముజేయ
యెంత యుత్సాహము గలిగియున్నారో, శాసనసభాప్రవేశము
విషయమున తమలో తాము పోరాడుకొనుటయుండు గూడ
అంత యుత్సాహమునె కలిగియున్నట్లుగా గాన్పించుచున్నది.
వోట్ల వో స గ గూ డ ద ని ప్ర చార ము స లు ప వ ల ని
నదిగా జిల్లా తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘములను
గోరిన తీర్మానము అధికారవిరహిత మనియు, హానికరమనియు
స్వనివాళికరమనియు, నాయభిప్రాయము.

అట్టి ప్రచారమునకు లాహోరు కాంగ్రెసు అధికార
మొసక పోవుటబట్టి, సదరు తీర్మానము అధికారవిరహిత
మయినది. హానికరమగుట యెట్లనగా, యీ రాష్ట్రములో
కాంగ్రెసు ప్రతిపక్షముల కీర్తనానామ మంతి యెక్కువ
గా తోడ్పడగలదు. ఈ విషయము బాగుగా తెలిసియుండియు
ఈ తీర్మానమును చెచ్చిపెట్టినవారు దీనిని పాటింపలేదని నేను
అనుమానింపకుండ నుండవలెను.

ఈ తీర్మానము స్వనివాళికర మగుట యెట్లనగా, శాస
నోల్లంఘనమునకు ప్రభాకర్తీయను, ద్రవ్యమును, కావలసినంత
లేకపోవుటబట్టి, యీ తీర్మానము కాంగ్రెసు వాదుల
దృష్టిని శాసనోల్లంఘనమునుండి మరల్చి ఆ యుద్ధమునే
ప్రీతింపజేయును. మరియు, ఆ యుద్ధములో పాల్గొననట్లే
శించుచున్న యనేకమిత్రులు ఈ తీర్మానమువలన దూరముగా
నుండురు.

నాయభిప్రాయము లీవిధముగా నున్నందున నేను తమిళ
నాడు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు వర్గీ-ంగుకమిటిలో, నా స్థానము
నకు రాజీనామా నొసగుటచే నా విధియని భావించుచున్నాను.
కాని, నేను రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సభ్యత్వమునమాత్రము విడువ
కుండ నాకు వీలగునంతవరకు అల్పసంఖ్యాకపక్షమును, అధిక
సంఖ్యాకపక్షముగా మార్చ యత్నించుచునేయుండును. భావి
స్థితి గూర్చి నాకు సంపూర్ణ విశ్వాసము గలదు. దేశబంధునికీ
మాయం దొకను జీవించియున్నది. కాంగ్రెసును
మాయభిప్రాయములకు తిరిగి మరల్చగలమని
పూర్తిగా నమ్ముచున్నాను. స్వరాజ్యసమర మేవిధముగా సలు
పబడినప్పటికిని, నిరంకుశవర్గములో అన్నివైపులనుండియు ము
ట్టడించబడెనను అభిప్రాయమునకు కాంగ్రెసును తిరిగి మరల్చ
గలమని నమ్ముచున్నాను.

నే నిందుమూలమున వర్గీ-ంగు కమిటి సభ్యత్వమునకు
రాజీనామా నొసగుచున్నాను.

ఇట్లు, మీ విశేషముడు,
ఎస్. సత్యమూర్తి.

శ్రీ వైష్ణవ సిద్ధాంతమునందలి

గ్రంథములు

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి - సంబూరి	3 8 0
కేశవాచార్య విరచితము	
దివ్యదేశ మార్గదర్శిని	0 8 0
ద్రావిడ గ్రంథములు, తెలుగులిపి	
శ్రియఃపతిష్పది - మంత్రత్రయవివరణము	0 2 0
ముదలాయిరం, యిందు ఒక్కొక్క	
పదియందు విషయములు సంతే	0 12 0
పముగా చేర్చబడి యున్నది	
కిత్తానులైదు.	
తత్వనిరూపణమ్ - ఇది వాదికేసరి	
శ్రీ మణవాళ జీయర్ సాయిం	0 8 0
చినది.	
ఉపదేశరత్నమాల	0 4 0
కురమార్గప్రకాశము	0 6 0
తత్వపదవి	0 10 0
తత్వత్రయము - పిళ్లలోకాచార్యులచే	2 0 0
అత్, వేంకటేశ్వర్ అండు కో,	
ఇనంద ముద్రకాలయము, మద్రాస్.	

జి. వెంకటచలంగారు

నుప్రసిద్ధ ఆంధ్ర చిత్రకళావిమర్శకు లగు వీరు ప్రాచీన
చిత్రకళనుగూర్చి ఉపన్యసింపటకై బానా ఆస్టేలియా మున్నగు
దేశములకు వెడలుచున్నారు. (ప్రె. ఫో. బి.)

బల్లవగారిసతి (కూనూరు)

ఎం. సి. సి. తెన్నిగు పంచమలందు శ్రీలసింగిల్లు
ప్రభుమహామతిని బడసెను. (ప్రె. ఫో. బి.)

హిందూయవతి శరణాలయము

శ్రీ కల్లికోట రాజావారి పుత్రోదయ సందర్భమున
శ్రీవారు ప్రసిద్ధ సంస్థల కన్నింటికి విరాళము లొసంగుచు
మాశరణాలయమునకు గూడ రూ 100 లా నొసంగిరి. శ్రీవారి
సెక్రటరీగారు స్వయముగా విచ్చేసి మా శరణాలయ కార్య
క్రమమును బరిశీలించి మిగుల నామోదముచిత్తుని నెలవిచ్చిరి.
మా శరణాలయపు భావ్యభివృద్ధికి మరియొకసారి సాయ మొసం
గెదమని వాగ్దాన మొనర్చిరి.

యస్. తిలకమ్మ,
సెక్రటరీ.

నెం. 2 మంటపం రోడ్డు, కల్పాకము.

మొలాపూరు కసాలేశ్వరస్వామి బ్రహ్మోత్సవము

వము:— ఈ బ్రహ్మోత్సవసందర్భమున తంజావూరు జిల్లాకు
చెందిన కీరనూరుసోదరుల నాగస్వరవాద్యము ఏర్పాటుచేయ
బడినది. వీరు ప్రతిదినము సాయంకాలము దేవాలయములో
నాగస్వరమును వాయిచెదరు. 1928 సంవత్సరమున చెన్న
పురిలో జరిగిన మహాసభాధ్యక్షుని యూరేగింపులో వీ రిరువుర
దేశీయ వాద్యమును గావించియుండిరి.

మద్రాసు ప్రభుత్వ హోముమెంబరు పదవి

ఈపదవినుండి కొద్దికాలములోనే విరమింప బోవుచున్న
సర్ మహమ్మదు ఉస్మానుగారి స్థానే నిమ్నవాతులలో
నొకనిని నియమింపబడినదిగా రోరుడు శ్రీయంత ఇ. వి. రామ
స్వామినాయకరుగారు ప్రాసాయిగారికిని మద్రాసు గవర్నరు
గారికిని తంజావూరుల సంబంధమున్నారు. (ప్రె. ఫో.)

తూర్పుఆఫ్రికా భారతీయుల హక్కులనుగూర్చి
శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి రిపోర్టు

ఇండియాగవర్న మెంటువారికి శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు
రోసంగిన సలహాలు

ఫీల్డ్, మార్చి 4:—

తూర్పుఆఫ్రికా భారతీయుల హక్కులనుగూర్చి గా||
శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు తూర్పుఆఫ్రికా వెళ్లి విచారించియుండి
నందున తమ సలహాలను పొందుపరచుచు నివేదికను తయారు
చేసి ఇండియాగవర్న మెంటువారికి సమర్పించిరి:—

కెన్యాలోనున్న భారతీయులను యూరోపీయులకు
ను అన్యోన్య సహజములు తక్కు-విగానున్న వినియో, యాగాం
డా శాసనసభలో యూరోపీయులతో, సమా న ము గా
భారతీయ ప్రతినిధులుకూడ ఉండవలెనని కోరిక భారతీయుల
కోర్కెలు నిరాకరింప బడుచుండుట విచిత్రమనియు శ్రీని
వాసశాస్త్రిగారు వ్రాయుచున్నారు. నిజముగా యూరోపీ
యులకంటె భారతీయుల ప్రతినిధివర్గమే మెచ్చుగా నుండ
వలసి యున్నది.

అంతర్జాతీయ సమితివారు ఇటీవల జారీచేసిన ఉత్తరు
వులు భారతీయుల హక్కులను గౌరవించుటవల్లను, ఇప్పుడు
టెంగెన్యాకాలో నున్న గవర్నరుగారు మంచి ఉదారస్వ
భావులగుటవల్లను కెన్యా లో న లె టెంగెన్యా కాలోని
భారతీయులస్థితి అన్యాయముగాలేదు.

ఇప్పుడు ఇంగ్లాండులో అధికారము జహించియున్న
కార్మికపక్ష మంత్రవర్గమువారు తూర్పుఆఫ్రికా ప్రభుత్వ
విధానమును స్పష్టముగా విశదీకరించెదరు గాక!

శాస్త్రిగారు యీ క్రిందిసలహాలను ఇండియా గవర్న
మెంటువారి కొసంగిరి. (1) నాగరికతకెడిన భారతీయులకే
వోటింగుహక్కు లుండవలెనని నిర్ణయించియుండుటవల్ల సదరు
నాగరికతా ప్రమాణమును నిర్ణయించుట కొక విచారణ జరుప
వలెను. ఈ నాగరికతా సంస్కార
ప్రమాణము అన్ని జాతులవారికిని సమానముగా వర్తింపవలెను.

2. భారతీయులను యూరోపీయులను కలిసి వోటు
చేయుటకై సంయుక్తనియోజకవర్గము నేర్పాటు చేయగలందు
లకై యూరోపీయుల సమృద్ధింపజేయుటకు కెన్యాప్రభుత్వము
వారి తోడ్పాటును అధినివేత రాజ్యముల పరిపాలక వర్గమువారి
కార్యాలయము వారి ప్రాబల్యమును సంపాదించవలెను.

3. కెన్యాను బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును ప్రసాదిం
చు నిశ్చయములో ప్రతిఘటించవలెను.

4. సర్ సా మ్యు య త్ విప్లవగారు నూచిం
చిన పద్ధతుల ననుసరించి కేంద్ర శాసనసభను ఏర్పాటు చేయ
కుండ చేయవలెను.

(5) ఒకవేళ అట్టి శాసనసభ ఏర్పాటు చేసేయెడల
సదరు శాసనసభకు అన్ని పరగణాల నుండియు తగినంత మంది
భారతీయ అసభికార సభ్యులు ఎన్నుకొనబడుట కేర్పాటు
చేయవలెను.

(6) కెన్యాశాసనసభయందు అధికారసభ్యుల సంఖ్యాధి
క్యత యథావిధిగా నుండవలెనని అంగీకరించవలెను.

(7) కెన్యాశాసనసభలోని ప్రతినిధివర్గమునందు భారతీ
యులు, యూరోపీయులు అక్రమము వారివారి జనసంఖ్య
ప్రమాణానుసారము దామాషాయ ప్రకారము ఉండవలెను.
(అ. ప్రె.)

మద్రాసు, నరంగర్, బెజవాడ, మొదలగు పట్టణములయందలి
ధర్మవైద్యకాలయందు ను మారు 10 వేలమంది చంటిబిడ్డలకు
వాడబడి అమోఘములైనగుఱులు నిచ్చియున్న బాలసంఘను వా
డుడు. చంటిబిడ్డలకు దివ్యామృతము. సీసా 1 కి రు 1-0-0.
డాక్టర్ శ్రీపాదకృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, బెజవాడ.

జేమ్సు
పొమేడు

తల పెంకుకలకు హాపించును.
సాంపకు నువాసన గలిగి అతినిర్మల
ముగా యుండును. బాదామి తైలము
చేర్చబడుటచేత మెరుకునను అత్యం
తోపకారి. అన్ని మోపులలో వోరు
కును. వెల 1 కి రు 0-5-0.

జేమ్సు పెర్ఫ్యూమరీ కంపెనీ,

233 గోవిందప్పనాయనినీధి, మద్రాసు.

దుర్గామెడికల్ హాల్

గవర్నరు పేట, బెజవాడ.

గనేరియా మిక్స్చర్

గ్యారంటీగా 3 రోజులలో కుదురును

(1) ఈమందు సెగ్మెంటులను నివారించి మూత్రము నిడుచునప్పుడు గలుగు పోటు, మంట, చురుకుడు యింజక్షన్ లతోను పిచ్చికారితోను నిమిత్తములేకుండ తప్పక కుదుర్చును. ధీనా 1-5 రు 8-0-0.

మూర్ఖరిప్టము

(2) ఈమందు యెటువంటి మూర్ఖత్వమును యెన్నిసంఖ్యలోనునుండియున్న మూర్ఖులైనను గ్యారంటీగా కుదుర్చును. నెలకు పదిపావుమందు రు 8-0-0.

పొడలకు తెలము 131

(3) ఈ తెలము తెల్లపొడలనేగాక యితరవిధములైన పొడలను గూడ పోగొట్టును. ఇంకను తామర, గడ్డి, కర్పాజి యింకయుగాగల అన్ని విధములైన చర్మవ్యాధులను పోగొట్టి చర్మమును మామూలుస్థితికి మార్చును. డబ్బీ 1 కి రు 1-0-0.

సంబంధించి జిల్లాకు యెడెంట్లు:—
రాజకొండ మల్లికార్జునరావుగారు, గుంటూరు.

వీడెంట్లు కావలెను. 131

హెచ్చరిక

ఈమధ్య కొందరు మా ప్రేక్షకులగుటవంటి మాక్కులు తయారుచేసి వారిబట్టలకువేసికొని అమ్ముచున్నారు. అట్టిమాక్కులున్నంతమాత్రమున అవి నున్న బట్టలు మావి అని ప్రజలు పొర పాటు పడవచ్చు. పెద్దాపురము శిల్పి-పంచలు కొనుగోవుకు మాయొక్క ప్రేక్షకులగుటను, ఆ మాక్కులకొంద మాకం పెసి సీలును ఆబట్టలమీదవున్నవా లేవా అని పరీక్షచేసి చూచి ఉన్నయెడలమాత్రమే కొనుగోవును, లేనియెడల కొన నిద్దని వేరేచెప్ప నక్కరలేదు.

మానవ్ర సిల్కు ఖండువాలు ధోవతులు, మర్రింగులు, కోటింగులు, నారమడి (పాత్రు) పంచలు, చీరలు మొదలయినవి అన్ని రంగులలోను, అన్ని ప్రజలలోను ఉన్నవి. నగిషీ అంచులతోను, జరితోను, జరి లేకుండగను, చీరలకును, ధనవంతులకును అన్ని తరగతులవారికి ఉపయోగించునట్లు చీరలు వగైరాలు మామొదల దొరకును, రు 500/-ల రూపాయలవరకు ఖరీదుగల చీరలు తయారు చేసియున్నాము.

కాంపిల్స్ కొరవారికి ఉచితముగా పంపబడును.

ఇట్లు విన్నవించు,

ముప్పన సోమరాజు & వీరరాజు.

ప్రొఫ్రైయిటర్లు, శ్రీ లక్ష్మీశిల్పి ఫ్యాక్టరీ పెద్దాపురం తంజిలిగనము }
"సిల్కు-గుడ్సు" } (తూర్పు గోదావరి జిల్లా.)

ఏజెంట్లు కావలెను 41

తలసోపి, యిక్కప్పుయంబా, చేయి కాలు పట్టుకొనుట, పంటిసోపి మొదలగువ్యాధులను ఒక తుణుములో పోగొట్టగల ఖ్యాతిజేరిన "గోదా తెలమునకు" సమయము ముందు వేరేదియు లేదు. చాల యోగ్యతాపత్రములను పొందియున్నది. బాడ్జి 1-5 ఆకాలు 6 ఇచ్చి ఉపయోగించి చూడుడు.

అమర్ చెందు, శోభాచెందు

ఇంగ్లీషుమందులు పలనరకులు సెల్ఫారిక్, నైట్రిక్, మొరాటిక్ ఆసిడ్ల వ్యాపారస్థులు,
83 నెం. వైనప్పనాయునిబ్బి, మద్రాసు.

ప్రశ్న

ఏవివ్యక్తులు గురించిన ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు రు. 1-0-0. ప్రతిప్రశ్నకు రు. 0-4-0. ప్రశ్న వ్రాయుటకును బదులు వ్రాయుటకును, వి. సి. 0-4-0 అవును.

గాంధీ జ్యోతిషనిలయం, తిరు వల్లూరి. P. O.

కూలీలహక్కుల రక్షించుటకు

శాసన మొనర్పరాదు

కాఫీ, టీ, తోటల యజమానుల ఆక్షేపణ

విట్టి కమిషనుయెదుట సాక్ష్యము

మదరాసు, మార్చి 9:—కార్మికుల సీనియరిటిని విచారించుటకు నియమించబడిన రాయలకమిషనువా రీయదయము 11 గంటలకు, రాజధాని కళాశాలయందు సమావేశమైనపుడు దక్షిణయిండియా ప్లాంట్ల సంఘముతరపున సర్ ఫెయిరెస్ బార్బర, హెచ్. ఎల్. పింఛన్, మేజరు సి. హెచ్. బ్రూక్, సి. ఆర్. టి. కాన్ గ్రే వు గార్లు సాక్ష్య మొనర్చుచు, టీ, కాఫీ ఎస్టేటుల సం దర్భము లమాత్రము, కూలీల హక్కులను బాధ్యతలను నిర్వచించుచు శాసన మొనర్ప రాదని ఆక్షేపించిరి. రైటు ఆవరణలు వి. ఎస్. కామ్రాగారు, సంఘమున కధ్యక్షుడ నవీంచిరి.

అధ్యక్షుని ప్రశ్నలకు బ్రూబగారు ప్రత్యుత్తర మొనర్చుచు, తమసంఘమున భారతీయులును, యూరపీయులుగూడ సభ్యులుగ గలరని నుడిచిరి. ఈతోటలలో నవసరమగు కూలీలు అందరు సీరాప్ట్రీమునందలి గ్రామములనుండియే ఆకర్షింపబడుచున్నార. వారిలో నూటికి 75 వంతులు బ్రిటిషుపరిపాలనలో నున్న జిల్లాలనుండి వచ్చుచున్నారు. తనంతయుండి కూలీలు లభించు విషయమై ఎట్టికష్టములును లేదని నుడిచిరి. 20 వత్సరముల పూర్వముకంటే నిపుడు, కూలీలు చాలనలభ్యముగ లభించుచున్నార. కూలీల పిల్లలకు విద్యా సౌకర్యముల నొసగుటకు గాను యజమానులు తగు ఏర్పాటు లిదివరకే గావించుచున్నారు. ఇందుకు పాతకాలల సేర్వీద్యమున్నారు. యజమానుల సంఘమువారి విషయము నాలోచించుచున్నార. పని సరిగ్గా జేయనందుకు కూలీల శిక్షాపాక్షుల చేయించుటకు యజమాను లెట్టి శాసనమును గోరుట లేదు. మదరాసు ప్లాంట్లకు. లేకు అట్ట రద్దు చేయుటదెనివ కూలీలందరును బాగుగ చెలిసికొనిరి.

సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గాంధీ మరే గారి ప్రశ్నలకు సాక్షులు ప్రత్యుత్తర మొనర్చుచు, మేష్ట్రీలు ద్వారా, యజమానులు కూలీలను సంపాదించు రని, మేష్ట్రీలు కంట్రాక్టుప్రకారము కూలీలను సప్లయచేయనియెడల వారిపైకేసులు పెట్టబడు ననియు, కొన్ని సందర్భములలో మేష్ట్రీలు గూడ కూలీలపై కేసు పెట్టెదరనియు నుడిచిరి. కాఫీతోటలలో సెలకు 9-10 నెలకాలమునకు మాత్రమే కూలీలు గావలసి యుండును.

కొంగారి ప్రశ్నలకు సాక్షుప్రత్యుత్తర మొనర్చుచు ఒక తోటలో పనిచేయు కూలీలను మరియొక తోట యజమానులు రిక్షా తీసికొను హాట్ లేదనియు కంట్రాక్టులు మాత్ర ముపు డవును ఇటుల చేయబడుచు రనియు నుడిచిరి.

తోటకూలీల ఋణగ్రస్తత ఇతరకూలీలస్థితికంటె

అధ్యాన్నముగ నున్నది

మరే గారు:—కూలీలు సంపాదించు మొత్తములో నూటికి 75 వంతులు, ఋణముల తీర్మానముక్రింద పోవుచుండు నని ప్రభుత్వమువారు చెలిసిరి. అది నిజమేనా?

సాక్షి:—కాదు, వారి కాలెక్టర్ లెటరు లభించెనో నాకు తెలియదు.

శాసన ముండరాదు

కొంగారి ప్రశ్నలకు సాక్షులు ప్రత్యుత్తర మొనర్చు ఎస్టేటులలోని కూలీల సందర్భమున కార్మిక చట్ట మెద్దియు నవసరము లేదనియు అట్టిచట్టము గావించుటకు తాము ప్రతిహతులమనియు నుడిచిరి.

ప్ర:—ఎందుచేటి?
సా:—ప్రస్తుతము యజమానులు కూలీలను తల్లిదండ్రులవలె నున్నారు. కూలీల హక్కులను బాధ్యతలను నిర్వచించుచు చట్టము గావించబడినయెడల సట్టి అన్యాయభావము పూర్తిగా నదృశ్యమైపోవును.

ప్ర:—చట్టముగాకపోయినను కూలీలస్థితి సంత్సృష్టికరముగనున్నదియు లేనిదియును తేలికచేయుటకు ప్రభుత్వమువారు పుడవుడు ఒక అధికారిని పంపు పద్ధతియైన మీ కంగీకారముగ నుండునా?

సా:—అట్టిదేదియు మాకు అంగీకారముగాదు. కార్మికులస్థితిని అభివృద్ధిపరచి, మంచిస్థితిలోనుంచుట యజమానులకే మంచిది. కనుక ఈవిషయమున నితరుల జోక్యము అనవసరము లేదు.

ప్ర:—కూలీలు మంచిస్థితిలోనుండుట యజమానులకే మంచిదనువిషయము నిజమే. కార్మిక చట్టమును అందుకే యుద్దేశించబడును. అట్టి చట్టమున రాక్షేపణ మేముండును?

సా:—చట్టము లనవసరము. ఈచట్టము లున్నయెడల, యజమానులకును, కూలీలకును గల, పోతూ పుర్రల శోషణ భావము తొలగి పోవును.

ఫ్యాక్టరీల సందర్భమున నిట్టిచట్టము గావించుటచే కార్మికులకును యజమానులకును కలతలు పోవచ్చునని చెలియుచున్నది

పవన కన్యగారి ప్రశ్నలకు సాక్షులు ప్రత్యుత్తర మొనర్చుచు, తోటలలోని ఆడమాతలస్థితి సంత్సృష్టికరముగ నేయున్నదనియు, స్త్రీలకు వైద్యసహాయమునకు తరీఫీదునడిచిన మంత్రసానులు పలువుర నియమించినదియు నుడిచిరి.

కార్మికసంఘముల నాక్షేపించుట

శివరావుగారి ప్రశ్నలకు సాక్షులు ప్రత్యుత్తర మొనర్చుచు మదరాసు ప్లాంట్ల కూలీల చట్టము రద్దుగావించబడిన విషయమును కూలీల యెడకుపరుచుటకు తమసంఘమువారు రెట్టిప్రచారమును గావించలేదని నుడిచిరి.

ప్ర:—తోటలలో పనిచేయు స్త్రీలకు రోజు 1-5 రు, 6 అకాలు కూలీ ఇవ్వబడునని మీరు చెలిసిరి. కాని వారికి యధార్థముగ 2 1/2 లేక 3 అకాలకంటె ఎక్కువ కూలీ నొసగుట లేదని కూలీల ప్రతినిధి చెలిపెను. అదిగూడ అసత్యమేనా?

సా:—కూలీలప్రతినిధి చెలిపినది సరిగాదు.

ప్ర:—మీ కెట్టుల ప్రకారము కూలీలకు, తిండిపాను వారమునకు 4 అకాలు మిగలన, ఇతరజీవితావశ్యకముల సంపాదించుకొనట కి మొత్తముచాలానా?

సా:—చాలాను.

ప్ర:—ఈవిషయమున కూలీలస్థితి చాల అసంత్సృష్టికరముగ లేదా?

సా:—లేదు. మాకు కావలసిన సంఖ్యకంటె చాల విశేష సంఖ్యాకులకు కూలీలు వచ్చుచున్నారు. దానినిబట్టి, ప్రస్తుత స్థితి కూలీలకు సంత్సృష్టికరముగ నే యున్నదని స్పష్టపడగలదు.

ప్ర:—కూలీలు ప్రేక్షు యూనియనుల సాపించుకొనట గూడ విశిష్టములేదా.

సా:—లేదు. అందువలన, యజమానులకును, కార్మికులకును సంబంధములు చెడును. ఏదైన వివాదములు కూలీలకు వచ్చినయెడల మేష్ట్రీలద్వారా పరిష్కరించుకొనుట మంచిది గాని సంఘములుగ నేర్పడిపరిష్కరించుకొన ప్రయత్నింపరాదు.

ప్ర:—అయితే, తోటలలో పనిచేయుచున్న కూలీల స్థితిగతుల విచారించుటకు వెళ్లిన ఒక పెద్దయనిషియెన్ కోయల త్రూరు కలెక్టరు 144-వ సెక్షనుక్రిందగావించిన నిషేధపుట్టత్రయపును మీరామోదించెదరన్నమాట?

సా:—మా కావిరములు చెలియవు.

కేగారి ప్రశ్నలకు సాక్షులు ప్రత్యుత్తర మొనర్చుచు, కూలీల శాసనమును గావించుటకు తా మెంతమాత్రమును అంగీకరింపమని నుడిచిరి.

కర్నూలు రైల్వేగారి ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మొనర్చుచు కూలీల ఆరోగ్యము అభివృద్ధి పరుచుటకు గావించవలసిన ఏర్పాటులను గురించి తమ సంఘమువారు ఆలోచించు చున్నారని నుడిచిరి.

ప్ర:—మీ సంఘమువారు గావించు నిర్ణయములను, ఆవరణలో పెట్టవలెనని యజమానుల నందరినినిర్బంధింపగలరా?

సా:—నిర్బంధింపలేము. కాని పోటీ ఎక్కువైన కొల దిని, స్వలాభము కొరకే యజమానులందరట్టినిర్ణయముల నమలు జరుప వలసి యుండురు.

క్లిఫ్ గారి ప్రశ్నలకు సాక్షులు ప్రత్యుత్తర మొనర్చుచు, కూలీల ఆరోగ్యమును గురించు విద్యాసౌకర్యముల గురించు ఇతర సౌకర్యములగురించు, తమ సంఘమువారు గావించు నూనవలను వేరేవురు తోటల యజమానులు ఆవరణలో పెట్టవలెనని నిర్బంధము లేదనియు నుడిచిరి.

వి. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు:—కూలీలకును యజమానులకును వివాదమువచ్చినపుడు వానినిపరిష్కరించుటకు ఎవరినైన ననుమద్ద్యపర్చుల నియమించుకొనుట మంచిదిగాదా? ప్రేక్షు యూనియనులు ఇందుకు బాగుగ నుపకరించును.

సా:—మధ్యవర్తుల పువుసరములేదు. ప్రేక్షు యూనియనులు కలతలను పోచ్చించును

సంఘమువారంతట సలహాకరములకు లేచిరి.

శ్రీ లక్ష్మీనరసింహం వరున్
మ్యాన్ ఫ్యాక్చరింగ్ జ్యూలర్స్
డయిమండుమచ్చెంటు, కమిషను యేజెంట్లు,
అంబు శెర్వర్.
మేనేజరు }
ఎమ్. పత్మనాభాయణాచారి } 8 కాళిశెట్టిబ్బి
మదరాసు.

ఆర్థికసాయనశాల, ముక్కాల్, (కృష్ణా)

రాజప్రతినిధికి గాంధీమహాత్ముడు పంపిన అంత్యలేఖ

రాజప్రతినిధి మహాత్మునకు పంపిన ప్రత్యుత్తరము

మహాత్ముని అంత్యలేఖ నిన్న 6వ తేదిని ప్రకటించబడెను

సంపూర్ణ వివరణము

ప్రతిభూమి:

ఏ సత్కారమును ప్రారంభించి దాని బాధ్యతల కన్నిటికిని బలమొనర్చుట నే నిన్ని వ్యవహారములనుండియును జరచుచుంటినో, దాని నిపుడు ప్రారంభింపవలయున్నది గాన మాధ్యమిక మేడైన కలదా యని తెలిసికొనుటకే ముందుగా మిక్కిలి ప్రాయశాసనము. కృత్రిమముగా నాకు సంపూర్ణవిశ్వాసమే కలదు. ప్రాణముగల యే ఆకృతికిని గూడ నేను మౌనప్రార్థనముగా నెట్టి ఆపకారమును చేయ జాలను. ఈ మానవులకు - వారు నాకును నావారికిని అతి చారుణమును హానిని కలిగించి యుండినను గూడ - నే న న లే యెట్టి అపకారమును చేయ జాలను కావున బ్రిటిషు పరిపాలనను మహానరకమనియే నేను భావించుచుండినను అంగ్లేయులలో నేవ్వరికైన గాని యాదేశమునందు వారికి న్యాయమును హక్కుగల యే సాత్తుకైన గాని నే నెట్టి అపకారమును చేయదలచుకొనలేదు. నా ఆభిప్రాయమును సరిగా తెలిసికొన గోరెను. అపార్థమును చేసికొన గూడదు. భారతదేశమున బ్రిటిషు పరిపాలనను మహానరక మనియే నేను నమ్ముచుండినను అందులన నాంగ్లేయులందఱును పపంచమునందుగల యితర జాతులవారందరికంటెను అధములే యని నేను భావించుటలేదు. అంగ్లేయులలో నాకు పాప మిశ్రులవారు చాలమంది కలరు. బ్రిటిషు పరిపాలనము

గాంధీమహాత్ముడు

గూర్చి అప్రతిపక్షముగాని సత్యమును వెల్లడించుటకు సంకల్పించినట్టి ధయిశ్రద్ధాగల నాంగ్లేయులు దాపరికము లేకుండ ప్రాసిన ప్రారంభననే బ్రిటిషు పరిపాలననునందలి హానిని నేను తెలిసికొనగలిగితిని.

బ్రిటిషు పరిపాలన మనదక్కముగంట కేమి కారణము?

ఈ పరిపాలనను అనర్థక మని నేను భావించుటకు గల కారణమేమి? క్రమక్రమముగ పెరిగిపోవుచున్న ధనాపహరణ విధానమును, భారతమున నెన్నటికిని గూడ భరింపజాలనబ్రదిక నాకైన కరమగు దుర్వ్యయముతో గూడిన నిమిష మిట్టి భాగల పరిపాలనా విధానమును అమలించుటలన ఈ ప్రభుత్వము కోట్లకొలది నోరులేని భారతీయులను నిరుపేదలనుగా నొనరించినది. రాజకీయముగా మమ్ము బానిసలను గావించినది. మా విజ్ఞానముయొక్క మా లాభార్థములకే ముప్పు తెచ్చినది. మమ్ము నిరాయధులను గావించుటలే ఆభ్యాత్మికముగ గూడ మమ్ములను నీనిశీతికొలు చేసినది. దానివలన మే మాంతరంగిక క్షేమి గోల్పోయి అసహాయమును పొందినందులను తెలియ.

దేశస్థానందర్శనము

రామచేతుల సభలన నేదో యోగదారి యేర్పడుట నిశ్చయముని నా దేశయులలో పెక్కుమంది సంతసించినటులు నేను గూడ సంకల్పించితిని గాని, పూర్ణస్వరాజ్యగోరవము

చేయరుటకు తగిన విధానమును సమర్థించుటకు మిరుగాని బ్రిటిషునుం త్రివర్గముగాని పూచీ బడెదరని వాదనాను చేయజాలనని మిరు స్పష్టముగా తెలిపి యుండినందున, విద్యాధికులగు భారతీయులు మనఃపూర్వకము గను తదితరులగు నోరులేని కోట్లకొలది ప్రజలు పరిజ్ఞానము లేకుండను చేసికొరకై పరితపించుచున్నారో అట్టి ఫలసిద్ధి రాండు చేబిలు సభలన సిద్ధించుట కవకాశములేదని స్పష్టమయినది. పార్లమెంటునా రిటుపిమ్మట నెటుల పరిష్కరించెదరో యిట్లే తెలుపవలెనను ప్రశ్న యెప్పుడును కలుగనే లేదు. పార్లమెంటునా రిటుపిమ్మట అనుకూలముగానే పరిష్కరింప గలరను యూహతో యేదోయొక విధానము జరిగి తీరును. ముందుగానే మంత్రివర్గమువారు వాదనాను చేయుట శ్రోత్ర పద్ధతిగాదు. వెనుక చాలా సాయలు వారులు చేసియే యున్నారు. ఈ రీతిగా ధర్మసంహరణను విధులగుటచే 1928 కలకత్తాలో జరిగిన కాంగ్రెసుమహాసభలో పవిత్ర భావముతో నామోదించబడిన తీర్మానమును కొన సాగించుటకు నేను ను పండిత మోతీలాలు నె హ్రూ గారును పూనుకొనకుండుట కెట్టి అవకాశమును లేకపోయినది. “అధినివేశ స్యపరిపాలనమనగా సమగ్రమును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును మాటయే” యని బాధ్యతగల బ్రిటిషు రాజనీతిజ్ఞులు స్పష్టముగా తెలిసియుండలేదా? ఆ కారణమున మి ప్రకటనలో మిరువాదిన అధినివేశ స్వాతంత్ర్యశ్రేయమునకు నా ఆర్థముతోనే మిరు వాదించుచున్నారో కాంగ్రెసు మహాసభ వారు పూర్ణస్వరాజ్యతీర్మానము నామోదించినందుల కెవరును ఆందోళనమును చెందవలసిన అవశ్యకతయే కలుగదు. కాని త్వరలో నట్టి స్వపరిపాలనమును భారతదేశమున కియ్యవలెననెడి యుద్దేశము వారి కెప్పుడును కలుగనేలేదని నేను కలచుచున్నాను.

బ్రిటిషు విధానముయొక్క వైఖరి

ఇదియంతయును పూర్వచరిత్ర. మిరు ప్రకటనచేసిన పిమ్మటను గూడ బ్రిటిషు విధానముయొక్క వైఖరిని స్పష్టపరచు నట్టి పనులెన్నియో జరిగి యున్నవి. భారతదేశమునకును, బ్రిటను దేశమునకును వాణిజ్య విషయమునగల సంబంధమునకు సప్తమునకులిగించెడు నేపథ్యమున బాధ్యతగల బ్రిటిషు రాజనీతిజ్ఞులెవరు నంగీకరింపరనియును, బ్రిటను భారతదేశములగుల ఆర్థికసంబంధమును నిష్పాక్షికముగను సాకల్యముగనుపరిశీలించుటకు గూడ వారి ప్రయత్నమును నిష్ఫలముగానే వెల్లడియైనది. ఈ ధనాపహరణ విధానమును రూపుమాపుట కెట్టిచర్యను జరుపవచ్చునో నిరంతరమును హెచ్చి బోవుచున్న వేగముతో భారతదేశమును పూర్తిగా పీల్చి నేయువలసినదే. 1/6 మారకములేటు (రేషయి) సిగరెయైన విషయమేయని ఆర్థికసభ్యుడు నడిచెను. దీనివలన నొక్కకలము పోటుతో కొన్నికోట్ల రూపాయలు భారతదేశమునండి మారింపబడగలవు. ఇట్టి అనర్థకము లెన్నియో కలవు. వాని యన్నిటిలోను యియొక్క విషయమును మాత్రమే మార్చుటకుగాను సాత్వికనిరోధము వలంబింపగోరి గట్టి ప్రయత్నము జరుపబడగానే, యాదేశమును పూర్తిగా నలిపివేయుచున్న లా ఆర్డరుల పేరుల యీ ప్రయత్నము నడచివేయుటకు మిరు తోడ్పడవలెనని భూస్వాములను కోరుటకు మిరుగూడ సంసిద్ధులుతిరి.

భారతజాతి పేరుల పనిచేయుచున్న వారందఱును పూర్ణస్వరాజ్యమును కోరుటకుగల మఖ్యోద్దేశమును సరిగా గ్రహించి దానిని దృష్టిపథమునం దుంచుకొన కున్నచో నిజముగా పూర్ణస్వరాజ్యము లభించినపుడది యెవరికొరకు కోరబడుచున్నదోయెవరికొర కది బడయదగినదిగా నున్నదో అట్టికోట్లకొలది నోరులేని ప్రజలకు దానివలన నెట్టిలాభమును కలుగకుండ పోవునట్టి మహానరకముగూడ కలుగుట నిశ్చయము. అందులకే నేనిటీవల స్వాతంత్ర్యమెట్టిదిగా నుండవలెనో అనివయమును ప్రజలకు బోధింప వారంభించితిని.

భూమినిస్తు మున్నగు యిక్కట్లుల దారుణభారము ముఖ్యములగు కొన్ని విషయములను మిరు తెలుపగోరుచున్నాను. అదాయములో అత్యధిక భాగము దారుణభారమును కలిగించుచున్న భూమిశిస్తువలననే లభించుచున్నది. పూర్ణస్వరాజ్యమునంది చాలవరకు తగ్గింపబడవలెను. చాల పొగడ బడుచున్న పేరమగుటల నెట్టిమెంటులవలన గూడ యెవరో కొద్దియంది జమిందారులకు మాత్రమే లాభము కలుగుచున్నది. గాని రైతుల కెట్టిలాభమును కలుగుట లేదు. రైతునితి యధా

ప్రకారము చాల దుర్భరముగానే యున్నది. రైతుమార్కుకేవలము తాత్కాలికమే కావున రైతుల ఆర్థిస్పృధి నే ప్రాధాన్యముగా భావించి భూమి సిస్తును చాలవరకు తగ్గించుటయే గాక శిస్తుల విధానమునంతను గూడ సవరింపవలసియే యున్నది. కాని బ్రిటిషువిధానము రైతు ప్రాణమునేహరించినయెనట్టిదిగాకనబడుచున్నది. ప్రజలు జీవించుటకు వారుముఖ్యముగా వాడవలసిన వుప్పువైన పన్ను వేయుటలోగూడ రైతులకే మిక్కిలి అధికముగు భారము కలుగునట్లు నేయబడినది. దీనిని విధించుటలో మాపబడిన నిష్కరుణముగు నిష్పాక్షికత్వమువలన యిది బీదలకు మరింత గొప్ప భారముగా కనబడుట గూడ తటస్థించినది. ఏలనగా ధనికులకంటె బీదలే వ్యప్తిగను సమప్తిగను మిక్కిలి హెచ్చుగా నుపయోగించవలసిన పదార్థము యీ వుప్పుయొక్కటే. మద్యము లవలనను మందులవలనను వచ్చెడు ఆదాయము లోగూడ మిక్కిలి హెచ్చు భాగము బీదల వలననే చెల్లింపబడుచున్నది. ఈ ఆదాయము వారి ఆరోగ్యమును నీటిని గూడ పూర్తిగా నశింపజేయుచున్నది. వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యమును అసత్యవాదముతో దీనిని సమర్థించుచున్నారు. నిజముగా ధనార్జవకారకే దీనిని విధించియున్నారు. 1919 రాజకీయ సంస్కరణ విధానమును నిద్రపరిచినవారు చాకచక్యముతో నీ ఆదాయమును ద్వంద్వపరిపాలనమనందలి బాధ్యతాయంత మనబడెడు ప్రజాయుక్తపక్షమునకు వశపరచిరి. కావున దీనిని నిషేధింపవలసిన బాధ్యతగూడ నా పక్షమువారివైననే పడినది. అందువలన మొదటినుండియు నా పక్ష మెట్టిమేలునగూడ చేయజాలకపోయినది. ఏ మంత్రియైన నీ మద్యములకును రద్దు చేయుటకు సాహసించినచో దీ వలన కలిగెడు నష్టమునుపూర్తి చేయుటకు ప్రస్తుత సీటిలో నతనికి మరియొక అవకాశమేదియును లేకుండుటచే నతడు ధనలోపమువలన విద్యాభ్యాసము విరమింపవలసినప్పుడు. ఈ రీతిగా పన్నులభారము వైకుండి బీదలనునొక్క వేయుచుండగా, వ్యవసాయమునకు సహాయపరిశ్రమయగు నూలు పరిశ్రమను రూపుమాపియుండుటచే వారికిగల ధనార్జనావకాశముగూడ నశింపజేయబడెను.

ప్రపంచమునం దత్యధిక వ్యయములమగు ప్రభుత్వమిదియే

భారతదేశముపేరుల చేయబడిన బడుల్ల వృత్తాంతమును ధృఢ పేర్కొనిననేగాని భారతదేశ వివాళకథ పూర్తికాజా

ఇర్వినుప్రభువుగారు (గవర్నరుజనరలు)

లను. ఈ బడుల్లనుగూర్చి సభలలోను పత్రికలలోను యిటీవల చాల విస్తారముగానే వివరింపబడెను. పూర్ణస్వరాజ్యము వచ్చిన పిమ్మట నీబడుల్ల నన్నిటినిగూర్చియు సాకల్యముగా పరిశీలంపవలసి యున్నది. నిష్పాక్షికముగు న్యాయస్థానమునందు ఆక్రమములును నన్యాయములునని వీనిలో నేని నిర్ణయింపబడునో వానినన్నిటిని నిరాకరింపవలసి యున్నది. విదేశీయులకు నీ పరిపాలనమును కొనసాగించుటకే, వైన పేర్కొనబడిన ఆక్రమములవంటి ఆక్రమము లన్నియును జరుపబడుచున్నవి. మిశిత్రము సంగతి చూడుడు. ప్రభుత్వమువారు ఎన్నియో యితరవ్యయములనుగూడ భరించుచు పైగా మిరు నెలకు 21000 రూపాయలుగూడ నిచ్చుచున్నారు. బ్రిటనుప్రధాన మంత్రికి పాలుకు 5000 పానులు, జీతమిచ్చెదరు. ప్రస్తుత పు మారకపు రేటునుబట్టి అది నెలకు 5,400 రూపాయలకంటె కొద్దిగా హెచ్చుగానుండును. భారతదేశమునందు దామాషా ఒక వ్యక్తికి ఒకరోజుకు ఆదాయము రెండు ఆణాలుమాత్రమే యైనను మిరు ఒకరోజుకు 700 రూపాయలు జీతము ముట్టుచున్నది. బ్రిటిషుదేశమునందు దామాషా ఒకవ్యక్తికి ఒకరోజుకు ఆదాయము రెండు రూపాయలు గాని అచటి ప్రధాన మంత్రికి ఒకరోజుకు 180 రూపాయలు మాత్రమే జీతము ముట్టుచున్నది. భారతదేశమునందలి దామాషా ఆదాయము కంటె 5000 రెట్లు హెచ్చుగా మిరు ముట్టుచున్నది. బ్రిటను దేశమునందలి దామాషా ఆదాయముకంటె 91 రెట్లు హెచ్చుగా మాత్రమే అచటి ప్రధానమంత్రికి లభించుచున్నది. కావున

యీ అపూర్వస్థితిని గూర్చి మీరు నిదానముగా నాలోచింపఁ జేసినప్పుడేను అత్యంత విచిత్రముతో మిమ్ములను వేడుచున్నాను. అతి దుఃఖకర మగు నీ సత్యము మిక్కిలి బాగుగా నామనసునకు నాటుటకే మీ ధ్యేయము నిద్ర నిద్రమము నేను వివరించితిని గాని మీకు వనస్థానమును కలిగించుటకు కాదు. ప్రత్యక్షముగా మీపట్ల నాకత్యధిక మగు గౌరవము లందు. గాన నేనెన్నడు నటించుచున్నాను. మీరు బడయుచున్న జీతము మీ కవసరము లేదని గూడ నే నెరుగదును. ఏమాతా మీరు మీకు లభించుచున్న వేతనమునకుఁ బరమ కార్యములకే వినియోగించుచుండుదురు. కాని యిట్టి యేర్పాటులతో కూడిన రాజ్యాంగవిధానము లేకుండనే నిర్మాణింపబడఁగి యున్నది. రాజప్రతినిధి జీతమెట్లు మిక్కిలి హెచ్చుగా నున్నదో అటులే పరిపాలనా సంబంధమున వ్యయమంతయును గూడ మిక్కిలి హెచ్చుగానే యున్నదని వేరుగా చెప్పఁ కవసరము లేదు.

పూర్తియగు పరివర్తన మవసరము

ప్రభుత్వ అదాయమున క్రించుట యెట్లు న్యాయమో ప్రభుత్వవ్యయమున క్రించుటగూడ నటులే న్యాయమగుచున్నది. అనగా ప్రభుత్వవిధానమనందు పరివర్తనమును కలిగించుటయనఁ స్వాతంత్ర్యము లభించిన నేగాని యిది సాధ్యపడదు. అందులకే 26-1-30 వ తేదీని పూర్వస్వరాజ్య వాసలో క్షేమ జరుపబడెను. ఆనాడు వేలకొలదిగా గ్రామస్తులందఱు ను యెట్టి ప్రోత్సాహమును అవసరములేకుండనే ఆ ఆత్మనము వందు పొల్లినది. వాటికి స్వాతంత్ర్యమునగా ప్రాణములను పోల్చి జేయుచున్న యీ పెనుభారమునుండి వెలువడుటయే.

ఈరీతిగా భారతదేశమునందలి విధానమును హరించుట నుగూర్చి భారతీయులు యేకగ్రీవముగానే పలుకారులు తమ అస్సమృద్ధిని తెలుపుచుండినను గూడ అనుదినమును బ్రిటిషువారిని గొనగొనుచున్న యీ ధనాపహరణ పద్ధతిని వదలివేయుటకు బ్రిటిషుదేశమునందలి రాజకీయపక్షములవా రెవరును గూడ పూనుకొనట లేదనియే నేను తెలుచుచున్నాను. కాని భారత దేశ మొక ప్రత్యేక జాతిగా జీవించి పవతనని నను భారతీయుల కింకేతకమునుండి యనన్వయపని చావకుండ వారిని కాపాడవలెననినను వెంటనే యీ బాధలను తొలగింపజూప యొక సాధనమును కనుగొనకతప్పదు. జరుపబడదలచిన రౌండు టేబిలు సభలన అసర్థకములు తొలగజాలవు. ఇది నమ్మకమును కలిగింపజాలినవర్తలు మార్కెటునుటయే యగునుగాని హేతు వాదములన నమ్మకముకలిగింపజూపటగాదు. ఏలననగా బ్రిటిషు దేశీయులకు భారతదేశమునందగుల వాణిజ్యవిలాభములను కాపాడుకొనుటకు తమకుగల సర్వత్రముల వారు తప్పక వినియోగించెదరు. కావున మృత్యుచేతపెరిగి కాగిడినుండి తప్పించుకొనుటకు మిక్కిలి పటిష్ఠమును కల్గిన భారతీయులు కనుగొనవలసి యున్నది. ప్రస్తుతము యీ దేశమునందు దౌర్జన్యము పక్షమునకు కట్టుబాటును, పక్షబదియును మిక్కిలి తక్కువగానే యుండినను క్రమముగా దానికి ప్రాసంబలమును సంఖ్యాబలమునుగూడ సదికమునచునే యున్నది. ఆపక్షమువారి కిది నాపక్షమువారికినిగూడ ఆతయ మొక్కటియేకాని ఆపక్షమువారు కోట్లకొలది నోరులేని ప్రజలకు సౌకర్యములను బడయజాలనియే నేను యాధిగా నమ్ముచున్నాను. బ్రిటిషు దౌర్జన్యమువారికి గలకట్టుబాటుతోగూడిన దౌర్జన్యమును నిరోధించుటకు అకలంకమున అహింసా విధానమొక్కటియే సమర్థమగును. మరేదీయును సమర్థము కాజాలదను నమ్మకము నాకు ఖరీదైన ప్రబుమునున్నది.

అహింస కార్యనిధిని కలిగింపగల శక్తియే

అహింస కార్యనిధిని కలిగింపగల శక్తికావని చాల మంది తెలుచుచున్నారు. నా అనుభవము పరిమితమేయైనను అహింస అతి సమర్థమును మహాశక్తి కాగలదని నా అనుభవము వలననే నేను గ్రహింపగలిగి యున్నాను. కట్టుబాటులేకుండినను దేశమునందు క్రమముగా పెరుగుచున్న దౌర్జన్యమును నొకవంకను కట్టుబాటుతోకూడిన దౌర్జన్యపరమును బ్రిటిషుపరిపాలనను నొకవంకను ప్రతిఘటించుటకు ఈ మహాశక్తిని ప్రయోగించుటయే నాకర్తవ్యము. ఈ స్థితిలో మిన్నకుండినవో యీరెండు దౌర్జన్య పక్షములునుగూడ చెలరేకుట నిశ్చయము. అహింసా విధానము నేను గ్రహింప గలిగినంతవరకు దానిపటి మయందు నిస్సంశయమును నిశ్చలమునకు విశ్వాసము నాకున్న తరుణమున నేనింకను యుపేక్షచేయుట పాత్ర మేయగును. ఈ అహింసా విధానము సత్యాగ్రహ యాపమున నిపుడు వెల్లడింపబడును. ప్రారంభమునందు సత్యాగ్రహ ఆశ్రమమువారు మాత్రమే నీనియుందు నియమింపబడెదరు. కాని క్రమక్రమముగా గా విధానములందలి పరినియంతనన్నిటిని సరిగా గ్రహించి యుండియు నీనిలో చేరగోరువారందఱును దీనిలో చేరుటకు ద్వేషింపబడెను. ఈఅహింసా విధానమును ప్రారంభించుటలో 'పిచ్చిప్రమాదము' అనబడు ఆపదకు నేను గురియగుట తటస్థము.

మహర్షి సాంబమూర్తిగారు రేపటిదినము ఉదయము చెన్నపురికి వచ్చెదరు. చెన్నపురిపౌరులు వారికి హృదయ పూర్వకముగ స్యాగతమొనగి గౌరవింప గోరెదము.

పవన్ముననిగూడ నే నెరుగదును. తరువాత అతి దారుణములగు ప్రమాదములకు పైతము గురియగుచుండిన నేగాని యెన్నడును గూడ సత్య విజయ చేకూరియుండలేదు. తనకంటె సత్యంతప్రాచీనమే యైనను విజ్ఞానమునందు తనకంటె వెనుకబడియుండిన యొక భారత జాతిని తెలిసియో తెలియకయో మరొక బ్రిటిషుజాతి తన లాభముకొరకు వినియోగించు చున్నపుడు ఆ బ్రిటిషు జాతిని సన్మాన్యమునకు గొనవచ్చుట కెట్టిప్రమాదమునకైన సిద్ధపడవలసి నదే. లేనిచో నిట్టి మహాప్రయోజనము చేపరజాలదు. సన్మాన్యమునకు గొనవచ్చుట అనుపదమును నేను నిరర్థకముగా వాడి యుంజలేదు. బుద్ధిపూర్వకముగనే ప్రయోగించితిని- అహింసా విధానము నవలంబించి బ్రిటిషు జాతిని సన్మాన్యమునకు మరల్చి భారతదేశమునకు తాము చేసిన ఆక్రమమును వారు గ్రహింప గలుగునట్లు చేయుటయే నా ఆశయము.

రౌండు టేబిలు సభజరుగుటకు పూర్వము

అసర్థకములను తొలగింపవలెను. మీ ప్రజలకు నేను హాని కలిగింపగోరను. నా ప్రజలకు నేనెట్లు నేజేయ గోరెదనో అటులే మీవారికిగూడ నేవచేయ గోరెదను. ఎప్పుడు నేనెట్లు చేయుచుండినని యే నమ్మెదను. 1919 వరకును అంధప్రాాయముగా నేను వారికి నేవచేసితిని. అప్పుడు నిజస్థితి నాకు తెలియవచ్చుటచే అసహ యోధ్యమును కనుగొంటిని గాని దాని యుద్దేశముగూడ వారికి నేవజేయుటయే. నాకుంటుంబులలోని నా ఆప్తబంధువుల విషయమున నే సాధనమును ప్రయోగించి. సఫలపడ నెరిగి దానినే మీ వారి విషయమునగూడ ప్రయోగించితిని. నాకు నావారి మధ్య మీ వారిమీదను సమాప్తమై యుండుటయే నిజమయినచో నది కరకాలము దాగియుండజాలదు. నాకుంటుంబులవారు గూడ వెక్కువ తప్పురములపాలు నా విధానమును పరీక్షించిన పిమ్మటనే నాకు వారిపై ప్రేమయుండుటవలననే నే నావిధానమును ప్రారంభించితిని. గ్రహింపగలిగిరి. అటులే మీవారుగూడ నీ విషయమును కాలక్రమమున గ్రహింపగలరు. నేను బావించుచున్న రీతిని చాలమంది భారతీయులు యీ సత్యాగ్రహమునందు చేరినవో త్వరలోనే బ్రిటిషువారు తమ పద్ధతిని మార్చుకొనినయెడల తప్ప, సత్యాగ్రహ యోధులందఱును అతిదారుణములగు కష్టములపాలువుట నిశ్చయము. నానినకాంచినంత మాత్రముననే కఠినపాపముకర్మకల్పద్రవములందు పైతము మార్చుకలగలదు. వెన్నతేల్చినట్లునబడిన అసర్థకములనం టి అసర్థకముల నన్నిటిని తొలగించుటకే సత్యాగ్రహము నవలంబించుచున్నాము. మేము బ్రిటిషువారిలో గల సంబంధమును ఛేదించ గోరుటకు కారణమేమనగా యీ అసర్థకములన్నియును తొలగిపోయినచో మార్గము నుకరమగును. గాననపుడు మైత్రితోగూడిన రాజభారములు జరుపబడును. భారతదేశముతో బ్రిటిషువారికిగల వాణిజ్యసంబంధమునందు చేరియున్న దురాశ తొలగిపోయినచో మాస్వాతంత్ర్యమును మీరు నుంభముగనే నుద్రింపగలరుదురు. కావున యీ అసర్థకములను వెంటనే తొలగించుటకు సౌకర్యములను కలిగింపవలెననియును అటు లచేసినచో సమానస్థితిగల రెండుదేశములవార్య మనఃపూర్వకముగా సమానేమై సకల మానవ హితార్థము సాధరభావముతో నాలోచించుటకే వీలగు ననియును, ఆ సభలో రెండు దేశములవారికిని సమానముగా లాభకరమును వాణిజ్యవిధానము ను నిర్ణయింపుటగూర్చియు, పరస్పరసహాయమునుగూర్చియు నాలోచింప వీలగుననియును నేను మీకు సగౌరవముగా విన్నవించుచున్నాను.

ఉత్సవము మిక్కిలి అన్యాయమైనది

భారతదేశమునందలి మతకలహములకు అవసరమును ప్రధానమై నొసగుచు మీరు ముచ్చటిం చుతిరి. ఒక ప్రభుత్వ విధానమును పైరప రుచుటకు అనిముఖ్యమైనవేయనట కెట్టి సంతయును లేదుగాని ప్రజల సమన్వయము పరిష్కరించుటకు వీనివలన కెట్టి అభ్యంతరమును కలుగదు. ఏలననగా ఈగొప్పసమన్వయ అన్ని సమయముల వారికిని సమానముగనే వర్తింతును. ఈ అసర్థకములను తొలగించుటకు మోక్షము లేనియెడలను ఈనెల 11 వ తేదీలోగా యీలేఖ మీచిత్తము నాకర్పింపజాలక పోయినయెడలను నేను ధీమంతునిపోగలిగినంతవరకుని తోడ్కొని ఉత్సాహింధన ముల్లంఘించుటకు ఆశ్రమమునండి బయలుదేరెదను. చివరారి స్థితినిబట్టి చూచినచో అన్ని పక్షములలోను ఉత్సవమే మిక్కిలి అన్యాయమైనదని నేను భావించుచున్నాను. పూర్వస్వరాజ్యో

ధ్యము ప్రధానముగా బీదలకొరకే యగుటచే ఈ ఉత్సవ అనర్థకమును తొలగించుటకే తొలుత్తు ప్రారంభింపదలచితిని. ప్రారంభము నీ గుత్తపక్షానికి మేమింతకాల మెట్లు ప్రారంభగతిని తమను నదియే మిక్కిలి చో ధ్యమైన విషయము. మీరు నన్ను అరెస్టుచేయుటవలన నాసంకల్పములను నిరోధించుటకు మీ కవకాశము కలదని నే నెరుగదును. నన్ను మీరు అరెస్టుచేసిన పిమ్మట నీ ప్రభుత్వమును ఉల్లంఘించుటలోకట్టు పాటుతో సత్యాగ్రహము నొనరించుటకును శిక్షాస్మృతి కెన్ని యును కళంకమును లేచ్చియుండనట్టి శిక్షల ననుభవించుటకును సంసిద్ధులయినవారు లక్షలకొలదిగా ముందుకు రాగలరనియే నే నాశించుచున్నాను.

ఈలేఖ బెదరించుటకు న్రాయబడినది కాదు

నాకు సాధ్యమయినంతవరకు మిగతవసర మగునట్టి యిబ్బందిగాని యెట్టి యిబ్బందిగాని కలిగించుట నా అభిప్రాయము కాదు. ఈ లేఖతో ముఖ్యవిషయములేచిన కలవని మీరు తెలుపెట్లును వానినిగూర్చి నాతో చర్చింపవలెనను ఆకర్పర మీకుండిన యెడల ను అందులకు గాను యీ లేఖ సంకతవరకును ప్రకటింపవలసిని మీరు కోరునెడలను యీ లేఖ మీకు చేరినవెంటనే మీరారీతిగా నాకు తెలివార్చున పంపినచో నేనెట్లునే చేసెదను. ఈ లేఖలోని విషయములను అనుసరించుటకు మీ కవకాశము కలదని మీరు తెలిసినయెడల తప్ప మీరు నా ప్రయత్నమునకు అంత రాయమును కలిగింపకుండుదురగాక యని మిమ్ములను వేడుచున్నాను. నేను సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించుటకు ముందు మీ కీ లేఖను పంపుట యొక పవిత్రముగు విధియని నేను భావించుటవలననే మీకిలేఖను వ్రాసితినిగాని మిమ్ములను బెదరించుటకు వ్రాయలేదు. కావున భారతీయుల ఆశయమునందు నమ్మకము కలవాడును అహింసా విధానమునందు గాఢవిశ్వాసము కలవాడును నామిత్రుడు నగు నొక ఆంగ్ల యువకుని పరిమళముననే మీకిలేఖను నేను ప్రత్యేకముగా పంపియుంటిని. ఇందులకే యీ ఆంగ్ల యువకుని భగవంతుడు నా ఆశ్రమమునకు పంపెననిగూడ నేను నమ్ముచున్నాను.

చిత్తగించవలెను.
మీకు విశ్వసనీయుడగు మిత్రుడు,
ఎం. కే. గాంధీ.

(ఆ. పి.)

గాంధీమహాత్మునకు రాజప్రతినిధి పంపిన ప్రత్యుత్తరము

సత్యాగ్రహమువలన కలుగనున్న ఆపదలనుగూర్చి మహాత్ముని హెచ్చరించుట రాజప్రతినిధి మహాత్ముని లేఖకు పంపిన ప్రత్యుత్తరము ప్రతికలలో త్వరలోనే ప్రకటింపబడును. దానిలోరీతి. పరుషముగానే యున్నదనియును సత్యాగ్రహమువలన కలుగజోయెడు ఆపదలను గూర్చి రాజప్రతినిధి మహాత్ముని హెచ్చరించెననియును యాధిగా తెలియుచున్నది. ఈ లేఖను రాజప్రతినిధి మహాత్మునకు పంపుటకుపూర్వము ప్రభుత్వేతర పక్షములసభ్యులలో కొందరితో నాలోచించెననియును రాజప్రతినిధి వ్రాసిన ప్రత్యుత్తరమును వారందఱు నామోదించిననియునుగూడ యాధిగా తెలియుచున్నది. ఆ లేఖలో నాలుగైదు పంక్తులుమాత్రమే కలవనియును కాసనోల్లంఘనమునకు గడంబువారిపైని వెంటనే చర్య జరుపబడునని రాజప్రతినిధి బెదరించెననియునుగూడ తెలియుచున్నది. (హిందూ విశ్లేషి.)

కర్తర సింగు అరెస్టు

లాహోరు, నార్మి 6:—లయల్పూరులో కాంగ్రెసు ప్రచారకుడగు గియాని కర్తరసింగుగారు నేడు ఆయుధసరు వోలుమండలి లాహోరు ప్రెస్ములో అరెస్టుచేయబడిరి. ఇంద్ర కెన్నెడో ఉపన్యసింపినందున రాజప్రతినిధి నేరము నొక బడెను.

మహాత్ముని స్నేహభావము

గౌరవనీయమైన మహాత్ముడు రాజప్రతినిధిగారికి పంపిన లేఖను స్థలాంతరమున ప్రచురించితిమి. దీని యందు మహాత్ముడు రాజప్రతినిధిగారిని మిత్రుడాయని సంబోధించి, బ్రిటీషువారియెడ గల స్నేహభావమును గనుపఱచెను. మహాత్ముడు పరిపాలనావిధానము నేవగించుచున్నను, ఆంగ్లేయులయెడ ఇసుమంతయు ద్వేషము జూపుటలేదు. వారి స్వత్వములకు నష్టము గలిగింపనెంచలేదు. మహాత్ముడు గనుబడిన అద్భుతనిగ్రహమును రాజప్రతినిధిగారును, ఇండియామంత్రిగారు మున్నగువారును గుర్తించునెడల, మరల నట్టి స్నేహభావమునే వెల్లడిజేయుట కనీసధర్మ మగును. అందుకు మారుగ, రాజప్రతినిధిగారు పంపిన ప్రత్యుత్తరము కౌత్యమును జూపుచు, తక్షణ నిర్బంధప్రయోగమును సూచించుచున్నటుల దెలియుచున్నది. మహాత్ముడు వెంటనే నిర్బంధింపబడదరను వదంతులు ప్రబలియున్నవి. మహాత్ముడు సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించునపుడు, కన్నుల దెబ్బయే దీనిని చేపట్టుచున్నాడు. మొదటిదశము నందే, కోటిశ్వురు లగు జమీన్దార్ల బజాజ్ గారు చేరదరని తెలియుచున్నది. బజాజ్ గారు తననర్వస్వమును మహాత్ముని యాదేశముల ననుసరించి ఎటుల భారబోయుచున్నారో గ్రహించిన, మహాత్ముని సందేశము ధర్మాభిలాషుల హృదయము నెటుల కరగించుచున్నదో దెలుపనక్కరలేదు. ధర్మబద్ధమగు నిట్టియుద్ధమును జయము గాంచుకుండునా?

మహాత్ముడు ఇట్టి తీవ్రమార్గము నవలంబించుటకు గల కారణములు, వారి లేఖయందు చక్కగ వివరింపబడెను. మహాత్ముడు దెలిసిన హేతువులే, ప్రతి శాసనసభయందును, రాజకీయ సభలందును ప్రతిఘోషించుచున్నవి. భారతీయుల హృదయముల నేది పురికొల్పుచున్నదో, అట్టివారి నిమిత్తమే మహాత్ముడు సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించుచున్నపుడు, వారిని నిరసించుట పాడి యగునా? మహాత్ముని నిరసించు భారతీయప్రముఖులు, తమ వాంఛలను సఫలపరచుకొనుట కుద్యోగులుగా లేదని తలంపవలసివచ్చును. హిందూదేశపు మిలిటరీ, సివిలు ఖర్చులు మితిమీరెననియు, దేశము ఋణగ్రస్తమై యున్నదనియు, ఎల్లరంగీకరించెడి విషయమే. పిల్లలకు ఆరు పేన్సీల రూపాయి మారకము, దేశమును నష్టపరచుచున్నదని ఎఱిగియుండియు, దీనిని మార్పుటకు వీలు లేదని, ఇండియాప్రభుత్వ ఆర్థిక సభ్యుడు తేటపరచెను. ఈ మారకపు రేటును నిలిపి యుంచుట, ఇంగ్లండుకు లాభము గాని, హిందూ

దేశమునకు మితిమీరిన నష్టహేతు వగుచున్నది. ఇటులనే మిలిటరీ సివిలు ఖర్చులు దేశమును క్రుంగ జేయుచున్నను, వీనిని తగ్గించుటకు సాధ్యపడదని, ఆర్థికసభ్యుడు ఖండితముగ జెప్పెను. నూతన సంస్కరణములు లభించువరకు ఆమాటనే తలపెట్టవలదని తెలిపెను. ఇట్టిస్థితిలో హిందూదేశ మింకను అధోగతియందు బడకుండ నుండవలె ననిన, సత్వరస్వాతంత్ర్యసిద్ధి తప్ప వేరుమార్గము లేదని, గాంధీమహాత్ము డెంచుట తప్పగునా?

మహాత్ముడు బీదల మేలుగోరియే, దేశస్వాతంత్ర్యమును కోరుచున్నాడు. బీదలకు ఉపకరించెడి మార్గములను దెలిపి, ముందుగ వానిని సఫలపరచుచో స్వాతంత్ర్యవిధానము గూర్చి సావకాశముగ యోచింపవచ్చునని, మహాత్ముడు అవకాశమిచ్చియున్నాడు. పూర్ణ స్వరాజ్యమును కోరినందుకు, కాంగ్రెసుసభను, మహాత్ముని నిందించెడి మితవాదప్రముఖులు గలరు. కాని, పూర్ణస్వరాజ్యమయినను, అధినివేశస్వాతంత్ర్య మయినను నొక్కటే యని, బ్రిటీషు ప్రముఖులు తరుచుగ దెలుపుచుండును. అట్టితరీ, అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమయినను వెంటనే ప్రసాదింపబడునని వాగ్దానము వెలువడనంతవరకు, మితవాదులయినను రాండుటేబిలు సమావేశమునకు వెడలి, ఏమి లాభము సమకూర్చగలరు? అట్టివాగ్దానము బడయు నిమిత్తము, గాంధీ మహాత్ముడు రాజప్రతినిధిగారితో కొంతకాలముక్రిందట సంప్రతించి యుండెను. కాని తాముగాని, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారుగాని అట్టి వాగ్దాన మొనగజాల రని, రాజప్రతినిధిగారు స్పష్టపరచుటచే, గాంధీ మహాత్ముడు సత్యాగ్రహము నవలంబింపక తప్పదయ్యెను. ఇంకను కాలము జరిగిన కొలదిని, ప్రజలస్థితి మరింత దుర్భర మగునని మహాత్ముడు భావించుటచే, వెంటనే శాంతబద్ధమును, త్యాగసమన్వితము నగు సత్యాగ్రహమార్గము నవలంబించుటకు తలపెట్టెను.

ఇంతియ గాక, మహాత్ముడు సూచించినటుల, ప్రజలలో ఆ సహనము పెచ్చుపెరుగుచున్నది. దౌర్జన్యమే శరణ్యమను పక్ష మిదివరకే బయలుదేరెను. దౌర్జన్యమువలన ప్రజలస్థితి చక్కబడదను నమ్మకము, మహాత్ము నావహించి యుండుటచే, అతడు ఆహింసావలంబనముద్వారా, దౌర్జన్యము నరికెట్టుట తనధర్మమని, భావించుచున్నాడు. ఇందుకు సత్యాగ్రహమే దివ్య మార్గమని నమ్ముచున్నాడు. అహింస కేవలము జడమనియు, ఇయ్యది యెట్టికార్యమును గావింపజాలదను నమ్మకము లోకమునందు సామాన్యముగ వ్యాపించియున్నది. కాని, మహాత్ముని అనుభవ మిందుకు విరుద్ధముగ నున్నది. అహింస, దౌర్జన్యమును నిరోధింపగలుగు ననియు, పెక్కు కార్యములను సాధింపగలుగు ననియు, మహాత్ముడు దక్షిణాఫ్రికాలోను, కెయిరా, ఛాంపరానులలోను, బార్డోలోను కనిపెట్టెను. హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యసిద్ధికిగూడ అహింసయే ఉపయోగపడునని, అతడు నిండువిశ్వాసము జూపుచున్నాడు. దూరమాలోచించిన, మహాత్ముడు ఇంగ్లండుకును, బ్రిటీషువారికిని గూడ మహోపకారము గావించుచున్నాడనుటకు సందియములేదు. బ్రిటీషు ప్రముఖులు నేడి సత్యమును కనిపెట్టజాలక బోయినను, కొంతకాలమునకయినను అంగీకరింపక మానరు. నాగరిక

ప్రపంచము మానవకోటి కంతకును మహాత్ము డొనర్చిన ఉత్కృష్ట సేవను త్వరలోగుర్తింపవలసివచ్చును.

అట్టి శుభసమయ మరుదెంచువరకు, మహాత్ముడును వారి యనుచరులును బాధానుభవముద్వారా, ఈ సత్యమును వెల్లడి చేయుచుండురు. లోకజేమము త్యాగముపై నాధారపడియున్నది. అన్నియుగములందును త్యాగబద్ధులే, లోకకళ్యాణమునకు తోడ్పడుచుండిరి. క్రీస్తు, బుద్ధుడు మున్నగువారి దివ్యచరిత్ర లిందుకు నిదర్శనము. క్రీస్తునంబోధనలను, వారి జీవిత నిదర్శనమును, క్రైస్తవ జాతు లనుసరింపక, త్యాగమార్గమును త్యజింపచున్నారు. మహాత్ముడు ఉన్నత్తుడని గేలినేయుచున్నారు. పశుబలముపై విశ్వాసము ప్రబలిన యిక్కలమున, మహాత్ముని ఆధ్యాత్మికశక్తిపట్ల నిరసనము ప్రబలుట మితగాదు. కాని పశుబలము నిష్ఫలమని, స్వారిసు సమావేశమునందు గుర్తించుట చేతనే, ప్రపంచజాతులు యుద్ధ బహిష్కార లక్ష్యము నామోదించెను. దీనిని చేరుటకు ఆయుధ విసర్జనము సాధనమని గుర్తించెను. కాని ఇట్టి సూత్రమును ఆచరణలోకి దేదలచిన మహాత్ముని సాధనశ్రేష్ఠతను వీరు గుర్తింపకుండుట జూడ, వీరి మాటలకును చేతలకును తారతమ్యము చాల గలదని, గుర్తింపవచ్చును. ఇప్పటి కయినను కాలము మించిపోలేదు. మహాత్ముడు కోరినరీతిని, లాండు రివిన్యూను తగ్గించి, ఉప్పుపన్నును తీసివైచి, సరిసమానులమధ్య జరుగు రీతిని రాండుటేబిలు సమావేశమును ఏర్పరచి, హైందవ స్వాతంత్ర్యవిధానమును నిర్మింపవచ్చును. అందుకు ఇంగ్లండు పూననియెడల మహాత్ముని సత్యాగ్రహమే దేశమునకు శరణ్యమగును.

మహాత్ముని వెంటనే నిర్బంధించుచో, వారితో బాటు పలువురను నిర్బంధింపవలసివచ్చును. ఇందువలన, హైందవసమస్య పరిష్కార మగునని, బ్రిటీషు ప్రముఖులు తలచుటకన్నను పొరబాటు వేరుండదు. నిర్బంధప్రయోగము, స్వాతంత్ర్యాగ్నిని ప్రజల హృదయములలో మరింతగ ప్రజ్వలించజేయగలదు. తమ కుటుంబములో నెవరయినను తప్పానర్చినచో వారిని సరియగుమార్గమునకు దెచ్చుటకు మహాత్ముడు ప్రేమచే ప్రేరేతుడై యవలంబించిన మార్గమునే, బ్రిటీషువారిపట్ల గూడ నవలంబించుచున్నాడు. బ్రిటీషువారు సరియగుమార్గమునకు వచ్చుచో, ప్రస్తుతవైమనస్య మంతరించి, పరస్పర ప్రేమ వ్యాపించునని, మహాత్మునకు విశ్వాసము గలదు. ఇట్టి లేఖను పంపుటలో, తమకు బెడరించు నుద్దేశ్య మేదియు లేదనియు, అనవసరముగ ఒత్తిజేయు తలంపులేదనియు, స్నేహభావముతోనే తానిట్టి లేఖను వ్రాసెననియు, మహాత్ముడు సూచించెను. మహాత్ముడు వ్యర్థపడజాలమునుపయోగింపడు. అలంకారములనుగాని, అతిశయోక్తులనుగాని ఉపయోగింపడు. తాను మనస్సులో నెటుల నెంచుచో, దాని నటులనే అతడు వెల్లడించుచుండును. వారి వాక్కులందును వ్రాతలందును, సత్యము అద్దములోవలె ప్రతిఘటించుచుండును. అందుచే, “మీ ప్రియమిత్రుడు, గాంధీ” యని వ్రాయుటలో, మహాత్ముడు రాజప్రతినిధిగారి యెడల అట్టి భావమునే మహాస్ఫూర్తిగ జూపుచున్నాడనుటకు సందియములేదు. మామూలుమర్యాదలను

విదనాడి, స్నేహితుడు స్నేహితునకు వ్రాసిన రీతిని తేలిను వ్రాయుటలో, మహాత్మునియైదేశ్య మెట్టిదో గ్రహింపవచ్చును. ఇట్టి స్నేహభావమునే రాజప్రతినిధిగారును, ఇండియా మంత్రిగారును గనుపఱచుచో, ఇంగ్లండు ఇండియాలకు త్వరలో మైత్రిగడురును. హైందవసమన్య సులభముగ పరిష్కార మగును. లేనియెడల, అనుకూల ఫలము గలుగుటకు కొంత కాలము వట్టినను, తుదకు మహాత్మునకు విజయము గలుగకపోదు. వీరి విజయము, ఉభయ దేశముల జేమమ్మనకే గాక, లోక శ్రేయమున కుపకరించును. మహాత్ముని శాంతిసంరంభ మెట్లు ముగియునో యని కనుగొనుటకు నాగరిక ప్రపంచ మంతయు వేచియున్నది. బ్రిటీషువారి హృదయములు గూడ కరగి, వారి లోని ఉదారాశయులు గూడ మహాత్మునికి తోడ్పడుటకు ముందుకు రావచ్చును. రైనాల్ డ్యు, మీరా బాయిల బోలువారు ఫలువురు బయలుదేరవచ్చును. సంక్షేప తేదిని ప్రారంభమయ్యెడి సత్యాగ్రహము, అత్యంత శుభప్రద మయినది. మానవకళ్యాణమునకు మూలాధారమయినది. దీనికి తోడ్పడువారు ధన్యులు. దీనికి నిరోధముల గల్పించువారును ధన్యులే యని చెప్పవచ్చును. వీరి నిరోధమువలన సత్యాగ్రహోద్యమము సానబెట్టిన వజ్రముభాతి మెరసి, సత్య అహింసాధర్మముల పరమాత్మవ్యవస్థమును ప్రపంచమునకు వెల్లడి జేయగలను. సూతనయుగోదయమును సూచింపగలడు.

మిలిటరీ ఖర్చు: స్టేటుకౌన్సిలు సభ

భారత శాసనసభలో మిలిటరీ ఖర్చు మితిమీరి యున్నదనియు, దీనిని తగ్గింపవలసరము గలదనియు సభ్యులు విమర్శించియున్నను, స్టేటుకౌన్సిలు సభలో మాత్రము మిలిటరీ ఖర్చును తగ్గించివీలులేదని చెప్పిన మహానుభావులు కొందరు గలరు. యూరపియను సభ్యులకు సర్ ఆర్థరు ఫ్రూమ్ గారు, మిలిటరీ ఖర్చును తగ్గించుటకు సాధ్యపడదని చెప్పిరి గాని, ఇందు కేమికారణము గలదో సూచింపరయిరి. ఇకకంటాక్సు, సూపర్ టాక్సులను పెంచగూడదని, ఫ్రూమ్ గారు వాదించుచు, ఉష్ణపన్నును పెంచవలయునని కోరిరి. దీని నికను పెంచుచో, ఎవరికిని ఇబ్బంది గలుగదట. దీనినిబట్టి బ్రిటీషు ప్రముఖులు బీదల పట్ల ఎట్టి నిరాదారణ జూపుచు, తమస్వలాభముల పట్ల ఎట్టి పట్టుదల జూపుచున్నారో గ్రహింపవచ్చును. ఉష్ణపన్నును రద్దుజేసి, ఉష్ణ ప్రజలకు ఉచితముగ దొరకునటుల జేయవలయు నని, గాంధీ మహాత్ముడు కోరుచుండ, సర్ ఆర్థర్ ఫ్రూమ్ గారు దీని నికను పెంచవలయునని కోరుటలో మహాత్ముని ప్రతిఘటించుతలంపు గలదని, గ్రహింపవచ్చును. మహాత్ముని యుద్యమమును నిరోధించుటకు భారతీయులును, యూరపియనులు సదుముగట వలయునని, ఫ్రూమ్ గారు కోరిరిగాని, దేశస్వాతంత్ర్య సంపాదనమునకై కలసి పని చేయవలయునని మాత్రము కోరియుండలేదు. ఫ్రూమ్ గారికి తగిన భారతీయ సభ్యులు, స్టేటుకౌన్సిలు సభలో గలరు. బర్మాప్రతినిధి యగు జేశికాచారిగారు క్రొత్త పన్నుల కవసరము గలదని యంగీకరించిరి. మిలిటరీ ఖర్చును తగ్గింప వీలుగలదని మాత్రము వీరు చెప్పినను, ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సు నామోదింపవలెనని, సభ్యులను ఏర్పరించిరి. సర్ మెన్డే

దాదాభాయిగారు, ఉష్ణపన్ను నిదివరకు తగ్గించుట అనర్థమేమో వయ్యనని చాటిరి. స్టేటు కౌన్సిలు సభలో నయినను, బడ్జెటు సూచనలను నిరసించిన వారు లేకపోలేదు. సురేష్ సింగుగారు ముచ్చటించుచు, హిందూదేశపు ఆర్థిక దుస్థితికి రాజకీయోదోళనము కారణ మేమాత్రము గాదనియు, ప్రభుత్వమువారి ఆర్థికవిధానమే కారణ మనియు, చక్కగ నిరూపించిరి. సర్ శంకర్ నాయరుగారు బడ్జెట్టును తీవ్రముగ ఖండించిరి. సైన్యాధికారిగారు, ఇట్టి విమర్శనములకు జవాబిచ్చుచు, మిలిటరీ ఖర్చును నమర్చించుటకు బూనిరి. ఇంచితేపుకమిటీవారు చాల కాలము క్రిందటనే, మిలిటరీ ఖర్చును ఏబదికోట్లకు తగ్గింప వీలుగలదని చెప్పిరి. యుద్ధసమయమునందే ఏ రిటలు చెప్పినను, ఇప్పటికింకను తగ్గుదల లేకుండుట బట్టి, ఎట్టి దుస్థితి ప్రబలియున్నదో, యూహింపవచ్చును. వస్తువులధరలు తగ్గుచో నిటుల గావింపవచ్చు నని యూహింపబడెనట. కాని, గత సంవత్సరము వస్తువు ధరలు తగ్గెను. అయినను, ఏబదికోట్ల కయినను, మిలిటరీ ఖర్చు నేల తగ్గింపలేదో సైన్యాధికారిగారు చెప్పరయిరి. వీరి ప్రసంగము గాంచిన, దేశమునకు స్వాతంత్ర్యము లేనికతన, ఎట్టి నష్టముల పాలగుచున్నదో, సులభముగ గ్రహింపవచ్చును.

ఇండియాబడ్జెట్టు తుపాకిమందువాసన గొట్టుచున్నదని, జయకరుగారు గావించిన వర్ణనము సరిగనే యున్నది. సైన్యములోనే గాక, వైద్యశాల యందు గూడ భారతీయుల కున్నతోద్యోగములను ప్రసాదించ గూడ దనియు, అటుల గావించుచో బ్రిటీషు పరిపాలన మంతరింపవలసివచ్చు ననియు, హిందూదేశద్రవ్యము నుపకారవేతనముగ ననుభవించుచున్న సర్ సెసిల్ వాల్టెర్ గారి రిటీవల చాటి యుండిరి. ఇట్టివారికి, హిందూదేశద్రవ్య మేమాత్రము తగ్గినను, సరిపడదు. స్వపరిపాలనము లభించుచో, మరింత ఖర్చు జరుగు నని, ఘస్తరుగారు బెదరించుట విచిత్రము. ఇట్టి బెదరింపున, మద్రాసు ప్రభుత్వాధిక సభ్యులు గూడ తమ బడ్జెట్టులో చెలిపిరి. కాని, స్వపరిపాలనము లభించినప్పుడు, ప్రజలిచ్చు ద్రవ్యము ప్రజలలాభముకొరకు మాత్రమే వినియోగింపబడును. ఉన్నతోద్యోగుల కింతటిజీతము లుండజాలవు. మిలిటరీ ఖర్చు తప్పక తగ్గింపబడును. హిందూదేశము మోయలేని బరువు లుండజాలవు. ప్రస్తుత పరిపాలన విధానము క్రింద, ప్రభుత్వపు ఖర్చును తగ్గింప వీలులేదని చెప్పిన ఘస్తరు గారు, స్వపరిపాలనముక్రింద గూడ ఖర్చు తగ్గదని యధిక్షేపించుట నిరర్థకము. ప్రజలకు పరిపాలనము భార్య తవహించునపుడు, మితిమీరినవ్యయమునకు వారంగీకారము జూపజాలరు. ఇట్టి వ్యయకారకులు తమపనులను మానుకొనవలసివచ్చును. తాము ఖర్చును తగ్గింపజాలక, దేశస్వాతంత్ర్యసిద్ధికి పిమ్మటనయినను, ఖర్చు తగ్గదని ఆర్థికసభ్యుడు చేసెడి ఆక్షేపణ, కడు నిస్సారమయినది. భారతీయోద్యోగుల నన్ని శాఖలందును నియమించుచో ఖర్చుతగ్గకమానదు. ఖర్చును తగ్గించుటకు మార్గము లెన్నియో గలవు. వాని నవలంబింపకుండ, శుష్కప్రియముల జేష్టటవలన, ప్రజలలో విశ్వాసము గడురజాల దని, ఘస్తరుగారు గ్రహించుట మేలు.

కీ॥ శే॥ మండ చినవెంకయ్యగారు

బాపట్ల తాలూకా దండమూడి కాపురస్తులును, రయితుల కష్టనిష్ఠురములను బాపుటకు చిరకాలమునుండియు పాటుబడుచు, అధికారుల పెక్కుర నెదుర్కొని ధైర్యముతో పోరాడుచు, ప్రజల స్వత్వములను కాపాడుచు, రాజకీయ సమావేశములలో మొదటినుండియు పాటుపడుచు, విశేషానుభవమును సంపాదించిన మండ చినవెంకయ్యగారు యూనెల మూడవతేదిని అకాలమరణము చెంది రని వినుటకెంతయు చింతించెదము. కీ॥ శే॥ రామస్వామి గుప్తగారివలె, వీరును గుంటూరు మండలమున రాజకీయ వ్యవహారములలో దీక్షతో పాల్గొనుచు, దేశ సేవ నలుపుచుండిరి. వీరి మరణమువలన, గుంటూరు మండల రయితుల ప్రపంచమునకు తీరని నష్టము వాటిల్లెననుటకు నందియములేదు. వీరికి పరమేశ్వరుడు ఆత్మశాంతి నొసగుగాక యని కోరుచు, వీరి కుటుంబమువారికిని, బంధుమిత్రులకును, మా సానుభూతి సందజేయు చున్నారము. నేడు గుంటూరు మండల రయితులలో నెక్కువవికాసము గలిగెననిన, మండ చినవెంకయ్య మున్నగువారు నలిపినకృషి ఫలించె నని నమ్మవచ్చును. వీరి మార్గమును ఇతరులనుసరించి, జనసామాన్యజేమమునకై పాటుపడి చరితార్థు లగుట శ్రేయస్కరము.

రాధదుమూరు ప్రభువుగారి గర్జనము

హిందూదేశపు రాజకీయోదోళనపరులకు, తంజిసాకర్యముల నుపయోగించుటకు వీలొనగగూడదని, రాధదుమూరు ప్రభువుగారు డెయిలీ మెయిలు పత్రికలో వ్రాయుచున్నారు. ఇంగ్లండు ఏమాత్రము లొంగినను, బ్రిటీషు వర్తకము పడిపోవు నని, వీరు గర్జించుచున్నారు. ప్రీ వెన్సువారికి, మహాత్ముని సందేశమును తంతివార్తద్వారా పంపుటకు వీలు లేకుండుట జూడ, రాధదుమూరిగారి సూచన యిది వరకే అమలులో నున్నదా యను సందియము గలుగుచున్నది. రాధ ర్ మూరు ప్రభువుగారు ఘస్తరుగారిని గూడ నిందించి, అతివాదులను తృప్తి పరచుటకు, వీరు ప్రయత్నించుచున్నటుల దూరిరి. వీరితోబాటు, ఓడ్డయరు గారును విజృంభించుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వ వైఖరి తగినంత కఠినముగ లేదని, వీరు విచారించుచున్నారు. మార్నింగు పోస్టు పత్రికయు ఇటులనే ఘోషించుచున్నది. కాని, ఇకమీద ప్రయోగింపబడెడి నిర్బంధము లిట్టి పత్రికలను, ఇట్టి బ్రిటీషు ప్రముఖులను తృప్తిపరుపవచ్చును.

భారతీయవైమానికుడు

భారతీయవైమానికు లొకరు కరాచీనుండి ఇంగ్లండుకు రహస్యముగ బయలుదేరి, బాగ్దాదుకు జేరి అక్కడినుండి అరేబియా ఎడారిపై పయనమగుచున్నటుల వార్తలు చెలుపుచున్నవి. వీరు మొదట బయలుదేరినపుడు ఎవ్వరికిని చెలియదు. అనవసర రాభాటముల గావించుటకు వీరు పూనుకొనలేదు. వీరు సురక్షితముగ ఇంగ్లండు జేరి, మరల సురక్షితముగ మాతృభూమికి అరుదెంచెదరనియు, భారతీయులు విమానములను నడుపుటలో అన్యదేశీయుల కేమాత్రము వెనుకపడరని, రుజువుచేసెదగు గాక యనియు కోరెదము.

సత్యాగ్రహ సన్నాహములు

మొదటిజట్టు:-గాంధీగారును, 68 వాలంటీరులును

12-3-30 బుధవారం ఉదయము నభ్యర్థిత ఆశ్రమమునుండి సముద్రతీరమునకు ప్రయాణమయ్యెదరు

కాలినడకమీద 20 రోజులు ప్రయాణము:-కెయిరాజిల్లా, బోచిల్లాలగుండా వెళ్లి జలాల్పూరు తాలూకా చేరెదరు. సముద్రపురేవు నిర్ణయము కాలేదు.

మార్గమధ్యమున గ్రామములలో గాంధీగారి ఉపన్యాసములు జరుగును

సత్యాగ్రహసమరక్షత్రమునకు పోవు వీరులు తమవెంట భగవద్గీతలను గొంపోవుచున్నారు

మహాత్ముని ఏర్పాట్లు

అహమ్మదాబాదు, మార్చి 6:-నేటిరాత్రి మహాత్ముడు ఆశ్రమమును దైవప్రార్థనలు ముగిసిపోడనే యీశీతిగా నుపదేశించెను:-మనము స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించి ఆశ్రమము జను లిగిసివెళ్లెదముగాక! ఆనాడు వనకది శ్రాంతిజన్మము ఎత్తిట్టెను. లేదా మనకు మరణించెదముగాక!

12 తేదీ ఉదయము సత్యాగ్రహము నిమిత్తమై ఆశ్రమమునుండి మహాత్మునివెంట బయలుదేరవలసిన వాలంటీరుల పట్టిక తయారుచేయబడినది. 68 మందియొకటికలో చేర్చబడియున్నారు.

ఆశ్రమములోనుండి సత్యాగ్రహవీరులై కొందరు వెడలిపోవుచున్నందున అట్టివాడు తమదుస్తులు వగైరా విడదీసికొనుచు న్నారు. మిగిలిన ఆశ్రమవాసులకు ఆశ్రమము దివ్యగింప బడుచున్నది. అందువల్ల శ్రాంత ఏర్పాట్లు చేయబడుచున్నవి. ప్రయాణ సంసిద్ధులగు వాలంటీరులు తమ ఏర్పాట్ల నన్నటిని సక్రమముగా పూర్తిజేసికొనిపో లేదో చూచుటకై మహాత్ముని చేపు సుభాష్చక్రము తనిఖీజేయును.

ప్రయాణ మార్గము

12-3-30 తేదీ ఉదయము ఆశ్రమమునుండి బయలుదేరేది సత్యాగ్రహ భటినము యేయే గ్రామములగుండా వెళ్లి నియమిత మహాత్ముడు కొంతవరకు మార్గనిర్ణయము చేసెను. మొట్టమొదట కెయిరా జిల్లాలోని ప్రధానపట్టణములగుండా వెళ్లెదరు. పిమ్మట బోచిల్లా ప్రకేతించెదరు. జలాల్పూరు తాలూకా చేరెదరు. ఆ తాలూకాలోని సముద్రతీరమునందు ఏకత్రైద్ర ఏకేతనవద్ద మొట్టమొదట ఉప్పు తయారుచేసే సత్యాగ్రహ మారంభించబడునో నిర్ణయముకాలేదు. మార్గమధ్యముం దలి పట్టణములందును పల్లెలందును మహాత్ముడు తనసత్యాగ్రహ సమరతత్వమునుగూర్చి ప్రజలకు బోధించుచు వెళ్లెను. ఈవంటిరు దివ్యమంతయు 20 రోజులు కాలినడకను ప్రయాణముచేసిన పిమ్మట జలాల్పూరు తాలూకా చేరగలరని తలచుచున్నారు.

పూనానగర కాంగ్రెసుకమిటీ తీర్మానము

పూనా, మార్చి 6:-మహాత్ముడారంభించిన కాసనోల్లంఘనమునకు తోడ్పడుటకై 500 వాలంటీరుల నొకపటాలముగా సమకూర్చుటగాను పూనా కాంగ్రెసుకమిటీవారు నిశ్చయించిరి.

నవదీననుపత్రిక ప్రత్యేకానుబంధము

గాంధీమహాత్ముడు గవర్నరుజనరలుగారికి వ్రాసిన లేఖకు ప్రచురింపబడెనేననివస్త్రుక కేజ్రోక ప్రత్యేకానుబంధమున ప్రచురించెను.

హిందూస్థాన్ సేవాదళ సన్నాహము

బాగల్పూరు, మార్చి 6:-హిందూస్థాన్ సేవాదళ నాయకులగు చక్రేంద్రగారు మిగిలినదరు ప్రముఖులతో కలిసి గల్వాటి, బిల్లి, అనగావ్, కిరు, రాదామి, కెరూరు మున్నగు ప్రాంతములందు సంచారము చేసిరి.

ఈనెల 1 తేదీ మొదలు 5 తేదీవరకును సంచారము చేసిరి.

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య తీర్మానమును గూర్చియు సత్యాగ్రహోద్యమమును గూర్చియు బోధించిరి. పంటలు కొలెలలో జాలెనప్పటికిని గ్రామములలో జరిగిన సభలకు జనులు విశేషముగా సమావేశమైరి చర్చికానుగారు హుల్లీ వెళ్లెనున్నారు. బీజపూరుజిల్లాలో వాలంటీరులను జేర్చుటకై ఇద్దరు వాలంటీరు నియమింపబడిరి. వీరు రెండువారములు తిరిగి వేర్యరు ప్రాంతముల కరిగెదరు.

కర్నాటక రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుకమిటీ సన్నాహము

కర్నాటక రాష్ట్రీయలోని సముద్రతీరమున మాత్రమే గాక రాష్ట్రీయమధ్యమందుగూడ ఉప్పు తయారుచేయబడుచున్నది. దీనిని నడియెత్తున బీజపూరు జిల్లాలో యీ ఉప్పుకొలారులు కలవు. ఆ నదీతీరముననే నైజామురాష్ట్ర హద్దులలోగూడ ఈ ఉప్పుపంట జరుగుచున్నది. ఇందువల్ల అనేకులు రైతులు బీదించుచున్నారు.

కర్నాటకరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీవారు నియమించిన సత్యాగ్రహ కమిటీవారు యీ ప్రదేశములకు తనిఖీచేసిరి. ఇంకను మరికొన్ని ప్రదేశములనుబట్టి చూచినవైదరు. వివరములు త్వరలోనే తెలియగలవు.

కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షుని ప్రబోధము

అలహాబాదు, మార్చి 6:-కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షునిగుండు పండిత జవ్హర్లాలు నెహ్రూగారు యీ క్రిందికిగా ప్రకటించుచున్నారు:-ఇక కార్యక్రమమైనది. 3 దినముల పిమ్మట గాంధీమహాత్ముడు యీనెల 12 తేదీని కాసనోల్లంఘన మారంభించుటకు ప్రయాణమగుచున్నాడు. మహాత్ముడు వెడలుచున్నాడు. ఆయనవెంట వీరపురుషు లనేకులు వెళ్లుచున్నారు. భారతదేశము తాను చిరకాలముక్రిందట గోల్పోయిన స్వాతంత్ర్యమును తిరిగి సంపాదించుటకు ఘోరప్రయత్నము చేయుచుండగా, యీపోరాటమును జూచుచు కదలక మొదలక నిలచియుండువా డెవడు. దౌర్భాగ్యదశయందున్న కొట్టికాలి భారతీయుల కష్టసులను తొలగించుటకై, భారతదేశమును రక్షించుటకై భారతమాతయొక్క కుమారయోధులును, కుమారిరత్నములును చెరసాలల కెదురేచు మృత్యుచుఖమున కెదుట నిలచుచుండగా స్థానిపువలె స్తంభించియుండగలరు.

రెండేమార్గములు

స్వాతంత్ర్య మార్గము లేదా, దాస్యమార్గము ఈ రెంటిలో నేదోయొకటి మనము త్రొక్కవలెను.

రెండేపటాలబలమును. మనము స్వాతంత్ర్య సమరదళములో చేరవలయును. లేదా, దేశైశ్వర్యావహరణ దళములో చేరవలెను.

ఏ మార్గమును మనము త్రొక్కవలెను? ఏపటాలములో మనము చేరవలెను? మన హృదయములను మనము పరీక్షించి కొని, ప్రత్యుత్తర మొసంగవలెను.

భారతదేశమయొక్క ప్రతిభక్తును, వనము తలపెట్టిన మహోద్యమ గౌరవమునకును తగినరిక మనము మనకార్యచరణ పూర్వకముగా ప్రత్యుత్తర మొసంగెదముగాక.

అధికారుల రాక్షససహృదము

ఎంతకాలము చూపబడును

అహమ్మదాబాదు, మార్చి 6:-ఇంటివల బొంబాయి క్రానికలు పత్రికలో రాజకీయ విజ్ఞానపు అను సంకేతముతో నొకవ్యాసము ప్రచురింపబడినది. ఇదికూ ప్రభుత్వమువారు చేసెడి ఋణములకు భారతీయులు బాధ్యత వహింపకాలకు అని కాంగ్రెసు పథచేసిన తీర్మానము గూర్చి అవ్యాసములో కొంత తత్వవిచారణ చేయబడినది.

ఈ వ్యాసమును గూర్చి గాంధీమహాత్ము డిట్లు వ్రాసెను:-

కాంగ్రెసు తీర్మానముయొక్క అర్థము ఇంతే. కాని ప్రభుత్వమువారు తమ సంకల్పమును ప్రజలపై చలాయించి బాధ్యత నెట్లుగట్టుటకు అధికారము వహించియున్నారు.

ఇంటివల సంయుక్త పరగణాల కాసనసభలో సదరు రాష్ట్ర గవర్నరుగారు చేసిన యుపవాసములో వారు ప్రకటించిన పట్టుదలను ఢిల్లీరింగుటకు తగినంతవలయు మేమింకను దేశములో ఆవిర్భవం జేయజేయలేదు. సంయుక్తపరగణాల గవర్నరుగారుగూడ సర మాల్కంపెయిలీగారు యిట్లు చెప్పిరి:-

ఈ కాసనసభలో లంఘనమును ఆణచి చేయుటకు నేట్లుమనకు న్యాయ సభాధికారములు చలాయించబడును. ఇట్టి న్యాయ సభాధికారములు చాలవని తోచినప్పుడు, మూలన కాసనాధికారములు తయారు చేయబడును.

మాల్కం పెయిలీగారికి యిదిమాడ చాలలేదు. పాయిలీ గారింకను ఆవేశపూరితులై యిట్లు చెప్పిరి- "బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారికి తరచుగా ఆరోపింపబడుచుండిన రాక్షస స్వభావమునూడ ఋణపుచేయవలసినవచ్చినయొడ అసంగతముగానుండ బాలదని నా నమ్మకము."

పట్టి త్యాగము చేయవలసి యున్నదో కాసన ఢిక్కారులు సరిగా లెక్కజేసికొని యున్నారని నానమ్మకము.

ప్రభుత్వమువారు తమయొక్క విభాగ గురువును స్వభావమును ప్రదర్శించి నప్పటికిని అట్టి నిజరూప సందర్శనములు భారతదేశమునకు శ్రాంతివలెను కాలవు. మన ప్రభుత్వమువారి దురాగ్రహము మన మ్హిద ప్రయాగింప బడినప్పటికిని, ఆ దురాగ్రహము స్వర్ణముగా న్యాయమై అంతరించిపోవునట్లుగా మన సత్యాగ్రహోద్యమము తగిన రూపమును ధరించునుగాక!

ప్రతీకార విరహిత పద్ధతి మన మవలంబించుటవల్ల కలిగెడి పరిణాసన మెప్పుడును అట్టిదే. (ప్రీ. ప్రె.)

నైజాము రైల్వే సమ్యక్టు

సమ్యేదారులను అరెస్టుజేయుట

గుమాస్థాలుగూడ సమ్యేకట్టు నిశ్చయించుట నికిందరాబాదు. మార్చి 6:-నైల్వే ఏజంటుగారికి కార్మిక సంఘాన్యాయుడు కతుల్లాఖానుగారు నిన్నున దర్శించిరి. కార్మికలవరతులకు ఏజంటు అంగీకరింపలేదు. సమ్యేకట్టు అన్యాయమనిరి. నేడు నికిందరాబాదు ప్రేమనలో 60 మంది పార్టీరులు సమ్యేకట్టులో చేరిరి. సహధానము కుదురకపోయినచో తాముగూడ కార్మికసంఘమువారి నూరవశ్రకారము అనుసరించుటకు గుమాస్థాలు సభజేసి నిశ్చయించిరి. (అ. ప్రె.)

వాతావరణ ప్రితి

1930 సం॥ మార్చి నెల 7 వ తేదీ శుక్రవారము

మాఖ్యజిల్లాలు	అత్యధిక ఉష్ణోగ్రతలు x 24 గంటలలో	అత్యల్ప ఉష్ణోగ్రతలు x 24 గంటలలో	వర్షము x 24 గంటలలో	జనవరి 1-న తేలికమంది వర్షము	సాధారణవర్షము సంవత్సరమునకు
గోపాలపూర్	85	67	...	8.8	+ 2.8
విశాఖపట్టణము	84	72	...	1.7	+ 0.4
కాకినాడ	94	72	...	0.1	- 0.6
దుదిలిపట్టణము	90	72	...	0.8	- 0.3
కర్నూలు	103	67	...	0.1	- 0.3
బళ్లారి	99	69	...	0	- 0.8
అనంతపూర్	0.1	- 0.7
కడప	102	75	...	0.4	- 0.2
కెల్లూరు	95	72	...	0.7	- 1.1
మద్రాసు	92	78	...	8.7	+ 2.0
కడపూరు	89	78	...	17.4	+ 14.9
కెల్లూరు	97	70	...	2.2	+ 3.8
నీలము	101	72	...	0.9	+ 0.4
కొయంబట్టూరు	98	67	...	0.8	- 0.6
తిరుచనాపల్లి	99	74	...	2.1	+ 0.8
నాగపట్టణము	86	75	...	17.5	+ 15.2
సుధూర	98	74	...	8.0	+ 2.0
హిందావ్	88	75	...	4.4	+ 1.5
హిలంకోట	5.4	+ 8.0
తిరుచేంద్రము	88	76	...	0.8	- 0.6
కొచ్చిక్	86	78	...	1.1	- 0.5
కాల్కిట్టు	91	75	...	0.2	- 0.5
చుంగూరు	88	75	...	0.1	0
కొంగూరు	93	66	...	1.4	+ 0.9
మిర్కార	86	61	...	0.1	- 0.8
కొడెకనాథ్	70	51	...	8.9	- 0.5
కామార	75	51	...	5.8	

పర్యాయలు:-మచిలీపట్నములో పొగమంచుకరిగెను. కాకినాడలో పగటివేడిమి 4 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి గోపాలపురంలో 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్కా:-అకేషము నిర్మలముగవచ్చెడి. కర్నూలులో ఎండ 108 డిగ్రీలు కావెను. ఇచ్చు రాత్రివేడిమి 87 డిగ్రీలు.

కర్నాటకము:-మయ్యుగావచ్చెడి. శివోన్మసితి కూములుగవచ్చెడి.

ఎ. ఎ. నారాయణయ్యర్, సహాయ వాతావరణావ్రజ్ఞుడు

LONG HERALDED PICTURE (silent version) EPIC SCREEN DRAMA OF NEW YORK NIGHT LIFE.

Coming to DURGA KALAMANDIRAM, BEZWADA.

ON THE 17TH MARCH 1930.

It took years and cost untold millions to build Broadway, New York, as the pleasure highway of all the world. To reproduce two block of Broadway in motion pictureform cost Universal proportionately, just as much; to be exact, \$ 1,500,000, for 3 months, and the result was "Broadway" out Broadwayed Broadway.

The lights of the great Whiteway are famous all over the earth—but, yet, the myriad lights and brilliancy of the real Broadway are like a candle compared to the illumination used on the "Broadway" set. There were 4,000,000 watts in the night club alone, enough to supply an entire city of 100,000 population.

Life flows swiftly onward in the Canyons of Broadway. Whirlpools of pleasure, back eddying into swirls of sorrow; cascades of gaiety, sometimes falling in broken torrents upon the rocks below.

An atmosphere as distinctive, as impossible of duplication, as it is fascinating, a world ablaze with a brilliancy supremely its own:—Here, the Candle burns constantly at both ends—burns, and is never consumed. Broadway at its best is the brilliancy of its night life—its myriad pleasure palaces which combined, form the world's most colourful primrose path. And "Broadway", produced by Carl Laemmle, has brought in all the colour and fascination which so essentially belong to Broadway alone.

The greatest Melo drama, the New York stage has ever known, made into a gigantic picture that plunges you deep into the heart of New York's mad night life. It gives you daring glimpses into the lives of men and women you wouldn't believe existed! It gives you dramatic dynamite that fairly explodes from the screen! It transports you to a new world—a world where glittering gaiety runs riot and sudden tragedy stalks—Love—hate—laughter—tears—hope—despair—courage—fear—gaiety—gloom—passion—shame—mirth—madness—seething, boiling, exploding drama. Perhaps a sufficient rejoinder to "Mother India".

It simply held New York itself, breathless for almost two years. Can it not hold Bezwada breathless for 3 days?—This most amazing picture that ever played this Bezwada town!!!

భారతశాసనసభ

అధికారకార్యక్రమముపై చర్చ

స్పెషల్ మారియేజ్ నవరణబిల్లును స్విట్ గారు ఉపసంహరించుకొనుట

(అసోసియేటెడ్ ప్రెస్)

ఢిల్లీ, మార్చి 6:— ఈరోజు భారతశాసనసభ 50 నిమిషముల పర్యంతము ప్రతిపదిచేసి చర్చించి అధికారబిల్లులను చర్చించెను. ప్రశ్నోత్తరము లేమియు లేకుండెను.

ఇండియన్ కంపెనీల సవరణబిల్లుపై నెలెత్తుకమిటి వారి నివేదికను సర్ జార్జి రెయినీగారు సభవారికి నివేదించిరి.

ఎన్నికలు.

సాండింగ్ షానన్స్ కమిటీకి 14 నురు సభ్యులను ఎన్నుకొనవలెనని సర్ జార్జి వచ్చునగాని ప్రతిపాదించిరి. సభవారంగీకరించిరి. రోడ్ల స్టాండింగ్ కమిటీకి 6 నురు సభ్యులను ఎన్నుకొనవలెనని సర్. బి. యన్. మైతాగారు ప్రతిపాదించగా సభవారంగీకరించిరి. ఈ ఎన్నికలు రెండును వచ్చేవారము జరుగును. తరువాత 8 మంది సభ్యులను సభవా రెన్నుకొనిరి. అందులో 6 నురిని సెంట్రల్ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ కమిషన్ నియమింతురు.

ఇండియన్ టారిఫ్ అక్టు సవరణబిల్లు

తరువాత ఇండియన్ టారిఫ్ అక్టు సవరణబిల్లును చర్చించవలసినదని సర్ జార్జి రెయినీగారు ప్రతిపాదించుచు నెలెత్తుకమిటివారు రెండు మార్పులను చేసిరిని చెప్పిరి. సభవారు బిల్లును చర్చించి ఆమోదించిరి.

పరిశ్రమల సంరక్షక బిల్లు

తరువాత పరిశ్రమల సంరక్షకబిల్లును చర్చించవలసినదని సర్ జార్జి రెయినీగారు కోరిరి. బిల్లు 1930 జూలై 1 వ తారీఖున అమలులోనికి రావలెనని బి. భానుగారు సవరణ సుపా రించిరి. కాని ఆమోదింపబడిన వారమురోజులకే బిల్లు అమలులోనికి వచ్చునని ప్రభుత్వపక్షమువారు చెప్పిరి. సవరణ నిరాకరింపబడెను. బిల్లు ఆమోదింపబడెను.

ఇండియన్ పేటెంట్స్ డిస్టెన్సు బిల్లు

తరువాత స్టేట్ కాన్స్టిట్యూషన్ సభవారు ఆమోదించిన రీతిని ఇండియన్ పేటెంట్స్, డిస్టెన్సు బిల్లును సభవారిచే ఆమోదింపబడెను.

స్పెషల్ మారియేజ్ నవరణబిల్లు

స్టేట్ కాన్స్టిట్యూషన్ సభవారు ఆమోదించిన స్పెషల్ మారియేజ్ అక్టును సభవారు విచారించి ఆమోదింపవలెనని హోండిపార్ట్ మెంటు బాయంటు కార్యదర్శియగు స్విట్ గారు ప్రతిపాదించిరి. ఇట్లు చేయుచు 1872 సంవత్సరపు స్పెషల్ మారియేజ్ అక్టులోని రెండవసెక్షన్ ను వివాహములు జరుపవలసిన మరతులను నియమించుచున్నదని వారుచెప్పిరి. భార్యాభర్తలలో నెవరైనను 21 సంవత్సరములకు లోబడియున్నయెడల వారు తండ్రియొక్క

క్కాని సంరక్షక కర్తయొక్కాని అనుమతిబడసి వివాహము చేసికొనవలయునని ఒకమరతులగుదు. వాదనపత్రములో భార్యాభర్తలలో నెవరైనను తమ యీదను చెప్పవలెనని మర తెచ్చటనులేదు. కావున ఈమరతును వివాహముల రిజిస్ట్రారు అమలు పరుచుటకు పిలువెన్నది. వివాహము చేసికొన డలచువారు ఈ సంగతులనుగూడ తెలుపవలెనని యిటీవల కలకత్తా హైకోర్టువారు తీర్పుచెప్పిరి. పార్టీ రెవ్వరో తెలిసికొనుటకును, సాక్షులను గురించి తెలిసికొనుటకును, పత్రములలో మాన్యు శేముటకును ఈబిల్లు పనికివచ్చునని స్విట్ గారు చెప్పిరి.

గౌరవగారి ప్రతిఘటన

ప్రతిపాదనమును ప్రతిఘటించుచు న్యూఢిల్లీలోపర్యాయ వ్యమైనదనియు, మెజారిటీవచ్చు యీదు 18 గా నిర్ణయించు పబ్లికేషనియు, ఈబిల్లు చట్టమైనయెడల తండ్రిలేనివారికిని, సురక్షక కర్త లేనివారికిని వచ్చుదాయక మనియు సర్ హారిసింగ్ గారుచెప్పిరి.

హోంమెంబరు

చట్టమును అమలు పరుచుటకుందలి కష్టమును నివారించుట మాత్రమే బిల్లుయొక్క ఉద్దేశ్యమని హోంమెంబరుగారు చెప్పిరి.

జయకర్

జయకర్ గారు సర్ హారిసింగ్ గారుగారిని సమర్థించు ముందు ఆమలులోనికి వచ్చుచట్టముయిదివరకుకంటే హెచ్చు విరుద్ధములను కష్టములను తెచ్చిపెట్టునని చెప్పిరి. 1872 సంవత్సరము లగాయకు దేశము చాల అభివృద్ధిచెందినది. ఆప్పుడు 21 గా నిర్ణయింపబడిన యీదును 19 గా మార్చబాలక పోయినవో ఆ చట్టమును కడలించకుండ నుండుటకే కర్తవ్యమని వారుచెప్పిరి.

లా మెంబరు

తాను బిల్లునుగూర్చి బాగుగా విచారించలేదని లామెంబరు చెప్పిరి. సర్ హారిసింగ్ గారుచెప్పిన విమర్శ సత్యమైనదేయనియు, పరస్పర విరుద్ధములను, అస్పష్ట వచనములను లేకుండ నుండిననే మంచి చట్టమనియు వారు చెప్పిరి.

ఉపసంహరము

లా మెంబరు ఈ విషయములను చెప్పిన మీదట స్విట్ గారు బిల్లు సుపసంహరించుకొనిరి.

చరనాల సవరణచట్టము

తరువాత స్విట్ గారు స్టేట్ కాన్స్టిట్యూషన్ సభవారు ఆమోదించిన చరనాల సవరణచట్టమును విచారించి ఆమోదింపవలెనని ప్రతిపాదించెను. ప్రతిపాదన సభవారిచే నామోదింపబడెను.

తరువాత స్టేట్ కాన్స్టిట్యూషన్ సభవారు ఆమోదించినట్లు సభవారు కొన్ని చట్టములను సవరించిరి. కొన్నిటిని రద్దుచేసిరి.

తరువాత శాసనసభ రేపు శుక్రవారమువరకు ఆపుచేయబడెను.

శాసనసభా భావికార్యక్రమము

(ప్రెస్ తెలి)

ఢిల్లీ, మార్చి 6:— నేడునల్లెండు పార్టీ పక్షమున శ్రీయుత కేదేశ్వరగారు రేపు కార్యక్రమార్హకవర్గమువారి గ్రాంటులో కోతను ప్రతిపాదించెదరు. కార్యక్రమార్హకవర్గమువారి బాధ్యతారాహిత్యమునుగూర్చి ఆనాడు చర్చజరుగును. శనివారమునాడు అట్టులు మాటిన చౌదరి గారు ఇండి పెండెంటు పార్టీ పక్షమున నేనకు గ్రాంటులో కోతను ప్రతిపాదించి, ప్రభుత్వమువారి సైనికవ్యయనూత్రములను ఖండించెదరు. సోమవారము ఉదయము నూతన ఆన్లైన్ స్వర్ణజ్యోతిష పక్షమున ఉత్పన్నాంటులో కోతను ప్రతిపాదించెదరు. సోమవారముసాయంత్రము ప్రభుత్వమువారి ఖర్చులకు తగ్గించుటకుగాను ఒక సంఘమును ఏర్పాపాలెనని బిరోసీయులపక్షమున సైక్కుగారు కోతతీర్మానమును ప్రతిపాదించురు. శనివారము ఉదయము సైమును కేంద్రస. ఘనముగూర్చి (కేంద్రనాయకు సంఘము) సెంట్రలు మన్లిష్ పార్టీ పక్షమున మనవా. జ్ గారు కోత తీర్మానమును ప్రతిపాదించురు. మంగళవారము మిగిలిన కాలములో యే పార్టీలోను చేరనివారి కోతతీర్మానములనుగూర్చి చర్చ జరుగును! బుధవారమునాడు కష్టమును కాఖను గూర్చిన గ్రాంటులపై చర్చ జరుగును. బుధవారము సాయంత్రము మామూలుమాదిరిగా చర్చ ఆంతము చేయబడును.

* * * * *

మా నవాజ్ గారి విందు

ఢిల్లీ, మార్చి 6:—నిన్న మా నవాజ్ గారును, వారిసరియు తమ స్వంత భవనమునందు శాసన సభ్యులకు విందు చేసిరి. భారత సర్వసేనానియగు సర్ విలియమ్ బర్దెన్ గారును, సర్ మహమ్మద్ హబిబుల్లా, సర్ జేమ్సు క్రెయిర్, పండిత మదన్ మోహన్ మాలవ్యా, సర్ ఫుర్రుద్ దిన్ ముహమ్మద్ హాస్, బీర్లా, సర్ మహమ్మద్ సాఫీ, జిన్నా సర్ పి.పి. పాట్రోగారును ఉండిరి. విందు దివ్యముగా జరిగెను.

మహాత్ముని శాసనోల్లంఘనము

మోకతాలిగారికి నచ్చలేదు

బొంబాయి, మార్చి 7:— గాంధీగారి శాసనోల్లంఘనోద్యమమును తీవ్రముగ ఖండించుచు మాలావా మోకతాలిగారు మహమ్మదీయుల సభలో నుపన్యసించిరి. గాంధీగారి చర్య అనుచితమనియు, ప్రజలలో రక్తపాతము సంభవించుననియు వారనిరి. ఈ ప్రమాదమునుండి ప్రజలను దేశభక్తులగు పెద్దలు రక్షింపవలెననిరి. (ఆ. తె.)

స్వరాజ్యపక్షము విందులబహిష్కారము

లక్నో, మార్చి 6:— కలకత్తా కాంగ్రెసు తీర్మానానుసారము లక్నో పురపాలక సంఘమునందలి స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు గవర్నరుగారు లేమస్వగృహమున గావించిన విందుకు బహిష్కరించిరి.

దేశీయవార్తలు

అనందబహద్ర పత్రిక సంపాదకునిపై గల రాజద్రోహపుణ్యము వాదము పూర్తియైనది. తీర్పు సోమవారమునా జూరంగబడును.

రంగూను జడ్జి

ఎస్. ఎక్. నేను అను బాధ్యతవృత్తిలో నున్నవానిని రంగూను హైకోర్టుజడ్జి న్యాయాధికారిగా నియమించిరి.

పండిత నీలకంఠదాసుగారి ఎన్నిక

కలకత్తా, మార్చి 6:—పండిత నీలకంఠదాసుగారు ఎస్సం స్థానభ్యుత్థి 728 టీ.ఎస్. అధికము వచ్చుటచే యెన్నుకొనబడిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

కలకత్తా కార్పొరేషను ఆర్థికసంఘమునాడు ప్రధాన కార్యనిర్వాహకాధికారిగా డె. సి. ముఖర్జీగారిని రూ. 2500 వేతనముపై యింకను 5 సంవత్సరములపాటు ఉద్యోగము నందుంచుటకు నిశ్చయించిరి. (అ. ప్రె.)

బీహారు ముద్రాపై అభిశంసన తీర్మానము

పాట్నా 6:—స్థానికస్వరూపాలన మంత్రి అనుసరించు చున్న విధానము చర్చించుటకై బడ్జెటులో రూ. 100 కోతను చేపట్టి ప్రసాదు సిన్హాగారు కానసభలో ప్రతిపాదించునన్నారు.

టిటూరు మిల్లులలో తిరిగినమ్మె

కలకత్తా, మార్చి 6:—టిటూరు మిల్లులలో గతపర్యా యమునమ్మె పరిమార్చి మైపుటి వరకు అనుబంధపనిని దున పనివాండ్రందరూ డా|| మి. ప్రభాకర్ దాసుగారు ప్రకారం విని 2000 పక్కాకట్టెరి.

భారతహిందీ సాహిత్య సమ్మేళనము

గోరక్షపురం, మార్చి 6:—హిందీసాహిత్య సమ్మేళనము శేడు 2-30 గం. తిరిగి సమావేశమయ్యెను. వచ్చే సమావేశము కలకత్తాలో జరుగుటకు నిశ్చయించిరి. సంయుక్త రాష్ట్రములు బీహారు మధ్యరాష్ట్రములు రాజపుతానాగ్రామ ములలోనుండి పోయిన సాహిత్య గ్రంథములను బాగ్రతెట్టుటకు యేర్పాటుచేయుట కొక సంఘమేర్పడెను. పాఠశాలలో ఇంగ్లీషుతప్ప తక్కిన విద్యలన్నియు హిందీలో బోధించవలెనని శిఫార్సు చేయుచు తీర్మానించిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

బంధబిల్లా సత్యాగ్రహోద్యమము

గ్రామస్తుల పట్టుదల తగ్గలేదు

జరిమానాలు చెల్లించరు

జెన్నాపూ, మార్చి 7:—బంధబిల్లాపన్నుల నిరాకరణోద్యమము కొనసాగుచున్నది. గ్రామస్తులు ఆరెస్తులగాని జరిమానాలకుగాని బ్రతుకుగాని చెరుచుటలేదు.

రామనాథరాయుగారు ఉద్యమనాయకులు, రూ. 60 జరిమానా విధించబడిరి. లేదా నెలదినములు జైలు విధించిరి. వారు జైలునుండినుటకు నిశ్చయించిరి.

ఒకమహమ్మదీయ స్త్రీ తనగోవును జప్తుచేయవచ్చిన సర్కిలు ఇనప్పెక్కురుని చీపురుతో త్రోసివేసినందున రూ. 10 జరిమానా విధించబడెను. (ప్రీ. ప్రె.)

జి. ఐ. పి. రెవ్యూసమీక్షలు

విరమించుటనుగూర్చి పనివాండ్లు ఆలోచించుట బొంబాయి, మార్చి 6:—జి. ఐ. పి. రెవ్యూ సమీక్షలు ప్రైవేటు కమిటీవారు సభాపతి సర్ జార్జి రిస్గారు ఒప్పించి జరిపియున్నది. పనివాండ్రు 2000 తేర్పుకొనుటకుగల వరకులో కొన్ని లోపములన్నందున స్థానికాధికారులు సమీక్షింపవలసిని కఠినతలకు పాటుచేయుట కవకాశము గలదని కొందరిని ఏజంటుగాని రైల్వే బోర్డు వారు గాని పనివాండ్రు తిరిగి చేర్చుకొందుమని నిర్ణయముగ తీర్మానమున సమీక్షింప యింకను యుగయుగం లేదని ప్రకటించిరి.

జితేంద్రులూ బెనర్జీగారి జామీను విడుదల

శాసనసభలో ఉపన్యసింతులకు అనుమతించుట

కలకత్తా, మార్చి 6:—ప్రాధాన్య జితేంద్రులూ బెనర్జీగారు రాజద్రోహము చేరమునై ఆరునెలలు జైలును విడిచిపంపబడెను. వీరికి హైకోర్టువారు కొన్ని షరతులపై జామీను విడుదల గావించిరి. మరలలో శాసనసభకు ఉపన్యసింపరాదన్న దొకటి శేడు న్యాయాధికారులు మిల్లితుగాట్ల ఆమరకును తొలగించిరి. శాసనసభలో పీఠపన్యసింపరాదని శాసించినచో ఆతను ప్రతినిధిగనుండు నియోజకవర్గమునకు బడ్జెటుసమయమున తమ ఆభిప్రాయమును తెలిపెడి అవకాశము పోవును. కావున ఆట్లు శాసించరాదనిరి.

విజయోత్సవ సందర్భమున ఒక పడవలో విప్లవద్యజములు ఎగురవేసి రాజద్రోహపు పాటలవాదనని జల్పుయినిరి మేజిస్ట్రేటుచే కఠినపరిశోధన శివప్రకాశదత్తు మరియు ధర్మ అపిలను న్యాయమూర్తు లంగీకరించి జామీనుపై విడుదలచేసిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

బొంబాయి రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము

శాసనోల్లంఘనము నామోదించుట

బొంబాయి, మార్చి 7:—రాష్ట్రకాంగ్రెసు సంఘము వారు మహాత్మాగాంధీగారు ప్రారంభించిన శాసనోల్లంఘన విధానమును ఆమోదించుచు తీర్మానించిరి. ఈసంఘమువారు ఉద్యమమునందు శ్రీధర పాల్గొనుటకు గూడ నిశ్చయించిరి. ఉపసభాసభ్యులమును జరుపుటకు యేర్పాఠము లనుకూలముగనుండునో నిర్ణయించుటకు, జిల్లాసంఘములకు సహాయమునంది ఉద్యమము ప్రచారముచేయుటకు ఉపసంఘమును యేర్పాటుచేసిరి. బొంబాయి రాష్ట్రకాంగ్రెసు సంఘములో మహాత్మాగాంధీ తమ వహించినవారందరూ వాలంటీరులుగ చేరి శాసనోల్లంఘనమునందు పాల్గొనవలెనని కోరుచు తీర్మానించిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

వైస్రాయి సంఘసభ్యుల జీతము తగ్గించుట

ఎసెంబ్లీలో కేల్కారుగారి ప్రతిపాదన

డెల్లీ, మార్చి 7:—శేడుడయ్య గాంధీమహాత్ముని లేఖపై వైస్రాయికుండుటతో వాటు అసెంబ్లీలో జాతీయపక్షము వారు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకవర్గమునారు నిర్ణయముగ నున్నందున బడ్జెటు కోత ప్రతిపాదించుట గూడ శేడే జరుగనుండెను. కావున లాబీలలో చాల ఆందోళనగ నుండెను.

ఎక్. సి. కేల్కారుగారు ఎన్నికైనచో కొన్నిసభ్యుల వేతనములు ఒక రూ. పా యికి తగ్గించవలెనని ప్రతిపాదించిరి.

అధ్యక్షులు:—ఆపుడు వా రేమిచేయగలరు.

కేల్కారు:—వారియిష్టము (సభ్యు) వారెందుకు. కాన సభకు లక్ష్యము చేయవలెనెను.

గాంధీగారి పదకొండువరకుల సమగ్రముగ లేవు. గాని విపులముగనున్నచియు గాంధీగారు తెలిపినటుల వాటి నంగీకరించినచో ప్రభుత్వవృత్తి వారినెట్లెంచవచ్చుననియు కేల్కారుగారు జెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

నరసాపురం (స్వకీయవిలేఖరి)

రైలుగోలును లాగిన కేసులు

నరసాపురం, మార్చి 6:—కొత్తూరు సబుమేజిస్ట్రేటు కోర్టులో రెండువేలవారు చాగల్లు ఆశ్రమనివాసులగు శ్రీయుత మారంపూరి శ్రీహరిరావుగారిపైన ఆశ్రమముగా గోలులలాగి వారిని తెచ్చిన వాల్లకేసులు నిన్ను తీసినము కొత్తూరులో విచారణయి తదు రాగా కొత్తూరు బాధిష్టదళగారగు శ్రీయుత చాగటి సోమసుందరంగారు మద్రాసుతరపున వాదించుచు ఫిర్యాదీలు అయినవాళ్లు లాప్రకారము తమ యేజెంటు గారిద్దరుండి ఆధికారులను పొందియొడలేదని నడిపిరి. అందుపైని రైల్వేపాసిమ్యూషనువారు తమకీవిషయమై సజాయిషీ చెప్పుకొనుటకు కొంతవ్యవధి కావలెనని కోరగా మేజిస్ట్రేటుగారు యాకేసులను యీనెల 19-వ తేదీకి వాయిదావేసిరి.

స్థానికవార్తలు

రాకపోకలు:—గా|| పి. రామస్వామిమొదలగు గారు నేటిఉదయమున డిల్లీకి వెళ్లిరి. గర్ థెరెస్ బార్బర్ గారు గన్నరాత్రి క్యాల్కొట్టునకు వెళ్లిరి.

ఆవడి ఆరోగ్య ఆశ్రమము

ఆవడి ఆరోగ్య ఆశ్రమమునకుగాను మాజీమితాలూకా బోర్డువారు మంజూరుచేసిన విరాళమును డా. పి. లక్ష్మీపతిగారు వందనములతో అంగీకరించుచున్నారు.

డా|| పట్టాభి సీతారామయ్యగారి ఉపన్యాసము-యువజన సమితివారి యాజమాన్యమున శ్రేష్ఠ శనివారం సాయంకాలము 6 గంటలకు తిరుపత్తిక్కేణి సమగ్ర తీరమున మహాత్ముని సందేశమును గూర్చి డా|| పట్టాభి సీతారామయ్యగారు ఉపన్యసించెదరు.

విశ్వవిద్యాలయ ఉపన్యాసము

చెట్లబాడ్యములు ముఖ్యముగా కాఫీచెట్లబాడ్యముల విషయముగూర్చి మేరీరాణీ కళాశాల బాలనీప్రాధానరు ఎస్.సి. కే. కాసల్యాబి. పి. గారు నిన్న 6వ తేదీని నొసగవలసియుండిన ఉపన్యాసము నిన్న జరగక వాయిదావేయబడి మరల శేడు 7వ తేదీని సాయంకాలము 5 గంటలకు శ్రేష్ఠ 8వ తేదీని ఉదయము 10 గంటలకు వై ఉపన్యాసములు మిస్ కాసల్యాగారి సమక్షముల మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ రిజిస్ట్రార్ గారు ప్రకటించుచున్నారు.

సెనేటు భవనముందు స్త్రీలసభ:—మహిళా సమావేశాధ్యక్ష సందర్భమున శ్రేష్ఠసాయంకాలము 4-45గం. సెనేటు భవనముందు జరుగబోవు స్త్రీలసభకు సగరమందలి స్త్రీలెందరూ రాప్రాధికారులు. ఈసభయందుపన్యాసములు బొంబాయిలో యితేల జరిగిన విద్యావిషయకమైజిస్ట్రేటు సాంఘికసంస్కరణకు సంబంధించినదియును ఆగు అఖిలభారత మహిళా సమావేశ కార్యక్రమముగూర్చి ఉపన్యసించెదరు. అధ్యక్షురాలు-కజినప్పతిగారు. ఉపన్యాసములు ఆర్.స్వామిసతి నల్లనత్తుకన్యాయం. పి. టి. జోషివక్త్య బి. యస్. సి. దినరాజదాసాసతి బాధికన్యాయం. పి. లక్ష్మీపతిసతి; రహమత్తుస్సానా షేగంగార్లు. బోధకన్యాయం. డా|| హెన్రీగార్లు యాసభయందు తమతమసందేశముల నొసగెదరు.

అసెంబ్లీ ఎన్నిక

శ్రీ పి. టి. కుమారస్వామిచెట్టిగారి ఎన్నుకొనబడుట

భిల్లి అసెంబ్లీసభకు మహిళా ప్రతినిధిగా రా. బి. పి. టి. కుమారస్వామిచెట్టిగారు ఎన్నుకొనబడినట్లు శేడు రిటర్నింగు ఆఫీసరుగారిచే ప్రకటించబడెను. శ్రీ కుమారస్వామి శెట్టిగారికి 2857 వోట్లున్న, ప్రత్యర్థియును ఎన్నికయి దోడి నవి. శివప్రకాశముదలియారు గారికి 1761 వోట్లున్న లెక్కింపబడెను. 183వోట్లు మాత్రము గడ్డు అయెను.

సాంబమూర్తిగారి విడుదల

(స్వకీయవిలేఖరి)

బల్లారి, మార్చి 7:—నేటి మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు సాంబమూర్తిగారు బల్లారిలో షేర సాలనుండి విడుదల చేయబడినారు. ప్రాతఃకాలమునుండియు జనులు గుంపులు గుంపులుగా వారి సందర్శనార్థము జెయిలువద్ద వేచియుండిరి. ప్రజలభి కోత్సాహముతో నున్నారు. ఊరేగింపు ఉత్సవము ఏర్పాటు చేయబడినది. సాయంకాలము కాంగ్రెసు కార్యాలయమునుండి ఊరేగింపు బయలుదేరి క్వీన్స్ చౌవ్చీయెదుట నున్న మైదానమువరకును ఊరేగింపు నడచును. మైదానమువద్ద బహిరంగసభలో సాంబమూర్తిగారు ఉపన్యసించెదరు. (తంతివార్త)

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1930 సం॥ మార్చి నెల 7-వ తేది శుక్రవారము

1. ధాన్యములు

రెయ్యముబస్తాలు

కుసుమ తెనాలి	,, వ 45 కలవి ర	12 8 0	13 4 0
కల్లూరి	,, డిల్ 42	13 8 0	14 0 0
ఫిల్లి	,, డిల్ 46	16 0 0	17 0 0
రానులు	రా. 164 బస్తా 1-8	8 0 0	8 12 0
సువ్యలు	,,	19 0 0	20 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-8 ర 208	,,	12 12 0	14 0 0
కెనలు	,, డిల్	16 0 0	17 0 0
కెనలు	,, డిల్	14 0 0	16 0 0
మినములు	,, డిల్	17 8 0	18 0 0
ఉలపలు	,, 195	7 4 0	8 0 0

3. నూనెపప్పులు

కువ్వలనూనె కా 1-8	,,	110 0 0	118 0 0
కెయ్యం నూ 1-8	,,	14 0 0	19 0 0
కేర నెనకపప్పు కా 1-8	,,	40 0 0	41 0 0
కేర నెనకపప్పు గానుగ కా 1-8	6.95 మినకానూనె 98		
అనుదము కా 1-8		96 0 0	100 0 0

4. చిల్లరపప్పులు

చాయపసుపు కా 1-8		100 0 0	108 0 0
కూరపసుపు	,,	60 0 0	65 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరు) కా 1-8		98 0 0	108 0 0
ధనియలు	,, కా 1-8	28 0 0	38 4 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలియంగు ముఖం 1-8 ర 40 45			
కల్లూ కా 1-8	ర 28 0 0	49 0 0	
అస్కారక్కర బస్తా 1-8	,,	28 0 0	28 8 0
చింతపండు కా 1-8	,,	28 0 0	38 0 0

5. ఇనుము

కట్టారకం కా 1-8	,,	80 0 0	81 0 0
చురం	,,	24 0 0	80 0 0
కవుండు	,,	24 0 0	80 0 0

6. నూలు

నం 20 తెన్ని సెనాంబూరి	ర	7 12 0	
నం 5 ,, కురి	,,	4 9 0	
నం 24 ,, లా	,,	5 10 0	
నం 40 బామ్మరు 10 పా	,,	9 8 0	
నం 20 1/2 కట్టలేది	,,	6 4 0	
నం 40 రాణి	,,	8 7 0	
నం 4 తెన్ని మసీదు	,,	4 8 0	
44 నాంకో	,,	4 15 0	

7. లోహములు

కండి 100 కులం 1-8	ర	54 4 0	56 4 0
బంగారు కులం 1-8	,,	21 18 0	22 0 0
సవరణ 1-8			18 12 6
ఇత్తడి కా 1-8	,,	241 0 0	243 0 0
రాగి కా 1-8	,,	328 0 0	330 0 0

8. రంగులు

అతి మేలు స్వీట్లరంగులు అతిమరయి సింహంమార్కు			
పిం 1-8 గ్రీలు 200	,,	7 0 0	
,, నీలిరంగు 1 ర		10 0	
,, 14 రకులు		1 10 6	
,, 28 రకులు		1 9 0	
,, 56 రకులు		1 8 6	
,, 1 అంగర		1 8 0	
రంగులు పట్టుకా వోలే అనగా (బర్ని-కెడ్డు)		3 4 0	
కాంగో 8 2		1 0 0	
పిం 4		2 1	

ఆశ్చర్యము నీమేలుకే

పట్టువంటి మజిల్లను

ఈకాలమే ఆంధ్రదేశమంతట అన్ని కాలములలోను వాడుదురు. దొరల కెంతో ప్రీతికరమైనది. అందమగు దోర్నాలు, దట్టమగు నేత, యెక్కువైన వ్యవసాయముగలిగి స్త్రీలకు చీరలు, పురుషులకు కమిజులు, భారతీయులకును వసు రకంవారిగా మౌర్యశ్రమలయలలో తయారుచేయించి అన్ని దేశములకు అమ్మి యెన్నో యోగ్యతాపత్రములు బడసియున్నాయి. స్త్రీలకు మధుగుల్మేడు చీరలయల పురుషులకు నాజుకుగావుండునట్లు మిక్కిలి తక్కువధరలకు కొద్దికోజులమాత్రమే అమ్మనెందితిమి. ఈపనుయము పోగొట్టుకొనకుడు. అక్కరలేనివో డబ్బు వాపసిస్తుము. 45 అంగుళముల వెడల్పు 12 గజముల తాను గల పెట్టెగాని రెండు 12 మూర చీరల పెట్టెగాని రూ. 7-8-0 లు, 5 పట్టుకమిజుల పెట్టె రూ. 10-0-0. పోస్తేజీ వేరు. వజిలీను కమిజులు 6 పెట్టె రూ. 9. 1930-వ సం॥ డైరీక్యాలంధరు 8 అబాలు. గుప్తా అందు కో, చికాకోల్ సిటీ, గంజాంజిల్లా.

KARAMCHAND CHABILDASS
MANUFACTURING JEWELLER
437/3 MINT STREET SOWCARPET MADRAS.
CATALOGUE FREE ON APPLICATION.

651.

రసాయన చాయశాల

మేలైన గట్టి చాయనూలు వ్యాపారం, తూర్పువాకిలి, మధుర.

గట్టిచాయ నూతన రంగునూలు రకములు తయారుచేయడములో "ఇండియాలో" నెల్లను మొదటివా రని మిక్కిలి ప్రఖ్యాతి చెందినవారు. అన్ని రకములలోను పక్కారంగులు నల్లనుగా చిక్కును. ఒకపర్యాయము మా రకములను ఉపయోగించినవారు, మా రంగునూలు వినా, మరి యితర రకములను ముట్టరు.

130

శాంపిల్ ఆర్డర్ వ్రాయించేది.

ఏషియను ఇన్నూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

బొంబాయి
1910 సం॥లో స్థాపితము.

ఆంధ్రదేశమున, ప్రతిజిల్లాలోను, పట్టణములోను, సమర్థులగు ఏజెంట్లు కావలసియున్నారు. పని గ్యారంటీ చేయువారికి మంచి కమీషను లేక జీతము లివ్వబడును—1928-వ సంవత్సరాంతమున పాలసీదారులకు రూ. 1000 లకు రూ. 36 లు లాభం పంచివెట్టబడినది. ఏ ర. మలకవిజెంటునా నే యుడు. మేనేజరు—బ్రాంచి గుంటూరు లేక విజయనగరం.

గాంధీమహాత్ముడు అంత్య లేఖను ప్రకటించుట

రాజప్రతినిధికి రెయినాట్టుగారిద్వారా మహాత్ముడు పంపిన అంత్యలేఖ ప్రకటించబడెను.

సంగ్రహము

సత్యాగ్రహము నవలంబించి దానిఫలితముల ననుభవించుటకు ఇన్ని వత్సరములనుండియు నేను పాపానింపజాలకుంటిని. నే నెపుడు దానిని ప్రారంభింప నున్నాను గాన మార్గాంతరములకు కనుగొనుటకు వీలుండు నేమోయని ముందుగా మీ కిలేఖను వ్రాయబూనితిని. దినదినము పెరిగిపోవుచున్న ధనాపహరణ పద్ధతివలనను దేశమును నాశనముచేయ గలుగునంతటి అత్యధిక వ్యయముతో నూడిన సివిలుమిటిటికి పరిపాలనావిధానము నవలంబించుటవలనను బిటిషునకు భారతదేశమునందలి కొల్ల కొలది కోరులేని ప్రజలను కేవలము మార్కావడయిన గావించితి. ఇట్టి దారుణవ్యయమును భారతదేశ మన్నదను గూడ (ధరింపగలిగి యుండు) గాడ లేదు. నీనిని గూర్చి మీరు నిదానమున నాశించెదను.

నాలోచించినచేతనే నేను మిక్కిలి వినమ్రుడినై మిమ్ములకేగదనుచున్నాను. దౌర్జన్యపక్షమునకు దేశమునం దిపుడు ఎట్టికట్టు బాటును పలుకుబడియును లేకుండనన్ను క్రమక్రమముగా నాపక్షమునకు దేశమునందు స్థావర మేర్పడుచున్నదనుట కెట్టి సంగత్యమును లేదు. అహింసావిధానమునందు నిస్సంశయమును అనంతలమునకు విశ్వాసము మీ కుండినపు డిట్టి సమయమునందు గూడ మిన్నకుండినచో నది గొప్ప పొరక మే యగును. ప్రస్తుతమునందు యీ అహింసావిధానము కేవలము సత్యాగ్రహ శ్రమనాముల సహాయముతో మాత్రమే సత్యాగ్రహరూపమున ప్రకటించబడును. క్రమక్రమముగా అహింసాత్మక సత్యాగ్రహ నియమములకు బద్ధులగువారి కందరికినిగూడ అవకాశ మొసగబడును. ఈ నెల 11-వ తేదీలోగా యీ లేఖనల మీచిత్తపుత్తిలో నెట్టిపూర్వము కలుగనియెడల నే నానాడు నా ఆశ్రమము నుండి నేను పికికొని పోగలిగినంతమందిని వెంటుగొనిపోయి ఉప్పునిబంధనల నుల్లంఘించెదను. మీరపుడు నన్ను ఆశ్రయింపి నా యత్నమును నిరోధించుట కెట్టి అధ్యంతరమును లేదు. అటువిరుద్ధుల సక్రమముగా నీ సత్యాగ్రహమును కొనసాగించుటకు లక్షలకొలదిగా భారతీయులు సంస్థించియున్నారనిరాలి. మునే నాశించెదను." (ఆ. ప్రె

కార్మిక రాయల్ కమిషను

లేబరు యూనియను ప్రతినిధుల సాక్ష్యము

కార్మికుల కష్టనివారములు

కార్మిక రాయల్ కమిషన్ వారు నిన్న మధ్యాహ్నము సమావేశమైనపుడు మదరాసు లేబరు యూనియను తరపున యూనియను అధ్యక్షులగు శ్రీ బి. శివరావుగారు కమిషనువారి యెదుట సాక్ష్య మొసంగిరి.

శ్రీ బి. శివరావుగారు ఈ తరము లాసంగుచు 1926 సం॥ నండి తాము యూనియను అధ్యక్షులుగ నున్నామనియు, 1930 జనవరి యందు యూనియను లో 4200 మంది సభ్యు లుండిరినియు, బ్రికింగుహామ కర్మాటకు మిల్లులవారు 2, 828 మంది గల రనియు, భారతదేశముంతటి లోను ఈ యూనియనే కార్మిక సంఘములం దన్నిటిలోను మొట్టమొదటివినియు చెప్పినగరముందలి కార్మిక సంఘములలో కెల్ల పెద్దదనియు పలికిరి. కార్మికులకు గృహసౌకర్యసమస్యయే ప్రధానముగ సమస్యయనియు, యజమానులు కార్మికులందఱకును గృహవసతులను కలిగింపజాల కున్నారనియు, కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు ఇందులకై రాష్ట్ర ప్రభుత్వముల వారికి గ్రాంటు లొసంగిననూ, రాష్ట్ర ప్రభుత్వములవారు ధనమును స్థానిక సంస్థలకు పంచిపెట్టుటవలన ఈ సమస్యను పరిష్కరింప విచ్చుననియు పుర పాలక సంఘములు యజమానులు గూడ కొంత బాధ్యత నువహింపవలసి యుండుననియు, కార్మికులు గృహములను నిర్మించుకొనుటకుగాని, అడ్డను చెల్లించుటకుగాని కేక్రి చాలనివారనియు, అందుచే వారికి గృహములను నిర్మించి యొసంగిన, కాలక్రమమున యజమానులే ఇందువలన లాభము పొందగలరనియు, కార్మికుల కష్టములకెల్ల మొదటిదిక్కు ఇదియే యనియు పలికిరి.

సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ డెడ్లెయిన్ ముక్రేగారి ప్రశ్నలకు సాక్షి సమాధానమొసంగుచు పట్టణమున కంటియన్న గూడెములు చాలావరకు ప్రైవేటు భూస్వాములకు చెందియుండుటచే కార్మి రేవనువారి గూడెముల నభివృద్ధిచేయ సాధ్యముగలదనియు, పెరంబూరులో ప్ర సూతి వైద్యశాల యొకటి నిర్మింపఁడుట తత్వంతాసక్య మనియు, పెరంబూరు బార క్షు :ద్ద ఒకతావు నిందులకై తీసికొనుటకు కార్మిరేవనులో ఆర్జున ముపపాదించబడెననియు, అంతరము చెనుకటి గొర్రురు గోషెను ప్రభువుగారును, వైద్యశాఖా మంత్రిగారును యిందులకు తమ సానుభూతిని గవర్నరుచిరనియు, కాని వెంటనే దిన్నికంపెనీవారాధ్యమును తమకు సంపాదించు కొనిరనియు తెల్పిరి.

శ్రీ గారి ప్రశ్నలకు శ్రీ శివరావుగారు సమాధానము లొసంగుచు స్థానిక ప్రభుత్వమువారు కార్మికులయొడ సానుభూతి వహించియున్నటుల తాము తలంచుటలేదనియు, పనివారల నష్టపరిహారపు చట్టము సందర్భములో దరఖాస్తులన్నియు ముందు లేబరు యూనియనువారి కందజేయబడుననియు, న్యాయవాదుల సంఘముచే విచారణ జరుపబడినపిదప ఆయా కుటుంబముల కీధనము పంచిపెట్టువనుననియు, యూనియను వారు చేపట్టెడి కేసులలో చాదాపు సగము కేసులు జయించుననియు, వర్తక పారిశ్రామిక తగాదాలందు కేంద్రసంస్థ కాసనములు గావించు భూవలననియు పలికిరి.

మిస్. ఫవర్ గారికి సాక్షి సమాధానము లొసంగుచు చెన్ననగరమున పారిశ్రామిక కార్మికోద్యమము నేర్పాటు చేయుటకు ఆవసరము కలదనియు, ప్రసూతి సౌకర్యముల విషయములో ఏవిధానమును తయారుజేసినను అది ఉచారవంతముగ నుండవలెననియు, పరిశీయ శ్రీలకు రెండుమాసములకు చాలినంతగ ఆలవెవ్వల నొసంగవలెననియు, కాని ఈ యలవెవ్వరిచే 4 సం॥ల కొకతూ 3 మాత్రమే యొసంగ బడు నిబంధన యుండవలెనని పలికిరి.

శ్రీమతి వెంకట సుబ్బారావుగారి ప్రశ్నకు బదులు చెప్పుచు కార్మికులు సామాన్యముగ విద్యయందు దభివృద్ధి కలిగియున్నారనియు, మిల్లులలో చిన్న యుద్యోగములందు ప్రవేశించినవారన్న త్రవదవుల నందుటయే ఇందులకొక నిదర్శనమనియు, ఇందులకే యూనియనువారు వృత్తివిద్య నెక్కువ విస్తరింప జేయగోరుదున్నారనియు సాక్షి పలికిరి.

శ్రీ ఉబైదుల్లాగారు—మీ ప్రతినిధుల నతిశయింపఁజేయుటకై యూనియనును మీ సాక్ష్యమునకై వినియోగించుచున్నారా అని శివరావుగారి నడిగిరి. (నవ్వు)

సాక్షి—శివరావుగారు గడించుట కీమార్గము చాలా కష్టమైనదనియు, ప్రయాసకరమగు మార్గమని మాత్రము నే చెప్పగలను. ఇందువలన నా కాలమును, ధనమును అధికముగ విచ్చింపబడుచున్నది.

శ్రీ ఉబైదుల్లాగారు—కొందరు పనివారలయొక్క అపహేళన పోషించుటగాను నేనీ ప్రశ్న నడుగునాన్నాను.

మీ ప్రతినిధులకొరకై మీరు ధనమును విచ్చించుచున్నారేమో?

అధ్యక్షులు—ఈ ప్రశ్న కేవలము వ్యక్తిపరమైనది. మనమందఱమను యిట్టియధిలాపనచే బదులమై పోయెడివారమే. సాక్షి సమాధానము చెప్పి కేక్రిగలవారైనను, జెప్పవలసరము లేదు.

జాన్ క్లిఫ్ గారి ప్రశ్నకు సాక్షి సమాధాన మొసంగుచు తాము యూనియను సొమ్ము ఒకకాపైనను తాకియుండలేదనిరి.

శ్రీ బైదుల్లాగారిడిగిన మరికొన్ని ప్రశ్నలకు సాక్షి సమాధానము లొసంగుచు “వెల్ ఫేరు కమిటీ” సమావేశములకు బాల బాలిక లరగకుండగ నివారించుటకు తుంటరు లంపబడినట్లు అనత్యమనియు, తమకా విషయము తెలియదనియు, పోలీసు వారట్లు చేసిన సంగతి తామెంగనుననియు, లేబరు యూనియను సభావేదికలం దెన్నడుగాని భిన్నాభిప్రాయము లబివేయబడలేదనియు, అనేకవిషయములందు లేబరు యూనియనువారు తెల్పిన యధిక్రయములనే “వెల్ ఫేరు” కమిటీవారును అనుసరించుచు వచ్చిరనియు పలికిరి.

పిదప సాక్షి జుహుల్ మహమ్మద్ గారిడిగిన ప్రశ్నలకు జవాబొసంగుచు పనివారలలో అధికసంఖ్యాకులు వ్యవసాయ చారులతెగకు చెందినవారనియు, ఏ యజమానియైనను ఏ కారణములచేనైనను కావలసినవారికంటె అధికముగా పనివారలను పెట్టుకొనిన, క్రమముగా కొందరిని తక్కించుటవసరమేననియు, పనివారలకు యజమానుడు జీవనాధారమునకు తగిన వేతన మొసంగవలెననియు పలికిరి.

శ్రీ కే గారి ప్రశ్నలకు సాక్షి సమాధానమొసంగుచు 1926 సం॥ నందును పిమ్మటను రెండు యూనియనులను ఏకము జేయుటకై గాంపబడిన ప్రయత్నములను, రాయబారములనెల్ల వివరించిరి. ఈ వరకుల నెల్ల ప్రత్యేకముగా దిన్నికంపెనీ వారికి సాక్షి తాము వ్రాసియుండలేదనియు, కాని సభలలో ననేకమారులు స్పష్టముగ వివరింపబడెననియు, 1928 సం॥ లో లేబరు కమిషనువారు రెండు సంఘములకును సమాధానము గురు ర్చిటకు ప్రయత్నములు గావించిరి. కాని అదియును నిష్ఫల మాయెనని పలికిరి.

జాన్ క్లిఫ్ గారి ప్రశ్నలకు సాక్షి ఉత్తరము లొసంగుచు 1928 సంవత్సరమునండియు దిన్నికంపెనీవారు యూనియను వారంపెడి యుత్తరములు చేరినట్లుగా తెలుపుటలేదని పలికిరి. మరీ కొన్ని ప్రశ్నలకు సమాధానము చెప్పుచు యూనియను వారెన్నడుగాని సమ్మెలను ప్రోత్సహించి యుండలేదనియు, చూరై మిల్లులవారు సమ్మె చేయకుండుటకు యూనియనువారి పలుకుబడిచే కారణమనియు, లేబరు కమిషనువారి కనేకముల పనులు గలవనియు, కార్మిక విషయములను స్వయముగా వారెంగరనియు, పోలీసువారి రిపోర్టుల ద్వారా కార్మిక సభల వ్యవహారములను తెలిసికొనుచుండురనియు సర్. బి. యన్. మిత్రగారు మాట్లాడినప్పుడు తప్ప ఎన్నడుగాని కార్మిక సభ కన్నడును వారు వచ్చియుండలేదనియు పారిశ్రామిక కార్మికోద్యమము, వేతన విషయములో సమాచారములను, లెక్కలను తెలిసికొనుటకు లేబరు కమిషనువారికిప్పుడుండే అధికారము కంటెను ఎక్కుడు అధికార ముండవలెననియు, ఉభయ పక్షముల వారు వెల్లి అడిగిననేగాని లేబరు కమిషనువారు తగాదాలందు జోక్యము కలిగించుకొనుటలేదనియు, లేబరు కమిషను ఉద్యోగము స్థాపింపబడినప్పటినుండి యింతవర కాపదవికి భారతీయు లెవ్వరును నియమింపబడలేదనియు పలికిరి. కార్మికశాఖ కాసనసభకు బాధ్యులై యుండేయొక మంత్రియొక్క పరిపాలనయందు యుండవలెనని పలికిరి.

సర్ విక్టరు సానూన్ గారి ప్రశ్నలకు సమాధాన మొసంగుచు పనివారల అధికస్థితిని బాగుపరచుటయే ప్రస్తుతిము యూనియనువారి విధానమనియు, యజమానులకు పనివారలకు సౌమనస్యమును పెంపొందజేయుటకే సర్వదా వారు ప్రయత్నించుచున్నారనియు పలికిరి. యూనియను వ్యవహారములందు రాజకీయములను ప్రవేశపెట్టుటకుగిరించి సాక్షి తెల్పుచు కార్మికులకెల్ల వోటింగు అధికారము లొసంగుట, కాసనసభలందు కార్మికులకు ప్రాతినిధ్య మొసంగుట మొదలగు విషయములలో శ్రేయ యూనియనులు రాజకీయ పార్టీలు కొరుకుకు హక్కుకలిగియున్నారనియు, ఏ రాజకీయ పక్షమునకుగాని కట్టుబడియుండటకై యూనియను కార్యనిర్వాహక వర్గమందు వివిధరాజకీయ పక్షముల సభ్యులను సాధ్యమైనంతవరకు ఏర్పాటు చేసియుంటిమనియు కొన్ని కొన్ని తావులలో శ్రేయ యూనియనులను, వాని పనులకుగాక అన్యమును పక్షులకు వినియోగించు నభిప్రాయ మున్నదని తాము గుర్తించు చున్నామనియు పలికిరి.

అంతట కమిషనువారు సమావేశమును నిన్నటికి ముగించిరి.

భోర్టు నెంటుజూరి గెజటు

(4-3-30)

కాసన నిర్వాహకాఖ

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ సవరణబిల్లు విచారణకుగాను యాక్రిందివారు మద్రాసు కాసనసభ్యులుగా గవర్నరుగారిచే నామ చేయబడిరి.

1. సి. రామలింగారెడ్డిగారు (ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ వై.న.చాన్సెలరు.)

2. సి. గోవిందను నాయురగారు (ప్రభుత్వన్యాయశాఖ అండర్ సెక్రటరీ.

అభివృద్ధికాఖ

ఎం. రామమూర్తిగారు సహకారసంఘముల సబ్ డిప్టీ రిజిస్ట్రారుగా నియమింపబడిరి.

స్థానిక స్వచ్ఛరిపాలనకాఖ

ఈ క్రిందివారి ఆయాస్థములకు గౌరవ పలుకుల ఆర్డర్లు జరుగు నియమింపబడిరి.

1. ఆర్. రంగయ్య చౌదరిగారు నరసారావుపేట తాలూకా (గుంటూరుజిల్లా.)

2. కమ్మిరి సుబ్బారావునాయుడుగారు, కైకలూ తాలూకా (కృష్ణాజిల్లా.)

(3) ఎం. మాధవరావుగారు, హడగల్లి తాలూకా (బళ్లారిజిల్లా.)

చామరాజు వెంకటరావుపంతులుగారు ఏలూరు ముని పాలిటి 9 వ వార్డుకు కాన్సిల్లరుగా నెమ్మకొబడిరి.

జుడిషియలు కాఖ

పశ్చి సత్యనారాయణ పంతులు (అడ్వొకేటు) గారు జిల్లామునసబుగా నూజివిడు మునసబుకోర్టుకు నియమింపబడిరి. వైద్యశాఖ ఎన్. కె. హత్రియంగడిగారు వివిలు ఆస్టెంటు సర్జనుగా మద్రాసు జనరలు ఆస్పత్రి ఎక్కుకే ఇన్స్పెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

రాజమహేంద్రవర

నగర కాంగ్రెసు సంఘసభ

15-3-30 శనివారము మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు

ముల్ రాల్ శ్రీ ఆరవ ఆదినారాయణమూర్తిగారి మేమిద సమావేశము.

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును అంగీకరించి పాపలా చంద దారులుగాజేరిన సభ్యులెల్లరు సభలో పాల్గొనవచ్చును.

కార్యక్రమము

- 1 నూతన కార్యనిర్వాహక వర్గపు ఎన్నికలు.
2 తాలూకా, జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘములకు ఎన్నికలు
3 ముందు కార్యక్రమము.
4 భకు సభ్యులెల్లరు తప్పక విచ్చేయప్రార్థనలు

రాజమహేంద్రవరము సాలకోడేటిసూర్యప్రకాశరావు కి-30 కార్యదర్శి,

నగర కాంగ్రెసు సంఘము.

మరా:—లాహోరు కాంగ్రెసు తీర్మానములను పూర్తిగా నమలులో జెట్టువారే కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ్యులకు నుండుట కర్తవ్యము.

ప్రకటన

సంద్యాల తాలూకాబోర్డులోని రూరలు ఆసుపత్రిలో మంత్రసానుల పదవులు ఖాళీలున్నది. నెలకు రు. 250 యివ్వబడును. పలయువారలు దరఖాస్తులను 31-3-1930 లేదీలోగా పంపుకొనెను.

నంద్యాల తాలూకాబోర్డు } బి. రామసుబ్బారెడ్డి,
తాలూకాబోర్డు } తాలూకాబోర్డు ప్రెజిడెంటు

రత్నపురుష లేహ్యం

శుక్ల మేహము మొదలగు నమస్త మేవములు తగ్గించి బలముచేయును. దబ్బిరు. 3-3-30

శ్రీ పట్టాభిరామ వైద్యశాల, రాయవరం, తూర్పు గోదావరి జిల్లా

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(7-3-30)

నీనుజవులి దినుసులు

ఇరువిధి గజముల పీన్ ధరలు రు.అ.పై
కార్యములు:—“ముంగిసమారు” 22 X 22 (బి) రు 7-9-0
సాధారణకము రు 7-0-0 “సింహము” 22 X 22
(బి) రు 7-8-0 సాధారణకము రు 6-8-0 “ఇంజను”
22 + 22 (బి) రు 7-7-0 “సింహము పాము” 22 +
22 (బి) రు 7-7-0 సాధారణకము రు 6-11-0
:—“ముంగిస” 22 + 22 (బి) రు 8-7-0 సామాన్యక
ము రు 7-14-0 “సింహము” 22 + 22 (బి) రు 8-4-0
సామాన్యకము రు 7-6-0 “సింహము, పాము”
22 + 22 (బి) రు 8-5-0 సామాన్యకము రు 7-7-0
“అమెజాను” 22 + 22 (బి) రు 8-6-0 సామాన్యక
కము రు 7-8-0 “ఏనుగు” 22 + 22 (బి) రు 8-5-0
సామాన్యకము రు 7-7-0.

ముల్లు:—1708 (నెట్) రు 11-7-0

జి. జి. 78 రు 7-12-0 గ్లాస్ గో “9000” రు. 12-2-0.

9041 (నెట్) రు 10-2-0. 80 (నెట్) రు 8.

ముల్లు:—40 నెంబరు (నీను 5 పా కట్టలు) ట్రాక్రి రు 5-1-0
చూప (కొంగ) చలన 6-9-0 (“ఎనిటిక్లెట్”) రు 5-14-0
చూప (నాగకన్యక) రు 5-13-0 చలన (గున్) రు 6-2-0 చలన
(గడ్డకెండా) రు 5-15-0 పచ్చగుట్టము (వట్టి) రు 7-5-0
టి. రెడ్ సిక్స్టీస్ ఆనాన్ రు 8-5-0.

40 జపాన్ (పదిపానులకట్ట) అయిదు నక్షత్రములు
రెడ్ బాడ్ రు 10-5-6. నెమలి రు

60 నీను (5 పానులకట్టలు)—అడక తైర
టి (ఎట్టి) “పాట్టులతల” నూర్గు

2 దురువారము రు 7-15-6 ఎద్దుగడియారము రు 7-8-0

పాల్కుణము రు 7-9-0

సెన్సిల్సు రు 7-12 0

సిరాబుడి రు 7-12 0

తెల్ల “కొంగారు” రు 9-5-0

ఇండియా బ్రిటానియామార్కు తెల్ల రు 9-4-0

2/64's Rs. 8-4-0. 2/84's రు. 12-3-0

ఇక్రడికేషను—(డిట్ పేర్) రు 248-0-0

డిట్ (క్రూసాయర్) రు 234-0-0

కాగితము రు

డిట్ రు

నీనుటపిపా నెల:—

1000 “పేస్” (“చెయ్యి”) రు 11-2-0

జ్యూన్ “పేస్” రు జ్యూన్ “బవర్” రు 9-8-0

5 క్లెయిన్ రమూటయొక్క ధర:—

కానా “రెడి” రు 25-9-0, ఏప్రిల్ 25-6-0, మే
రు 25-4-0 జూన్ రు 25-4-0

కేసు నెనగ నూనె:—సీసాలలో రు 92.

అయిదుము:—(మిడ్ డెలివరీ) రు 94;

పదునుచేసినతోలు రతి 1-3 ధరలు

అత్రోలు(8 టు-9) “అఫ్కంట్రిన్” రు 0-13-7 టు 0-14-0

“ (తేలిక) ” రు 1-0-6 టు 1-1-0

“ (7-9) రెండుసూక్కు రు 0-14-0 టు 0-15-8

“ (తేలిక) ” రు 1-0-9 టు 1-1-0

“ 6 1/2 టు 8 1/2 రెజవాన్సు రు 0-14-0 టు 0-15-8

“ (6 టు 7 1/2) నిజయగరము రు 0-14-8 టు 0-15-6

“ (7 టు 7 1/2) ఏలూరు రు 0-14-3 టు 0-14-6

గడకోలు రు 0-9-0 టు 0-9-8

గడమాడకోలు రు 1-0-8 టు 1-1-8

అత్రమాడకోలు రు 1-11-0 టు 1-12-0

రెనగ కాయలు

“మిక్” రకము 531 ఫ్రెంచ్ రుకులు గల

బావన 1-3 రు 40-12-0 టు (బి) 41-8-0

కొట్టెడ్డంగి డిలెవరీ 1-3 అడిపి రు 38-0-0

వెండి బంగారముల ధరలు

సవరను 1-3 (ట్రోకుధర) 03 12 6

“ ” (చిల్లరధర) 13 12 9

బంగారు రులం 1-3 (ఇంగ్లీషుబార్) 21 13 0

బంగారు రులం 1-3 (మింటుబార్) 21 10 0

బెల్లె బార్ 100 ములులు రు 54 4 0

వెండి రులం 1-3 0 9 0

త్వరితముగ నివారణ కాగలదు!

Painkiller

(PERRY DAVIS)

పగళ్లు, కోతగాయములు, మూతులు మూన్సి, తెలుగులు
పోగొట్టి, వాపులను తగ్గించి, మంటలను తీసివేయును...
తియ్యని జలముతో పుచ్చుకొనిన కడుపునొప్పి, తిమ్మిరి
వాయువులు, అతిసారము మొదలైన వ్యాధులు నిమ్మ
లింజుగలవు. ప్రతి నీసా వెంట వాడవలసిన పద్ధతులు
తెలుపబడును. ప్రపంచమంతటను 86 ఫలీరములనుండి
అందరిచేతను యమ్మబడుచున్నది.

DAVIS & LAWRENCE CO., Proprietors, New York.
Sole Agents:—FURSHOTAMDAS HURJEE & SON 111, Nainapa.
Naick St, Madras. 137-139 Dadyseth Agiary Lane. BOMB AY.

అన్ని దేవుడు

మీరు యీ చీటిని చూచి యుంటిరా?

చూడనిపక్షమున, యిప్పుడు చూచి జ్ఞాపకముంచుకొనుడు. ఇది లాలిమిలీ
అన్ని దేవతాలువల ప్రతిదానిమీదను కలదు. యట్టిదానిని ఖరారు కొన
వలయును.

ఈ శాలువలన్నియు సామాన్యముగ వాడుకలోయుండి, పూర్తిగా స్వచ్ఛ
మైన ఉన్నితో తయారు కాబడి, చలినుండి చక్కగ కాపాడగలదు.
ఒకటి తెప్పించుకొని అన్ని దేవుని వెచ్చదనముచే నుభింపుడు.

తెలుపులోను, రంగులలోను కలవు. పొడుగు 3 గజములు, వెడల్పు
1 1/2 గజము. వెల పోస్టేజీతో సహా 1-కి రు. 8—0—0.

వశెంట్లు:—1. మెసర్స్ కపూర్ చంద్ అందుకో.

చిక్ వేటు, బెంగుళూరు సిటీ.

2. ఎస్. ఎమ్. వజీరుద్దీన్ అందు సన్ను, బెజవాడ

ప్రాక్ యుచువారలు:—

LALIMMI

PURE WOOL

మెసర్సు టి. ఆర్. ఎన్. సామి,

2/74 గొడౌన్ విధి, మద్రాసు.

కాన్ ఫూర్ ఫులెన్ మిల్సు కంపెనీ,

(బ్రిటిష్ ఇండియా కార్పొరేషన్ వారిశాఖ)

పోస్టుబాక్సు నెం. 5, కాన్ ఫూరు.

L. 401

పక్కమలేడు
పిడికాశీ
పనిలేదు.

మలయచందనము

గనేరియా (నెగ)కు కుతారము, 3 పూటల... సుధాసారము, సవానికి రాజౌషధము సీసా 4-0-0
అశ్వయోగ్యతాపత్రకలు పొందినది. నెల డబ్బీ 2-4-0 దీని కనుపానం చందనతైలం బొమ్మ 8-0-0 రెండును ఖర్చులతో 5-12-0
గంధర్వసార్వసీ, రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

రహస్య వర్ణ
గానేనేవ
నచ్చును

Price Annas 10 only.
AMRUTANJAN DEPOT
MADRAS & BOMBAY.

బంగారముతో చేసినది

మకరధ్వజము (జర్నల్)

“దాని ను పయోగించిన జరామరణములుండవు”
తులము గొట్టము రు 2. రస శాస్త్రము.
ఇండియాకు సోల్ ఏజంట్లు: ఆపూర్వ యావధముల స్టాక్ యుంచువారలు.
ఇండో-జర్నల్ డ్రగ్స్ స్టోర్సు, పోస్టుబాక్సు 10852 కలకత్తా.

సరసము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది

ఇప్పటి మోడ్రన్ ప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన
ఇనుపపెట్టెలు ఈ దీనిన తెలుపబడినవారివద్ద అమ్మకమునకు
సిక్కిముగా నున్నవి.
బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కో-ఆపరేటివ్
సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి.
పి. న. శే. శ. మొదలియార్,
ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,
ప్రాప్రైటరు, 59, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్క్సు
ఐరన్ అండు ట్రాన్స్ ఫాండర్లు
ఆయిల్ ఎంజినలు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగు
నవి రిపేరుచేయుటయందు సమర్థులవారు. రైలుమిల్లుకు కావలసిన
సీలండర్లు, సాప్టింగు, నట్టు, సరసముగా యివ్వబడును. సుబ్బరాయప్పిల్ల వీధి, పెద్దనాయక్ వీధి, మద్రాసు.
మెషినులకు సంబంధించిన భాగము లన్నియు ఆర్డరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును.
ఉత్తరములు వ్రాసిన బదులు వ్రాయబడును.

శుక్లబంధు

ఎంత దుర్బలమైన వీర్యమునైనను గట్టిపరచి ఒక్కొక్క
బిల్లోనే అద్భుతమైన ప్రభావమును చూపును. శుక్లబంధును
కట్టుటలో చేరుపొంది, స్త్రీపురుషులకు నిరంతరము ప్రేమను
కలిగించుటకు దీనిని వినియోగించుట మేధము లేదు. 25 మా. 2-8-0
17-3 తిరుగుసుందరి వైద్యశాల,
చాంచంద్రవాడ-రామచంద్రపురంపాస్టు, గోదావరిజిల్లా.

జాతక మార్తాండము

8వ భాగము అచ్చు కెట్టాడైది. యందు ఏలగ్నమును
ఏగ్రహము ఏక్కడనుండిన యే యే ఫలములనిచ్చునో ఆవిని
మంతయు మేమెల్లములగాయితు మీనలగ్నము ఆశురవరి
యావత్తు ఫలములు సంపూర్ణముగా జ్ఞోకార్థములతో చూ
వ్రాయబడినవి. నెల రూ 1-8-0. పోస్టు ఖర్చులు చేరు.
ఆ కెళ్ల వెంకటశాస్త్రి, గోపాలపురం,
105-2 కొత్తపేటపాస్టు, గోదావరిజిల్లా.

జాండూగారి ఆశోకారిష్టము

(బై ష. జ్య. రత్నా వల్లి)
స్త్రీలకు కలిగే అన్ని విధదుర్బలములకు ముపయోగించు గొప్ప టూనిక్-వంటి
డివ్యోషధము. మరెన్ని స్త్రీల బహిష్కరణముల నన్నిటిని నివారణచేయును. కడుపు
నొప్పి ఋతుస్రావము, రక్తస్రావము, సోమరోగములు సహా నివర్తించును.
దీని ముపయోగించుటచేత గర్భహీనతను పోగొట్టి గర్భము ధరింపజేయగలదు
గాన శిశువులు పుట్టిగలవారై వ్యాధులనుండి నిర్దుక్తులగుదురు. స్త్రీలకు ప్రసవము
నకు వెనుక అద్భుతమైన బలము కలుగజేయును.

Manufactured by:-
THE ZANDU PHARMACEUTICAL WORKS, LTD.,
Sold every where Bombay 14.
Sole Agents for Madras Presidency:-

దామోదర అండు కంపెనీ,

78, చైన్ బజారురోడ్డు, జి. టి. మద్రాసు.
వెజవాడ-శ్రీ చంద్రమూర్తీశ్వర అండు కంపెనీ.
కాకినాడ-లక్ష్మీనారాయణ అండు కంపెనీ.

సహా ఏజంట్లు:- నెల్లూరు-వి. అరియక్ ఫార్మసీ.
రాజమండ్రి-ఈశ్వరదాసు అండు కంపెనీ.
తెనాలి-వి. కృష్ణ ఫార్మసీస్టోర్సు.

సంతానం పుట్టుకుండా 106-1

‘కాంట్రా సెప్టిన్’

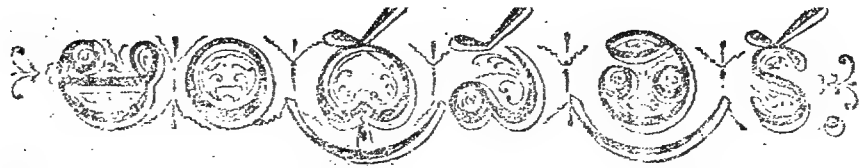
ఒక్కటే సులభమైన సురక్షితోపాయం
16 మోతాదుల ట్యూబు 1-12-0
ట్యూబులకు ఇతర విషయములకు:-
బి. రామచంద్రరావు, 158, బ్రాడ్వే, మదరాసు-సోల్ ఏజంట్లు
ది సోషల్ హైజీన్ సిండికేట్
ఇతర కెమిస్టులు అండ్, డ్రగ్గిస్టులవద్ద కూడ దొరుకును.

రాజమోహన హేరాయిలు

శ్రేష్ఠమయిన సువాసనగల తలనూనె
తలనొప్పి, మాడుపోటు, చుండ
ఆకాలముగా వెంట్రుకలు నెరయుట
కోనేడిమి మొదలగువాటిని వారించి
మెదడుకు చల్లదనమును, బుద్ధి బల
మును, కలిగించి వెంట్రుకలను చల్ల
పరిచి వృద్ధినించును.
1 సీసా రు 1. 8 సీసాలు రు 2-10-0
బి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
బి. పి. అండు, అర్రులశ్రీధరమాజం, పెరిడేవి, నెల్లూరు జిల్లా.

సరస్వతీపవరేపైస్ రాజమండ్రి

అన్ని విధములగు అచ్చు పనులు, బైండు పనులు చేయబడును.

సా ర స్వ తా ను బంధము

చెన్న పట్టణము 1930-వ సం॥ మార్చి నెల 7-వ తేది శుక్రవారము

గ్రంథవిమర్శనము

నాగాయి శాసనములు

ప్రకాశకులు: నిజాంరాజ్యము పురాతత్వ శాఖ వారు, పరిశోధన పరిష్కర్తలు: గౌనర్మెంటు శాసన శాఖ అసిస్టెంటు సూపరంటెండెంటు సి. ఆర్. కృష్ణ మాచార్యులుగారు. పేరు తమ సంపాదకీయ ధర్మమును చాల సమర్థతతో నిర్వహించి వీటిని చక్కగ ప్రకటించి నందుకు ప్రశంసాపాత్రులు.

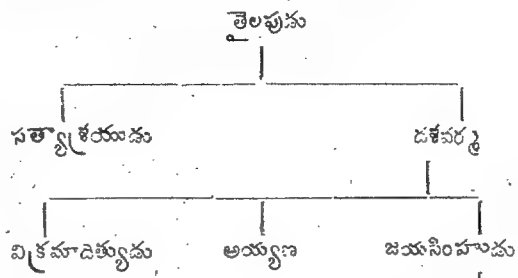
ఈ శాసనము లన్నియు 'నాగాయి' లోనివి. ఈ గ్రామము యొక్క జి. యస్. రైల్వేమీదనున్న 'చితాపూర్' రైలుస్టేషనుకు సమీపమున నున్నది. ప్రకటితములైన ఈ శాసనములనుబట్టి ఈ గ్రామము యొక్క పూర్వపు పేరు "నాగవావి" (సంస్కృతమున నాగ వావి). శాసనములను బట్టి యిది కల్యాణపుర పశ్చిమచాళుక్య ప్రభువుల కాలమున చాల ప్రసిద్ధి పొందిన గొప్ప విద్యాపీఠముగ గనబడును. ఇచ్చటి విద్యాసంస్థ నెవరు స్థాపించినది, అది యెట్లు స్థాపించినది—ఈ మొదలైన (దానికి సంబంధించిన) వివరములను డిల్యుట్రులయందే ఈ శాసనముల ప్రాముఖ్యము కలదు. ప్రాచీనకాలమున మతవిషయిక సంస్కారానికి కాక వైదికవిధులకు కూడ దేవాలయములు ప్రధానస్థానములుగ నుండి, అగ్రహారము హాజరు సంస్కృతి పరిణామమునకును తోడ్పడుచుండి నట్లు ఇతర దక్షిణ హిందూదేశ శాసనములవలన తెలియవచ్చునట్లు ఈ శాసనములవలన సయితము యాధిపత్యము చున్నది. ఈ శాసనములన్నియు కల్యాణపుర పశ్చిమచాళుక్య ప్రభువులనాటికే, వీటియందు పరిశ్రమలైన దానధర్మములు ఆవశ్యకములైన త్రైలోక్యముల (క్రీ. శ. ౧౦౮౨—౧౦౮౫), తిరువనమల (క్రీ. శ. ౧౦౮౬—౧౦౮౯), జగదేకమల (క్రీ. శ. ౧౧౩౨—౩౯—౧౧౪౯) ప్రభువులకాలమున జరిగినవి. ఇవి మతవిషయిక మైనట్టియు, విద్యావిషయిక మైనట్టియు దానధర్మములను తెలుపును. వీటిలో పై నుడివిన చాళుక్య ప్రభువుల వంశానుక్రమ, పరాక్రమ కార్యములును, ధర్మకర్తలైన దండనాథులయొక్కయు, ప్రస్తుతమైన మహామండలేశ్వరుల యొక్కయు వంశ ప్రశస్తలును కలవు. దానంజేసి విద్యావిషయికముగానే కాక చారిత్రకముగ గూడ ఇవి చాల ముఖ్యమైనవి.

ఇందు ప్రచురింపబడిన నాలుగు శాసనములలో మొదటిది "వార్ష" వంశసంఘం కాలియరసు ప్రమాణులై నాగవావి అగ్రహారములోని నాలుగు వందల మహాజనులును, సమస్త 'నకరాలు'ను కలసి చాళుక్య విక్రమవర్మము ౧౭ వ అంగిర సంవత్సర వైశాఖ పౌర్ణమాస్య ఆదిత్యవారము సోమగ్రహా పుణ్యకాలమున నాగవావి అగ్రహారములో చీరల, పోకచెక్కల ఆమృతము మీద విధింపబడిన సుంకమును లక్షు జేశ్వర దేవర అంగభోగ రంగభోగాదులకును, మొక్కుబడులు కలవారు చెల్లించు ముడుపులను రామేశ్వర దేవర గోపుర స్వర్ణధారమునకును చేసిన దానమును తెలుపును. నకులము పరిధేయనదాకా ఈ ఇంగ్లీషు తేది ౨౩ న ఏప్రియలు ౧౧౯౨.

రెండవ శాసనము దేవాలయత్రాకారము నిర్మాణములకును, విద్యాస్థాన సంస్థాపనమునకును సంబంధించినది. ఇది వీరమార్కండేయ, రాయనారాయణ, ఆహవముల వీరుదాందితుడైన పశ్చిమ చాళుక్యధిపతి త్రైలోక్యముని నాటిది.

చాళుక్య వంశ మిట్లు పరిశ్రమలైనది: బ్రహ్మహనన పుత్రుడు స్వామిభవమనువు. అతని కొడుకు మానవ్యముని. ఇతని నుండియే ఇతని వంశమువారు మానవ్యసగోత్రులైరి. అతనికొడుకు హరితుడు. ఇతనికి హరితి జన్మించెను. ఇతని కుమారుడు చతుర్ముఖు. ఇతనివలననే ఈ వంశము చాళుక్యవంశముని పేరొందెను. చాళుక్య వంశోత్పత్తి కథనమున నిది యొక కూర్పు. ఈ వంశము వారిది వంశలక్షణము. పేరు మహామహిమంజీ యయార గృహమును, విష్ణువునుండి సరాహముద్రయు, కాత్యాయనీదేవినుండి రాజస్వరూపును బడసిరి. ఈ వంశమున

విష్ణువర్ధన, విజయాదిత్య, సత్యాశ్రయాది మహానీయుల తరువాత తైలపుడు పేరొనబడెను. తైలపునినుండి ఈ శాసనమున నీయబడిన వంశావతార క్రమ మిది:

త్రైలోక్యములును సత్యాశ్రయుడు దశవర్మ విక్రమాదిత్యుడు అయ్యణ జయసింహుడు వజ్రిగోత్రులైన "వార్ష" వంశజుల బ్రాహ్మణులు ఈ చాళుక్య ప్రభువులకు మంత్రిలుగను, దండనాయకులుగను ఉండిరి. ఈ వంశమున గోవిందరాజు కొడుకు కాలిదాసును, అతని సోదరులునే కాక కాలిదాసు కుమారులైన గోవిందరాజు, బాచిరాజు, మధుమాదనాదులూడ గొప్ప దండనాయకులై, సంధివిగ్రహులై పేరొందిరి. గోవిందుని మనుమడైన మధువరసను మధుమాదన దండధిపతి చేసిన దానధర్మములను డిల్యుట్రులకే ఈ శాసనము పుట్టినది. ఇతడు త్రైలోక్యము ల్లనినుండి నిజజన్మడైన కాలిదాసయ్య దండనాయకుని (?) పేర "పరమేశ్వరదత్తి"గ తామ్రశాసనమును వాయించి పొంది చతుర్వేద పారావార పారసుల నిషింధుకొన్న నాలుగువందల బ్రాహ్మణోత్తములకు జీవనార్థముగా అభివన బ్రహ్మలోక మిధియన ప్రసిద్ధి బడిన సకలవస్తువుల తలమునకు తలయని పేరొందిన మహాగ్రహారమైన నాగవావిలో కలక కమలార్కమును పేర త్రైపురమ దేవుని కాలయమును, నివాభిధానాభిరంజితమును మధుమాదనాలయమును, రామతీర్థాభిరాయమును రామేశ్వరాలయమును, రామతీర్థమును, నిజధర్మకారితాధికారపదవిపరాజితమైన కాలాక్షంకర్యమును చేయించి, "ఘటికాస్థాన"మును విద్యాశాల సేర్పాటుచేసి, దానికి త్రైలోక్యములును పృథ్వీరాజ్యము చేయుచు కంఠారునాటికి రాజధానియగు కోహారు నం దుండగా అతనిచేతనుండి "మన్నెయము"ను, అహిహయ (హైహయ)కుల కమలమార్కాండేయ అయ్యరసు చేతినుండి భూమిని ధారాపూర్వకముగ గ్రహించెను. ఈ భూమి నతడు ధర్మకార్యముల నిమిత్తము వినియోగించెను. విద్యాసంస్థయైన "ఘటికాస్థానము"ను రెండువందలమంది వేదాధ్యాయుల నిమిత్తమును, వీరిది యిద్దరు శాస్త్రాధ్యాయుల నిమిత్తము సేర్పాటుచేసి, వారికొంతు మువ్వరు శాస్త్రోపాధ్యాయులను, భట్టవర్మన, వ్యాస (?) వ్యాసు, ప్రభాకర వ్యాఖ్యాతలు మువ్వరును, వేదోపాధ్యాయులు మువ్వరును, సరస్వతీ భండారులు ఆఱువురను నియమించెను. వీరంజయును గలసి మొత్తము ౨౬౭ గురు. వీరి "అశేన (భోజన), ఆచ్ఛానన (వస్త్రము)"లకును, (దేవాలయ) జీర్ణోదార ఖండస్థితి నననుభాకర్తలకును, గంధాక్షత పుష్ప భూషణులైన వైశ్యములకును, త్రైపురమ దేవాలా పరిమత్తులైన "మానుల" (గౌరవనీయుల)కును ౧,౦౦౦ మత్తభూమి సొంతగెను. భట్టవర్మన వ్యాఖ్యాతకు ౩౫ మత్తభూమి, వ్యాస వ్యాఖ్యాతకు ౩౦ మత్తభూమి, ప్రభాకర వ్యాఖ్యాతకు ౨౫ మత్తభూమి, ప్రతిసరస్వతీ భండారునికి ౩౦ మత్తభూమి, ఘటికాప్రహారికి (గంటలు కొట్టువానికి) ౩౦ మత్తభూమి ఇచ్చెను. ఇంకను ఇతర ధర్మములును గలవు. ఇది శేకవర్షము ౯౦౦ నాటి శాసనము.

మూడవ శాసనమునూడ "వాగన" వంశజుడైన మధువరసును, అతని కుమారుడు కాలియరసును చేసిన దానములను డిల్యుట్రును. త్రైలోక్యములును "బడ్డెయ వంశ"లో నుండగా శేకవర్షము ౯౦౪ అను శోభకృత సంవత్సర పుష్యబహుళ ౬ మంగళవారము ఉత్తరాయణ సంక్రాంతి పరగినిమిత్తమున త్రైలోక్యముల దేవరకరమునుండి పడసి అతని మహామండలేశ్వరుడును, అహిహయకులూడను ఆయన. "హాటి నాయ్యరసు" చేతి నుండి "పరమేశ్వర దత్తి"గను, "శేకవర్ష దత్తి"గను

"నాగవావి," "రావూరు" మధ్యస్థితమైన భూమిని పొంది, దానిని ధర్మకార్యములకు వినియోగించెను. కడవిన శాసనమున ఈతడు తన పేర కట్టించినట్లు తెలుపబడిన మధుమాదనాలయము వర్ణన ఇందు కలదు. అది "ఉత్తుంగ తోరణ ప్రాసాద ప్రాకారసమన్వితము"; "అభ్రగ్న విభ్రాజితోత్తుంగ సోనర్వ కలశవిలసితము"; "అనేక కూట కోటివికాలసాలభంజికారంజితము"; "నాట్యకాలాలంకృతము"; "ఏకదండి, త్రిదండి, స్నాతక, బ్రహ్మచారి, హంస, పరమహం సానుమాన భవనము"; "ఋగ్యజుస్సామాధర్మజాభిధానా ద్యనేక శాఖాసహస్ర వేదవేదాంగ పతనమరవిరాజితము". త్రిభువన మల్లదేవుడు కల్యాణపురమునుండి పరిపాలనము చేయుచుండ చాళుక్యవిక్రమవర్మము ౧౦ అను శ్రోధన సంవత్సర భాద్రపద "పుణ్యమి" ఆదిత్యవారము సోమగ్రహా పుణ్యకాలమున కాలియరసు మధుమాదనదేవర నిమిత్తమును, నాగవావి అగ్రహారములోని నాలుగువందల మహాజనుల నిమిత్తమును "తాళకంగణిగ" ప్రతిష్ఠించి, "త్రిభోగాధ్యంతర సిద్ధి"యు, "సర్వనమస్కము"నుగా త్రిభువనములను చేతినండియు, అతని మహామండలేశ్వరుడైన అహిహయకులూడను "లోకరసు" చేతినండియు భూమిని ధారాపూర్వకముగ పరిగ్రహించి దానిని బ్రాహ్మణులు మొదలైన వారి నిమిత్తము ధర్మకార్యములకై వినియోగించెను.

నాలుగవ శాసనము త్రిభువనముల విక్రమాదిత్యుని నాటిది. ఇందు మహాదేవరసు చేసిన దానములు—రామతీర్థమునకు, రామేశ్వరాలయమునకు సంబంధించినవి—ఇర్దితములైనవి. వీతదాలయ విద్యాస్థానమున నాలుగు వందల మంది విద్యార్థులు విద్య సభ్యులనుచుండువారు. వారిలో నూలుగురు "కవిసూను"ని, నూలుగురు వ్యాసుని, నూలుగురు మనువును అధ్యయనము చేయుచుండిరిని శాసనము తెలుపుచున్నది. శాసనపంక్తులు చెడుటచేత మిగిలిన మార్పుల వీగ్రంథములు చదువువారో తెలియుట లేదు. కవిసూనుడు బోధనకుడు: కవిసూనుని జదువువారన బోధనసమృద్ధి నధ్యయనము చేయువారనియు, మనువును జదువువారన మనుస్మృతి నధ్యయనము చేయువారనియు నూహింపదగినది. అట్లే వ్యాసరచితములైన గ్రంథములను—వ్యాససూత్రములను, వ్యాసస్మృతినినూడ—అధ్యయనము చేయువారు. వ్యాసరచితములైన పురాణములూడ పశనీయములలో చేరిన చేరియుండవచ్చును. పదపాఠముగూడ పాఠ్యగ్రంథము కావచ్చునని పరిష్కర్తలనుచున్నారు. మొదటి అధ్యయనగ్రంథములు రెండును స్మృతులే కావున మూడవదిగూడ (వ్యాస) స్మృతియే యగునేమో. అట్లయిన నిట్లు ప్రత్యేకమీ స్మృతిత్రయాధ్యయనమునకు ప్రాముఖ్య మొసంగబడినట్లు ఊహింపవచ్చును. ఇందే జగదేకమల్లునాటి మతియొక దాన శాసనమునూడ గలదు. అది అతని పదునొకండవ వర్షమునాటిది. ఈ శాసనము నందును అహిహయవంశజులైన మహామండలేశ్వరులు గొంతులు పేరొనబడియున్నారు. ఈ నాలుగవ శాసనమున మతవిషయికములైన దానములను, అగ్రహారదానమును పేర్కొనబడినవి.

ఈ విధమున ఈ శాసనములు క్రీస్తుకము పదునొకండు, పందెండు శతాబ్దులనాటి మన ప్రాచీన వైదిక విద్యాసంస్థల స్వచ్ఛమైన డిల్యుట్రునుబట్టి మన ప్రాచీన విద్యావిషయిక చారిత్రమున కిది చాల ముఖ్యమైనవి. ఈ "ఘటికాస్థానము"న ఆఱుగురు సరస్వతీ భండారులు ఉండినట్లు ఈ శాసనములు తెలుపుచున్నవి. సరస్వతీ భండారులు ఇప్పటి "తైబ్రేయనులు". ఆఱుగురు పనిచేయుచుండుటకు ఆ సరస్వతీ భండారులు ఎంత గొప్పదిగ నుండి యుండవలయునో! కల్యాణపుర పశ్చిమచాళుక్యులనాటి అహిహయ (హైహయ) వంశజులను నటించి తెలిసికొనుటకునూడ ఇవి తోడ్పడుచున్నవి.

కృష్ణమాచార్యులుగారు వీటిని చాల శ్రద్ధతోనూ, బాగ్రతతోను ప్రకటించినను అందుచు ఒకటి రెండు ప్రమాదములు చొర్లినవి. అవి ప్రమాదములు మాత్రమే. ఏమాత్రము వారివన పంక్తిలో కాళిదాసయ్య మధుమాదనని తాతగానని చెప్పబడినది. ప్రమాదమిది: తాతగానూ కాదు; మూలమున అతడు మధుమాదనానికి "నిజజన్మ,

డరియే కలదు. ఇదే ప్రమాదము ఆపుటలోని 30-వ పంక్తిలో మాత్రం పడినది. వేదాధ్యాయులు రెండునందల మంది, శాస్త్రాధ్యాయులు ఏబది యిద్దరు అని చెప్పి, పిదప ఆచార్యులు గారు ఆపుటలో నే వేదోపాధ్యాయులు మువ్వరు, భట్టవర్మన, న్యాయ (సామంతుని), ప్రభాకర ములను నేర్పుటకు శాస్త్రోపాధ్యాయులు మువ్వరు, సరస్వతీ భండారికు లార్కురు అని విద్యార్థులలోని యుపాధ్యాయులను కేటాగించు సంకల్పమున వ్రాసియున్నారని; కాని యిది పొరపాటు: మూలపాత మిది:

“వేదాధ్యాయగణిన్మున్వగ్గం శాస్త్రాధ్యాయగణిన్వదింబగ్గం తపాపాధ్యాయగణిన్ 3 భట్టవర్మన, న్యాయ, ప్రభాకర వ్యాఖ్యాతగణిన్ మున్వగ్గం, వేద మనోదిను పుపాధ్యాయ మున్వగ్గం శాలియసరస్వతీభండారిగ ర్వాగ్గం అంతు.....౨౫౨.”

దీనిని బట్టి చూచిన,	
వేదాధ్యాయులు	౨౦౦
శాస్త్రాధ్యాయులు	౫౨
శాస్త్రోపాధ్యాయులు	3
భట్టవర్మన, న్యాయ, ప్రభాకర వ్యాఖ్యాతలు	3
వేదోపాధ్యాయులు	3
సరస్వతీ భండారికులు	౬

మొత్తం ౨౬౨ గురు.

౨౬౨ కు మూలమున ౨౫౨ పడినది. భట్టవర్మన, న్యాయ, ప్రభాకరములు నేర్పుటకై శాస్త్రోపాధ్యాయులు మువ్వరునట ప్రమాదము. మూలమున ప్రకటించు సంకల్పమున నీ రీతిప్రకారము సరియైనదియనుచుచేత వివరణములోని ఈ వ్రాత ప్రామాణికమే యగును.

త్రైలోక్యములని చేతిమండి పడసి, అహింసాయుగముల జూడైన మహామండలేశ్వరుని చేతిమండి భూమిని పరిగ్రహించినట్లు కలదు. ఇట్లే కాలియరసు త్రిభువనములని చేతిమండి ధారాపూర్వకముగ బడసి, అహింసాయుగముల జూడైన మహామండలేశ్వరుని చేతిమండి భూమిని ధారాపూర్వకముగ పరిగ్రహించినట్లు కూడ మూడవశాసనముననే తెలుపబడి యున్నది. పరిగ్రహితలు భూమిని మహామండలేశ్వరలనండి పొందినయెడల వారు చాళుక్యప్రభుత్వ-మండలి పొందిన దేది? దీనికి జవాబు రెండవశాసనములో కలదు. ప్రభువు మండి పొందుచువచ్చినది “మన్వేయము”. కన్నడ మున “మాన్యము” యొక్క తద్భవము మన్వేయము. పరిగ్రహితలు “వత్తి” (దానభూమి)ని “మాన్యము” చేయించి, అనగా ప్రభువునుండి సత్తయును గ్రహించి, అసలుభూమిని—అది మహామండలేశ్వరుల రాజ్యములో నిజై యందుటచేత కావచ్చును—వారినుండి పడయుచు వచ్చిరి. భూమి సామంతులైన మహామండలేశ్వరుల రాజ్య

ఈశాసనములనుబట్టి మనకు తెలియవచ్చు మరియుక ముఖ్యనియము కలదు. మూడవశాసనమున మధువరము ములోనిదైనను వారు దానిని మాన్యముచేసి దానమొసంగుటకధికారములేకపోయినకారణముననే కావచ్చును, దాన పత్రమున నట్లు వ్రాయబడవలసివచ్చెను. ప్రభువుయొక్క యధికారము కాని, ఆనతి కాని లేనిదే మహామండలేశ్వరులకు భూమిని దానమాన్యముగ నిచ్చుటకధికారము లేదను నదియే మనకు తెలియవచ్చు రాజకీయమైన ముఖ్యనియము. పైనుడివిశాసనములో దాతలు చాళుక్యప్రభువు లే. పరిగ్రహితలును, ధర్మకార్యము లాచరించినవారును మంత్రి, దండనాథులు. “వత్తి”ని పరిగ్రహితలు గ్రహించినది మహామండలేశ్వరులనుండి. ఈసిద్ధాంతము సరియైన దనుకో కాదో తెలిసికొనుటకు ఇతర పశ్చిమచాళుక్య శాసనముల నొకను పరిశోధింపవలసియున్నది. ఇతర శాసనములనుబట్టి నిజమగునో కాదో కాని, యీశాసనము లనుబట్టిమాత్ర మట్టి సిద్ధాంతము చేయుట కవకాశము కలదు. ఈ విషయము శాసన వివరణములలో అంత పరిష్కృతము కా లేదేమోయని. నాయనమానము.

“సరవేశ్వరదత్తి”, “ఈశ్వరదత్తి”—ఈపదముల మన, “తాళకంగళిగె” పదమునకును సరియైన యుగము తెలియునులేదు. “సర్వనమస్య” మనునది భూమిభోగము లలో నొకటియని కల్యాణపుర చాళుక్యప్రభువుల శాసనములను బ్రకటించు సంకల్పమున బొర్మెట్టు దొరగారు వ్రాసియున్నారని కాని అట్టి భూమిభోగమో వారు తెలిసియుండలేదు. “సర్వనమస్య” గా ఇయ్యబడిన భూమిదానము మూడవశాసనమున తెలుపబడినది. “సర్వ నమస్య” విధానమునను “మాన్య” పదానికి ఎట్టి సామ్యము, వ్యత్యాసములు కలవో.

కృష్ణమాచార్యులుగారు బహుపరిశ్రమ చేసి ప్రకటించిన ఈశాసనగ్రంథము చరిత్రాభిమానుల కవశ్య పరిణయము, (మ. సో. శర్మ.)

ఆత్మ దర్పణము

శ్రీ వివేకానందస్వామి ప్రణీతము. శ్రీ తత్వానందస్వామిచే ఆంధ్రీకృతము.

క్రా. సం. పు. ౪౭. వెల రు ౦-౩-౦.

శ్రీ సనాతనాశ్రమమువారిచే తదాశ్రమ గ్రంథ మాల తృతీయప్రమాణముగా ప్రకటింపబడిన పరమపవిత్ర మగు నీగ్రంథరాజమును కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఇది గ్రాంథిక కాండ్రమున వచన గ్రంథముగా వ్రాయబడినది.

ఇందలి విషయమంతయును వేదాంత సర్వయే. భారతదేశమునందు సకల మతములనుగూర్చియు—వేద ప్రామాణ్యము నంగీకరింపని తైనశాద్ధాదిమతములనుగూర్చి సంగ్రహముగను, వేదప్రామాణ్యము నంగీకరించిన మత త్రయమును, అనగా ద్వైత, విశిష్టాద్వైత, శుద్ధాద్వైత సిద్ధాంతత్రయమునుగూర్చి విపులముగను—ఇందు వినిరింపబడెను. చివరకు అద్వైతసిద్ధాంతమే వేదాంతముయొక్క ఉత్తమ పరిణామమని స్థిరపరుపబడెను. ఈ మూడు సిద్ధాంతముల ముఖ్యలక్షణములను, భేదములను, సమాన ధర్మములను గూడ వివరింపబడెను. కాని యీ మూడునుగూడ సోపానసన్మతములని తెలుపబడెను. అధికారి భేదమునుబట్టి అధమాధికారములగు బహుజనులు గ్రహింపగలిగినది ద్వైతమేయనియు, దానిపై వెట్టు విశిష్టాద్వైతమనియు, దాని పై వెట్టు అద్వైత మనియును, ఈ అద్వైత సిద్ధాంతము సాధారణముగా గ్రాహ్యమగుటయే కష్టమనియును, గ్రహింపగలిగిన వారిలోగూడ వారి ననుసారమునకు తేగలుగువారు మిక్కిలి కొద్దిగానే యుందురనియును ఇందు నూచింపబడెను. ఈ మూడు సిద్ధాంతములను అనాది కాలమునుండియును కలవు. శ్రీమద్భక్తి శ్రీరామానుజ శ్రీశంకరులు ఈసిద్ధాంతములకు పునరుద్ధారకులే గాని వానిని నూతనముగా నిర్మించినవారు కారు. శ్రుతిస్మృతి పురాణాదులన్నిటిలోను ఉభయవాదులకును గూడ సాధారణము లేక పోలేదు.

కాన వీనిన్మూలతాధికృతములను గూర్చి యిదిమొత్తమని నిర్ణయించుట యేరికినిగూడ శక్యముగాదు. వారివారి పూర్వ సంస్కారములను బట్టి ఆయా మతముల నకలంబించుచున్న వారి కుటుంబములలో జన్మములు లభించుచుండును. వారువారు ఈ సంప్రదాయముల ననుసరించుచున్నట్లు భావింపబడుచుండురు గాని అదిగూడ నిజము కాదు. మగ్గుల కుటుంబములలో పుట్టినవారిలో శ్రీమద్భాగవద్భావారి సిద్ధాంత మిది యని చూచాయగానైన గ్రహింప గలిగిన వారు నూటికి పదిమందియైన నుండరు. అట్టివో ఆమహనీయుడు వ్రాసిన అమూల్యగ్రంథత్నములను, వానిపైని వ్రాయబడిన టీకలు, టిప్పణులు మున్నగు ఆసంఖ్యాక ద్వైతవాద్యయమును సరిగా ఉపదేశించుటకధికారులగు గురువులవద్ద నభ్యసించినవారికే నెండ రుందురో మేరగు చెప్ప బనిలేదు. అద్వైతసిద్ధాంతము ననుసరించెడు వారనబడు వారిలో దానిని సరిగా గ్రహింపగలిగిన వారికను చాల తక్కువగానే యుండురు. అట్టివో నిట్టి యఖండవిషయమునుగూర్చి యీచిన్న పాత్రమున సాకల్యముగా చెప్పించుట కవకాశ ముండని మాట నిజమే యైనను, వీని ముఖ్యలక్షణము లన్నియును చాలవరకు ఖండితములగు గూడ గ్రాహ్యమగునట్లు లిందు విస్తృతముగనే వివరింపబడెను. ఆంధ్రమహాశయు లీగ్రంథము నించుక శ్రద్ధతో నడివినవో త్రిమతసిద్ధాంత సార మూల స్వరూపమును గ్రహింపగలుగుదురనుట కెట్టి సంశయమును లేదు. దీని నాంధ్రీకరించిన శ్రీ తత్వానంద స్వామియను, దీనిని ప్రకటించిన శ్రీ సనాతన గ్రంథ మాల వారునుగూడ ఆంధ్రులకృతజ్ఞతకు పాత్రులు.

ఈగ్రంథములకు సాలు చందా ఒకరూపాయి. రెండు నెలల కొకగ్రంథము చందాదారుల కందజేయబడును. ఇదివరకు గృహస్థాశ్రమ తత్వము (శ్రీ రామతీర్థ ప్రణీతము), మృత్యుంజయము (సోకటిసు ప్రవచనము) నను రెండుగ్రంథములు వెలువడినవి. ఈ ఆత్మదర్పణము (శ్రీ వివేకానంద ప్రణీతము) మూడవది. మొదటిగ్రంథము పునర్ముద్రణము కానున్నది. విడి సంచికలను బడయ గోరువారు రు ౦-౩-౬ కు తపాలబిళ్లలను ఈదిగువ అడ్రెసుకు పంప ప్రార్థింతులు:

శ్రీయంత కండేపు నరసింహంగారు, మేనేజరు, శ్రీ సనాతనాశ్రమము, క్రాపపోట్ల, కొల్లూరు మార్గము, గుంటూరుజిల్లా. వెదురుమూడి శేషగిరిరావు.

భారతదేశ పునరుద్ధరణము

RENASCENT INDIA

ఆంగ్ల గ్రంథము. వెల ఒకరూపాయి.

ఆంగ్ల భాషా కోవిదులును, మృదుమధురరచనా ధోరణులు నగు శ్రీమాన్ కె. ఎస్. వెంకటరమణి అయ్యరుగారి గ్రంథమున భారతదేశ స్వాతంత్ర్య సమస్యను సమగ్రముగా చెప్పించినారు. విరోధా మహాసం గ్రామము పూర్తియై నప్పటినుండియు ప్రపంచమందెల్ల సర్వమానవ కాంతి సౌఖ్యములకై తీవ్రసంజ్ఞోభము జరుగుచున్నదనియును, భూలోకస్వర్గ నిర్మాణ మనదగు నిట్టి ఫలితమునకు భారతదేశము చేయవలసియున్న దివ్యకృషికి స్వతంత్రసిద్ధి యత్యవసరమనియు నిందు నిరూపింపబడినది. ఈ స్వరాజ్యభవనము విదేశాచారముల యనుకరణము వైగాక అర్యనాగరకతా కీలక మన దగుత్యాగ సంపత్తిపై సాధారపడవలెనని వీరు చేసిన ప్రతిపాదన వీరి నూత్నదృష్టికి తార్కాణము. సకలభాగ్యభోగ్యముల కాలవాలమై భూదేవికి శోభాయమాన మగు తిలకమై ఆర్యావర్తము విలసిల్లిన పూర్వపు సుదినిములలో వలె భావిస్వరాజ్యయుగమున గూడ గ్రామమే రాజ్యాంగ మునకు సమస్తజీవితప్రదముగనుపొందయ్యె విరాజిల్లవలెనని వీరి ఆశయము. దేశీయమహాసభా ప్రారంభదశలో నెట్లున్నను, రాజకీయరంగమున సత్యాగ్రహశక్తి బయల్పడవలెనని నాటినుండియు జాతీయనాయకుల కృషిగూడ నీవిషయమున ప్రబలముగా జరుగుచునే యున్నది. రాట్న తత్వ మిదియే కాదా! భారతదేశము ప్రపంచమున కొనగవలసిన యాధ్యాత్మిక సందేశమునకు ప్రాణాధారమైన స్వాతంత్ర్యసిద్ధికి చరిత్రప్రసిద్ధము లగు నాంగ్ల భారత జాతులు రెండును సర్వవిధత్యాగముల సల్పిననీ యుండు నని గ్రంథకర్తగారు హెచ్చరించుచున్నారు. దైవ మిందుకు తోడ్పడుగాకయని ప్రార్థించుచున్నారు. వివిధదేశ విజ్ఞానాధిదేవత లిందుకు తమ తమ యుచ్చైఃస్వరముల బలులచున్న ధన్యవాదము లీదేశభక్తుని మనోరథము త్వరలో నీడేరగలదని తెలుపుచున్నవి.

సకల విధముల ప్రవసీయమై యుప్పునున్న యీ యుద్ధగ్రంథమున నొక గొప్పలోపము స్ఫురించుచున్నదని చెప్పవలసి వచ్చినందుల కెంతయు చింతిలుచున్నాము. గ్రంథకర్తగారు ప్రతిపాదించిన ప్రాచ్యనాగరకతా జీవ శక్తియగు త్యాగాదర్శమునకు నవయుగమున ప్రత్యక్ష సుందరమూర్తులే, తమ పవిత్రపాద స్వర్గచే భారతదేశమును బునీత మొనర్చి, తత్సందేశమును దశదిశలకు వెదజల్లినట్టియు, ప్రస్తుత మానందేశవ్యాప్తిని సకల జ్ఞలోక సన్నతార్థమైన విధమున నిర్వహించుప్రాచున్నట్టియు మహాత్ముల పేరెత్తకుండుట సమంజసము కాదు. వీరాధానాతత్పరమగు యువభారతవ్యవధయ మున కిది మిక్కిలి ఆశాభంగకరము. క్షిరీశేషులైన శ్రీ మద్వివేకానందస్వామిల వారి పేరు పొరపాటున నీగ్రంథమునబడిన ట్లున్నది. రాభావు కూర్పునం దీలో ట్లును దీర్చి ఇంకను గ్రంథమున కెంతయు వన్నె లేదగునని శ్రీఅయ్యరుగారికి వినయపూర్వకముగా మనవిచేయుచున్నాము. మొత్తమువీర గ్రంథము తీవ్రాలోచనా ప్రేరకమై దేశహితైకసేవాభిలాషు లెల్లరును శ్రద్ధాభువులై పఠింపదగి యున్నది.

మలయువారు శ్వేతారణ్యాశ్రమము, మైలాపూరు నకు గ్రంథకర్తగారి పేరిట వ్రాయవగును.

వె. వేం. శృ.

మూన్ బీమ్స్

(Moon-Beams.)

క్రా. సం. ౩౨ పుటలు.

గ్రంథకర్త: వి. యస్. భూపల్ గారు. ప్రకాశకులు: ది యూత్ ఆఫ్ ఏషియా సొసైటీ (The Youth of Asia Society), మచిలీ పట్టణము. ఇది ఆంగ్ల ఖండకావ్యముల సంపుటము. చిత్రపదితో, స్వాభావికముగ, మనోజ్ఞముగ భావనతో, మంజులముగ వైలిలో శ్రీభూపల్ గారు ఈ చిన్ని కావ్యములు రచించినారు. గ్రాటిట్యూడ్ (Gratitude), వాయిసెస్ (Voices), టు ఎ జాస్మిన్ (To a Jasmine) మున్నగు కావ్యములు వీరి భావసంస్కృతికి, రచనాలాభివ్యక్తి మునకు, విశాలాభిరుచికి నిదర్శనములు. రసానుభూతికి తావలముగ హృదయకేంద్రమునండి ఆవేశము సమగ్రముగ స్ఫురింపజేయు యత్నము వీరింకను చేయనగును. కఠినపదవ్రయోగాభిలాషమును తమకు సహజమగు సౌకుమార్యవియతకు ఇంకను లోబలుచుకొనుట మెరుగు.

ద్రవిడియన్ ఫ్రైలాండ్-శ్రీనారాయణరావుగారు
AN INTRODUCTION
TO DRAVIDIAN

Philology) by M.C. Narayana Rao, M.A.; L.T.

(ద్రావిడశాస్త్రమున కుపోద్ఘాతముని చెప్పి, శ్రీ చిలుమూరి నారాయణరావుగారు రొక్క పుస్తకమును రచించి ప్రచురించిరి. ప్రాచీన ద్రావిడశాస్త్రమును గూర్చి యిదివఱలో గృహీతమైనవారు దాక్షిణాత్యులలో జాలరుకొనెను. ఒకరిద్దరిని జాలును. ఆంధ్రులలో నాకు తెలిసినంతవఱకు శ్రీ నారాయణరావుగారి వారి తర్వాత, వారి శిష్యవర్గములోని వారనదగు శ్రీ నారాయణరావుగారే.

ఈ పుస్తకములోని విషయమంతయు వారొక తూరి చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము పక్షమున, ఆంధ్రమున నిచ్చిన యుపన్యాసముల యొక్క సారాంశమే. ఆసియునుగాక ఆంధ్రచారిత్రక పరిశోధక సంఘమువారి పత్రికలో వీరు వ్రాసిన వ్యాసమీ పుస్తకమందలి విషయమునకెల్ల ను మాతృకయని చెప్పవచ్చును. (Influence of Sanskrit and Prakrit on Telugu (October 1926 The quarterly journal of Andhra Historical Society, Rajahmundry.) అను వ్యాసమును జరుపరులు చూడవగును; గ్రంథనిబంధనమున కన్న విమర్శనము సులభమని చెప్పెదరు గాని, విమర్శకుడు కృతికర్తకన్న గ్రంథపై విమర్శపరిజ్ఞానమునందు విన్నయై యుండవలెను. అట్లుండగ నా కీ గ్రంథవిమర్శన ములకి కాని పనియేమో? కాని గ్రంథకర్తకే, శాస్త్రమునందు గల పాండిత్యము పదిపాళ్లు తక్కువయని సంశయము గలదు.

ఈ గ్రంథరచనమునకు గారణము, కాల్వెల్ పండితుడు రచించిన 'Comparative Grammar' లోని విషయము లన్యదేశీయుని దృక్పథము ననుసరించి విరచింపఁబడుటచే, నందులకుగాను రెండవ పక్షమైన దేశీయ దృక్పథమును గూడ విశదీకరించుటకునై యున్నది. ఆంగ్లమున రచించుటకు గారణము బహుశాంగ్ల మయప్రపంచమునకుఁ దెలియఁజేయుటకు.

కాల్వెల్ పండితుని వాదములు (1) ద్రావిడ భాషలకును సిథియన్ భాషలకునుగల అన్యోన్య సంబంధము. (2) ద్రావిడ భాషల యొక్క సారూప్యము రెండవది నారాయణరావుగారు ఒప్పుకొనినదే. మొదటిది వారొప్పురు. శబ్దశాస్త్రజ్ఞు లావురు. అందులో విశేషములేదు. (3) సంస్కృత భాషలో ద్రావిడ భాషల కేవిధమైన సంబంధమును లేదు. ఈ విషయమై ముఖ్యముగ నారాయణరావుగారి అతివాదము గ్రంథమునందు గలదు. వీరి వాదము సమంజసమే. ద్రావిడ భాషావ్యాకరణ నిర్మాతలు ద్రావిడ భాషలను వికృతి గణములోఁ జేర్చిరిని అందరు నెరిగినదియే. ఆంధ్రవ్యాకరణములు జదివిన వా కి నూత్రముల నెఱుంగక మానరు.

సంస్కృతంబు ఆర్యప్రకృతి. ప్రాకృతంబు ద్వితీయ ప్రకృతి. ఆంధ్రభాషవికృతి-సంస్కృతప్రాకృతత్వల్యంబు గుభావ తత్వముంబు-సంస్కృతప్రాకృత భవంబు గుభావ తద్వంబు. ఇట్టి నూత్రముల ననుసరించి సంస్కృత ప్రాకృతభాషలను ద్రావిడభాషలను నన్యోన్యవైరుధ్యము లేదనియు, వీని కన్యోన్యమైత్రిగలదనియు స్పష్టము. అదియే కాల్వెల్ పండితుఁ డొప్పుడు. నారాయణరావుగారి ముఖ్యవాద మిదియే. ద్రావిడభాషలయందు తత్వమపదములను దర్శనపదములను బ్రత్యేకించి చూచిన యెడల దేశ్యములు మిక్కిలి అరుదని వీరి విశ్వాసము.

నారాయణరావుగారు ద్రావిడభాషలను గూర్చి చెప్పించుచు, వీరి గ్రంథమునుగూర్చియే ముఖ్యముగ ప్రశంసించిరి. వీరి గ్రంథమునకును, ఇండి-ఆర్యన్, ఇండి-ఇరానియన్ (Indo-Aryan Indo Iranian) భాషా సమాహములకును గల ప్రత్యేకసంబంధమును నూచించిరి. ప్రాకృతభాష సంస్కృతభాషకన్న పురాతనమనియు, సంస్కృతము మొదటి ప్రకృతియనియు, తర్వాత ప్రకృతి భాషలు క్రమక్రమముగా అపభ్రంశములని నామమున దాల్చె ననియు, వీనిలో శౌరసేన, మహారాష్ట్రభాషలు ప్రాకృతభాషలలో ముఖ్యము లనియు, అపభ్రంశములనై ప్రాచీనభాషలుగా వ్యాకరణకర్తలు పరిగణించిరినియు, నారాయణరావు గారు వక్కాణించి యున్నారు. కాల్వెల్ పండితుడు ద్రావిడభాషలలోనుండి సంస్కృతములోనికి గొన్ని పదములు వచ్చిన వనెడు వాదమును ఖండించి, అపదములు చేదములలో గలవని నిరూపించిరి.

పాలీ, మహారాష్ట్రీ, శౌరసేన, ప్రాచీన భాషల నుండి, ఆంధ్రములోనికి పదములు వచ్చిన విషయమును లక్ష్యములనిచ్చి చూపిరి. పాలీభాషనుండి, ఆంధ్రభాష మూడు సంవత్సరముల పరిగ్రహించెనని వీరు నుడువు

చున్నారు. అపదముల పట్టిక సంకలనమిచ్చిన భాషకు మేలుకలుగజేసిన వారగుదురు. Childers Pali Dictionary provides us with about three hundred words to which Telugu words can be traced' అనివీరు ఆంధ్రచారిత్ర పరిశోధక మండలివారి పత్రికలో రచించిన వ్యాసమునందుఁ దెలిపిరి. ఈ వ్యాసమునే కొంచెము మార్చి 'I have picked up at random 300 Pali originals to Telugu words' అని ఈ గ్రంథమునందు వ్రాసిరి. ఆంధ్రభాషలో తద్వత్వములు, నర్తకత్వము, నర్తాగమ, నర్తాదేశ, వర్ణవర్ణయముచే గలుగునని ఆంధ్రవ్యాకరణ కర్తలు వ్రాసిన ప్రకారము, ప్రాకృత భాషలైన పాలీ భాషయందును, తదితర మహారాష్ట్రీ, శౌరసేన భాషలయందునుగల పదముల గాలించి, వానికిని ఆంధ్రభాషయందలి పదముల కును గల సారూప్యమును నిర్ణయించినగాని ప్రాచీనాంధ్రాభాషా తత్వము తెలియదు.

ఆంధ్రభాషాపండితులు ఆంధ్రభారతరచనాకాలమునాటికి ప్రాకృత ప్రాచీనభాషలయందు పరిపూర్ణ పాండిత్యముగలవారని రాజరాజునందంపూడి శాసనమునబట్టి తెలియచున్నది. నారాయణరావు ప్రాకృతప్రైశాచీభాషలయందు ప్రావీణ్యముగలిగి వానిలోఁ గవిత్వము చెప్పగలవాఁడని శాసనము వక్కాణించుచున్నది. "యశస్సంస్కృతకర్తృణాం ప్రాకృతప్రైశాచీనాంధ్రభాషాను; కవిరాజశేఖర ఇతి ప్రదత్తః సుకవిత్వభవేన"

ప్రాకృత ప్రైశాచీభాషలలోఁ బాండిత్యము సంపాదించిన వారుగాని ఆంధ్రభాషకును ఆభాషలకును గల మైత్రిని నిరూపింపఁ జూరు. శ్రీ నారాయణరావుగారు ద్రవిడవాఙ్మయములలో దేశ్యపదములే లేవనియు, దేశ్యములని చెప్పఁబడు పదములు ఏ ప్రాకృతభాషలలోనో కనఁబడుననియు, నవి గ్రామ్యప్రాకృతభాషలుగాఁ బరిగణింపబడిన అపభ్రంశభాషలలోఁ గన్పట్టుననియు వక్కాణించుచున్నారు. వీరిమతమున ద్రావిడభాషలు పూర్తిగా సంస్కృతప్రాకృతభవములు. ఈ భాషలకుమాతృకలు పాలీ, ప్రాచీనభాషలు. దేశ్యపదములు లేనేలేవు. ఈ కడపటి లక్షణమునకు లక్ష్యములు సకారణముగఁ జూపరైరి. ఒకటి రెండు పదములు జెప్పినఁ జాలదు. ఆంధ్రమునగల దేశ్యములన్నియు నపభ్రంశభాషలలోనుండియే వచ్చెనా? భాషను సంస్కృతభవము, ప్రాకృతభవ మని వక్కాణించి, దేశ్యము అనియుఁ గూడ నేల విభజింపవలెను? శబ్దరత్నాకరము ప్రకారము ఆంధ్రభాషలో ౧౨, ౩౩౭ దేశ్యపదములున్నట్లు శ్రీ నారాయణరావుగారే లెక్కపెట్టినారు. ఈ ౧౨, ౩౩౭ దేశ్యపదములును అన్యదేశములై ఏ ప్రాచీనభాషాపద జాలమునకో ముడిపెట్టననా? ఆంధ్రభాష ప్రాకృత ప్రైశాచీభాషాం తర్జనమో? ఆంధ్రభాష కేవలము ప్రాచీనభాషయేనా? భాషకు ప్రత్యేకస్వత్వములేదా? ఇట్టి ప్రశ్నలకు వారి గ్రంథము ప్రత్యుత్తరమిచ్చుటలేదు. ఆంధ్రభాష సంస్కృత ప్రాకృతత్వల్యము, సంస్కృత ప్రాకృతభవము అని చెప్పుచుండుటచే నియ్యది ముఖ్యముగా నే ప్రాకృత భాషలలోనుండియే వచ్చుపదములను గ్రహించెనని వే తెచ్చెప్పనక్కరలేదు. "That at least the Telugu Language had its origin in a variety of Paisachi seems to be the opinion of some of the Telugu grammarians" అని నారాయణరావుగారు వ్రాయుచున్నారు.

ఆంధ్రభాషయం దనాద్యములను వర్ణములు ౨, ౭, ౮, ౯, ౧౦, ౧౧, ౧౨, అనెడి యాఙ్మూలములు సంస్కృత ప్రాకృతభాషలందు లేవు. ఈ వర్ణములు గల పదములు కూడ ప్రాకృతప్రైశాచీపదములేనా?

శ్రీ నారాయణరావుగారు ప్రాకృతభాషలకును, ఆంధ్రభాషకును గల సంబంధము పదజాలముతోను, వ్యాకరణ సారూప్యముతోను కొంతవఱకు నిరూపించిరి. ఆంధ్రపదములు, ప్రాకృతపదములు ఆంగ్లాక్షరములలో వ్రాయఁబడుటచేఁ జదువుటకు కష్టముగానుండి, పదముల పొందిక సులభముగా గ్రహింపలేకపోతిని. వారి పరిశోధనపథము తెలియుటచే నంతగా శోధింపలేదు.

వీరి ముఖ్యవాదము ద్రావిడభాషలు సంస్కృత ప్రాకృత భాషాభవములు-అందుముఖ్యముగా నాంధ్ర భాష యుద్భిదియ. ప్రాకృత భాషలయందలి వాఙ్మయమును, వాని వ్యాకరణమును గృహీతమనవలె, వానికిని ఆంధ్రభాషకును గల పరస్పర బాంధవ్యమును గనుగొనవచ్చును అని ఈ విషయము వారు చెప్పినట్లుగ ఆంధ్ర వ్యాకరణకర్త లిదివఱకే శాసించియున్నారు. పరిశోధన కావలయును. అందు వీరు ముఖ్యముగ పరిశోధనలు సల్పుచుండుటచే, వీరికృషి ఫలించి, ఆంధ్రభాషకు మేలు కలుగుగాక!

కుందూరి ఈశ్వరదత్తు.

ఆంధ్ర మేఘ సందేశము

ఇది శ్రీ వేంకటగిరిరాజువారి కల్యాణాలాగ్రంథముల తొలికమునుము. శ్రీ వేంకటగిరి రాజువారి కల్యాణాలలో నాంధ్రప్రాచీనవాఙ్మయమునకు మ.రా.రా.శ్రీ గుర్తింపఁ జేయు ముఖ్యమయ్య (యస్.సి.)గారు దీనియందు వ్రాసెను.

వీరి చాలఁ గష్టపడి వీరి నాంధ్రీకరించినట్లు తామే పీఠికలో వ్రాసినారు. నిజమే, కాళిదాసుగారి కావ్యము లాఠికావ్యములంబోలే సుకరముగ నాంధ్రీకరింపవలెగానిదిగదా! అయినన, వీరు సుకరముగనోవకష్టపడినా-యెట్లులయిననను-తమ కంఠంబున భాషను గ్రహించియు, కృష్టపదములను సమస్తముగ, తేసియున్నాన్ని-చోట్ల వ్యాఖ్యానమునందలి ప్రతిపదము కలను గ్రహించియు, చదువరులకుగారి పదప్రయోజనియందు దృష్టియించియుఁ బాలఁబడుఁ జక్కఁగానే యాంధ్రీకరించి యున్నారు. అయినన, ఆందును నాకు గోచరించిన మూల విరుద్ధాంశములను మాత్రమే చూపఁదలచుకొన్నాను.

మొట్టమొదటి శ్లోకములో "జనకజనయాస్మాన" అనియుండఁగా, వీరు "నీతజలకేలిని" అని తెనిగించినారు. మూలమునందలి "స్మాన" శబ్దసారస్యమును వీరి "జలకేలి" సాధింపఁజాలదు. సామాన్యముగ, జలకేలి, ననవిహారము మొదలయినవి శృంగారరసాంగములుగాఁ గవు లుపయోగించుచుండురు. ఆశ్రమములు శాంతరసప్రధానములు గనుక నందు "జలకేలి"యొండదు. అదిగాక, నీతయవస్థ యప్పట్లున జలకేలికఁ దగియున్నదా? లేదనక తప్పదు. ఆయాసంగతులను, మనసులోనుంచుకొనియే కాళిదాసు "స్మాన" శబ్దమును ప్రయోగించియున్నాఁడు. వాస్తవములో జలకేలియన్న నీటిలో మునుగుటయే యెనను, అనీటికి స్నానముచేఁ గలిగిన పాపనశ జలకేలి నలనఁ గలుగదు కావున నిది యాచార్య భంజకమును, మఱియు, యక్షుండు శాపముచేత నస్తంగమితమహిమఁ డయినట్లు సన్నిహితముగాఁ బ్రయోగింపఁబడిన యా రెండుపదముల యర్థమును వ్యవహారముగఁ జేయుటచే మూలమునందలి యభిప్రాయ మందు రాఁజాలదు. మూలములో "స్నిగ్ధచ్ఛాయాతరః" అనియును, "రామగిర్వాశ్రమేషు" అనియు నుండఁగా, వీరు "సాంద్రసుత నమేరువులు" "రామగిరిప్రథితాశ్రమములు" అన్నారు. ఇందలి సుత ప్రతిశబ్దములు ఖండస్వను పూర్తిచేయుటకే యుపయోగించును గాని యంతకంటె విశేషమును తెలుపవు.

౨ వ పద్యములో-మూలమున "తస్మిన్మద్రా" అని యుండఁగా, వీరు "అంద" అన్నారు. దీనిచే రామగిరి ప్రథితాశ్రమములందే యని యన్వయించును గాని, ఆకొండయందని యన్వయింపదు. "ఎ" ఎందులకో? కాళిదాసుగారి "కామి" ఇందు లేదు "నప్రక్తి దాపరిగణజగ్రేషణీయమ" అని మూలమున నుండఁగా, వీరు "పరిగణోద్భవప్రథేలాతి సంతోషయాత కరింద్రరమ్యము" అని యంతకన్నను పెద్దసమాసముతో మూలములో లేని యంతమును గూడఁ జేర్చి కూర్చియున్నారు. పాదాదిని "అపాద"మును ప్రయోగించుటచే "ధూమాసంతోష"పదము లనవసరముగ నిందు గూర్చక తప్పినది గాదు.

౩ వ పద్యములో - "కామకాధానహేతువన నామేఘునియెదుట" నని మూలార్థ మగుచుండఁగా, వీరు "అటనే" అన్నారు.

౪ వ పద్యములో-మూలములో లేని "సుధగుడు" భకారప్రాసకే యుపయోగించినాఁడు గాని యంతమించిన ప్రయోజనము వాని కచ్చటలేదు. "స్వకుశలయ్యాం ప్రవృత్తిమ్" అనుదానికి "స్వప్నము దుష్టభవృత్తాంత" మన్నారు. ("ప్రవృత్తి" కుటజకు సుమై కల్పితార్థాయ" అను పదములకు వీరు "నూత్న కుటజార్థంబిచ్చి" అని తెలిగించినారు. కాని కాళిదాసుగారి యభిప్రాయము యక్షుండు మేఘునికిఁ బాలు గోసి యిచ్చుట గాదు. మఱియే? అఁడ దాపూలను అర్ఘ్యముక్రిందను మనసులోఁ గల్పించు కొనుటయే. "ప్రీతిక, ప్రమోదభరంబు" రెండెండుట? మొదటిది "ప్రీతి" అను దానికిని, రెండవది "ప్రీతిప్రముఖవనమౌ" అను దానికిని గాఁబోలును! "స్వాగతం వ్యాజయోర" అని మూలములో నుండఁగా, వీరు "స్వాగతంబొనఁగచుకొ" దాఁగొల్చె జీమాతునికొ" అన్నారు. స్వాగత ముడిగ నని మూలమున కర్థము. "కుశలాగునం ప్రవచ్చేత్కర్ణ" అని మల్లి నాథసూరియు, "కుశలముగా వచ్చితివా-అను మాటను పల్కెను" అని శ్రీ శాస్త్రులవారును స్పష్టముగా వ్రాసియుండఁగా, వీరు-అతగుటకు బదులు ఒకఁగుచుకొ-అన్నారు. స్వాగతసత్కారము వా గ్యావపారముగాని హస్తవ్యావపారము గాదు. "ఒకఁగుచుకొ" దాఁగొల్చె జీమాతునికొ" అనుటచేఁ గొల్పినంత

౧౯ వ పద్యము—“ఉపలవిమమే వింశ్యపాదే
విశ్లేఱాం రేవాం గజస్య అంగే భక్తిచ్చేదవిరచి తాం
భూతిమివ ద్రక్ష్యసి=తాలచే విమమమయిన వింశ్యపాద
మునం దంతలును హృషించినదైన నర్మదానదినీ, ఏనుగు
యొక్క శరీరమునందు శేఖరభంగులచేతను విరచింపఁ
బడిన భూతినివలె “జాడఁగలవు” అనునట్టిదీనికి పేరు
“శిలావిమమాయతే వింశ్యపాదశిర్శమ గమలార్ఘాంచుమట
నర్మద, వారణధాతుభూతి వాన్” అని యనువదించినారు.
మూలమున “తస్మిక్=ఆకొండయందు” అని యొక్కసారి
మాత్రమే ప్రయుక్త మయినది. దానికి వీ రావృత్తిచేసి.
“వనవరవభూభుక్తమట తస్మిక్ మమావృత్తంత్వా=వనవర
స్త్రీలచే అమభివంపలసిన పాదలుగల ఆకొండయందు
ఇంచుకనే పుండి, అనుదీనికి దెలుఁగను వనవరకామనీ
మణులవాంఛలు దీర్చు నికుంజపుంజముతో గన నగు

నయ్యడక తూముకాలము నిల్చి అను దానను, అయ్యె
య్యక అని యొకసారియు, కాంచుచుట అను దాని
లో అట్లుక అని ఒకసారియు నుచుకొనినారు. చుట్టి
యు. "ఏకీకామే" అనుపదముతో ముఖ్యముగా సంపద
దనిన "ని" విడిచినారు. అక్కడకు రూపి "అనుక" పదమును
చేర్చినారు. మూలమున కనుగుణమైన "కాంచె
దు" నూని "కాంచుము" అన్నారు.

౨౦ వ పద్యము— "వాంత వృత్తిస్స తిక్తః
వనగజుడైవానితం జంబూకుంజ త్రిహితరయం తస్యా
తోయం ఆదాయ గచ్ఛేత్=ఉద్గతవర్షం వగుచు దిక్కు
లయినవనగజుడముచేతను వానితమును, నేరేటిహితరయచే
నడ్డబడ్డ వేగముగలదియు నగువానర్పదయొక్క నీటివ
గ్రహించి పొమ్ము" అనేది మూలమునకు వీరు "వానను
గ్రక్తి నాగమద వానిత తిక్తనదీ జలంబు జంబూనిని
హితరయమున గ్రహించియు జామ్ము" అని
యాంధ్రీకరించి యున్నారు. నిష్కాంతోద్గత వాంతాది
శబ్దములు గొప్పతి నాశ్రయించినప్పుడే మందరము
ననియు లేనినో గ్రామ్యకత్త్యోపమము పొందుననియు
లనుకొనవలసి వచ్చును. వీరు వ్యంగ్యరూపమున దోచునర్థ
మునుపయోగించుటచే నా దోషము తప్పినది గాదు.
"తిక్తములయిన వనగజుడముచేతను వానిత మయిన
దాని నీటిని" అని కాళిదాసుగారు రచింపగా "వీరు
నాగమదవానిత తిక్తనదీజలంబు" అని రచించినారు గాని
అసాంపు దీనికి రాలేదు. అయిన పైశ్లోకమున నర్ప
దను చేర్చినారు గనుక నిందు దానిని తప్పజుమో
బరామర్శించినారు. వీరు అట్లు చేయక కేవల నదీనే ప్ర
యోగించినారు. "దానివారి" అనవలసినది. మూల
ములో "జంబూకుంజ" అని యున్నది. వీరు, ఆకుంజ
పదము విడిచి కేవలజంబూశబ్దమునే తీసిన్నారు. కుంజ
పదముతో గూడిన ప్రయోగములును, తత్ఫలమును
కాపులవారు చక్కగా వివరించినారునుగూడను.
జంబూ కుంజము లయిననే నీటి వేగము నడుసు గాని
జంబూ ఆకులు నీటికి దగులకు జాలవుగదా! "గ్రహి
యించియున్" సముచ్చయమేలే! వృక్షము లడ్డము జాలవు
"రిక్తస్పర్శ్యైఽపి లఘుర్నవతి" అంతస్సారసాన్య ము
యిన దంతయు జాలక నగును" అనుదీనికి వీరు "హీన
బలండు చుట్ట నగు నెచ్చటన్" అన్నారు. కాళిదాసు
గారు రచనవలన, ప్రతిపక్షపును అంతస్సారసాన్య మయి
నచోఁ దేలిక యగు నని జేలించుండగా, వీరి రచనవ
లన జురుకుండు మాత్రమే చుట్ట నగునని తేలుచు
న్నది. సర్వశబ్దమునకు వీరు "ఎచ్చటన్" అన్నారు.
"ఎచ్చటన్" అనినను మూలము ననుసరించెడిని.
"పూర్వత్యము గౌరవముకొఱ కగును" అని మూలము.
వీరు "పూర్వండు గౌరవాధ్యక్షుడ" నన్నారు. "పూర్వత
గౌరవార్హత" ననిననే లెస్సగునుండును. ఇచ్చటను పై
యట్లే విస్తృతముగా నుండుటయే సమంజస మగును.

౨౧ వ పద్యము— "సారంగాః అర్ధరూఢైః కేస
రైః హరితకపిశం నీపం దృష్ట్యై చ, అనుకచ్చం ఆవిరూర్ష
తిప్రభుముఖాః కందళిః జగ్ధా చ, అరణ్యేషు అధిక
సుతభిం ఉర్యాః గంధం ఆఘ్రాయ చ, జలవవసుచ నే
మార్గం నూచయిష్యన్తి=సారంగములు, ఏకశోద్ధతము
లయిన కింజల్కములచేతను హరితము, కపిశమునగు నీప
మును చూచియు, అపూపములందు ప్రభమోత్సన్న
ముఖములగు నేలయనయులను తినియు, అరణ్యముల
యందు హేచ్చుగా ప్రూతార్థముయిన భూమియొక్క
గంధము నాఘ్రాణించియు జలవవసులను విడుచునీ
దారిని నూచింపగలవు." ఇది కాళిదాసుగారి రచన
యను దానియర్థమును. దీనికి వీరు వ్రాసిన పద్య విధి.
"సరసిక నీపాడివిన్దు-దారిఁ చెలువుక; సామెల్లఁ
గింజల్కముల్, హరితంబుక గపిశంబు నా కడిమి నర్థ
నక్తి నీక్షించి, కచ్చనహమ్మల్ తొలిమొగ్గ నేలయన
టుల్ చక్కంగ భక్షించి, కాన రహింపక భువితాని
మూరకొని యానందించు సారంగముల్." "సా మె
ల్లక" ఇది సమాసమా? కానిచో "సాము"లోని మున
ర్మునకు లోప మెట్లు? వృత్తియందే సాములోని
"ము"లోపించును. "సామేను—నాబాలు" ఇత్యాదులు
ప్రయోగములు, మూలార్థములో "చూచి భక్షించి" అని
మాత్రమే యుండగా వీరు "అత్యాసక్తి నీక్షించి చక్కం
గభక్షించి" అన్నారు. మూలములోని "అధిక సుతభి"ని
వీరు పూర్తిగానే వదిలి దానికి బదులుగా "రహింపక"
చేర్చినారు. "ఆనందించు" మూలములో లేనేలేదు.
సముచ్చయార్థములయిన చకారములను వీరు పాటించ
నే లేదు.

౨౨ వ పద్యము— "అంభోబిందు గ్రహాః చతు
రాక చాతకాః పీతమాణాః=జలబిందువులను గ్రహిం
చుటయందు జతురములయిన చాతకములను చూచుచున్న
వారై" అను దీనికి వీరు "వినుమానముగా జలబిందువుల
గ్రహింపజేసి గల్గుచాతకసమాజము గాంచుచుక" అని

తెనిగించి యున్నారు. ఇందు "వినుమానముగా" అను
నది మూలమునకు గానిది. "గ్రహాఃచతురములైన
చాతకములను" గ్రహింప జేసి గల్గుచాతకసమాజము"
చతుర శబ్దమునకు నెఱిగింపబడినదిగాదు కాక, తెనిగ
చదురు లేమని యర్థముచేసి కొందుకో! "తేజోహృ
ములైన బహులను పరిగణనచేతను నిర్దేశించుచున్నవారై"
"తేజి గట్టియానన్నము తొబలాకలను జక్కగఁ
సెన్నుచుక" ఇందు "ఆనన్నములు—చక్కగ" మూలా
ను క్రమమే.

౨౩ వ పద్యము— "నీవు సమీపించినవాడ వగు
చుండ గా, చక్కా దేశము, ముఖగ్రామములను వికసిత
ములయిన మొగిలిపూవుల చేతను పొందునర్థ ములయిన
యువనావనములుగలదియు, కాకాది గ్రామ్యపక్షులకు
లాయనిగ్రామ్యములచేత సంకీర్ణములయిన గ్రామరథ్యా
వృక్షములు గలదియు, పండినపండ్లచే నల్ల నైన నేరేటి
వనములచేతను రఘుమనదియు, కొన్ని యేదినములు నివ
సించు నంచలు గలదియు గాఁగలను." ఇది మూలశ్లోక
మునకును. దీనికి వీరి తెలుగు: "అరవిరిగేదగుల్ వెలయు
నచ్చుచుండె ల్వురు దోటకట్టువతో; కరటతతుల్ కులాయ
ములఁ గట్టులఁ గందగు రచ్చచెట్టులక; పరిణత మైన
పండుగమి నల్లున నేరేటితోఁపులక; మనోహరమునఁ
గొన్ని నాల్గియేదినంచలు; నీవు దక్కా మేఁగఁగాక." అనునది. దీని కిట్లర్థము చెప్పవచ్చును. "నీవు దక్కా
మేఁగఁగా, తోటకట్టులను—దోటకంచెలు, అరవిరిగే
దగుల్ = మొగ్గ మొగ్గులు, వెలయుక = బిప్పఁగా, లేక
ప్రకాశింపగా, అచ్చుచుండెల్లులక సుకవర్ణము, అనుక = అగును. కరట తతుల్ = కాక సమూహము
లు, కులాయములక = నూండ్లను, కట్టులక = కట్టుటచే
తను, కందు=అలికిడి, లేక, పండ్లక, అగు= అయిన,
రచ్చచెట్టులక = రథ్యావృక్షములును, పరిణతము = పండి
నది, పండుగమి = పండుపిండు చేతను, నలు
అగు నేరేటి, తోఁపులక = తోటలును, కొన్ని,
నాల్గి=నివములు, విడియు నంచలు=పొవుచు నొకచో
బసచేసిన హరిసలును, మనోహరము=చక్కనిది, అనుక.
ఇట్లుగదా చెప్పవలయును. వీరి పద్యమునకు దండాన్య
యము చెప్పవలయుచో—("మేఘుండా!) నీవు దక్కా
ర్థము నెక్కఁగా, తోటకంచెలు, మొగ్గ మొగ్గులు బిప్పఁ
గా లేక ప్రకాశింపగా, స్వచ్ఛమైన కుకవర్ణము అగును.
కాకసమూహములు నూండ్లను కట్టుటచేతను అలికిడి లేక
పండి అయిన రథ్యావృక్షములును, పండినదియైన
పండుపిండుచేతను నల్లు అయిన నేరేటితోటలును,
కొన్ని దినములు పొవుచు నొకచో బసచేసిన హరిస
లను చక్కనిది అగును. కాళిదాసుశ్లోకార్థము, వీరి
పద్యము, దానియర్థము, దండాన్యయము నాబుధిని
నిఘంటువునుబట్టి వ్రాసియున్నారు. కడవవిషయములు
చదువరులే గ్రహించుకొందు రని యభావము వారికే
వలయుచున్నాను. "కొన్ని నాల్గి విడియు" వీ రిపద
మునకు ఉకారలోపముచేసి "నాల్గివిడియు" అని
ప్రయోగించినారు. కాని బాలవ్యాకరణములోని ప్రక్షి
పరిచ్ఛేదమున ౧౬ వ నూత్రము "పదాంతంబులయి
యసంయుక్తంబులైన ను లు రు లయ్యుంబునకు
లోపంబు బహుళంబుగ నగు" దీని ప్రకారమునఁజూడగా
ఉత్పలోపము రాదు. "నాల్గి" అని సంయుక్తము
గదా! గేదగి యనగా, పచ్చనిపూవులగుల మొగిలి
గదా; దీనిచేతను అచ్చుచుండె ల్లులకున? పొందుకల్గుము
నకు బసపు తెలుపువర్ణ మని యర్థము చెప్పబడియున్నది.

౨౪ వ పద్యము— "దిక్కులయందుఁ బ్రసన్న
మయిన విడిక యను పేరుగల యాదక్కాదేశపు రాజధా
నినిగూర్చి పోయి యపుడే విలాసితుఁ బూర్ణమయిన
ఫలము నీచేతను పొందఁబడగలదు" ఇది మూలము
నకును. దీనికి వీరు "అవిరళకీర్తి నల్లన నొ విడికాఖ్య
ను రాజధానినిక, దవులను నొందు పూర్వఫలితంబు
విలాసితు" అని తెలిగించియున్నారు. మూలమునం
దలి తప్పజుమనమును వీరు జైకొనమిచే నీరాజధాని
దేని దని చెప్పుట? పోయి అని భూతకాలము ప్రయో
గింపబడియుండగా "తెలులుచుక" అని వర్తమానకాల
మును ప్రయోగించియున్నారు. ఇచ్చటనే కాదు వీరు
భూతమునకు వర్తమానము తెలుగున ప్రయోగించినారు.
నీచేతను ఫలము పొందఁబడగలదు—అనగా నీవు ఫల
మును పొందెదవు అనుదానికి వీరు ఫలమును పొందుము
అన్నారు. "సప్రభాగం ముఖమి" అనుదానికి "అధ
రంజను భూకటియై క్రముక బులై" అన్నారు
అధర మెప్పు డయినను భూకటియై క్ర మగునా?
వ్యాఖ్యానములో "ముఖమి=అధర మిచేత్యర్థ" అని
యున్నది. అయధరపదమున వీరు గ్రహించుటచే నామే
పార్థమేనది. "ప్రసన్నము" దీనికి ప్రసన్నతై ప్రదేమై.
అనునది సరియైనది గాదు. ఇంకను విమర్శింపబూనినచో
నిం దెం లేని గలదు.

౨౬ వ పద్యము— "ప్రాథమ్యములగు కదంబ
ములచేక" దీనికి వీరు "నీపములొందెములు"
అన్నారు. "నాగరుల యద్దామము లయిన యావనము
లను" ఇది మూలార్థము. దీనికి వీరు "నాగర్యోద్యమము;
క్రి సాభాగ్యము" అని తెలిగించినారు "అవిడిక దగ్గఁ
విశ్రాంతి కొఱుప నీచెర్చియందు వసింపుము" దీనికి
విశ్రేయించి యట వాసికదేలు నీచెర్చికిన్" అన్నారు.
"వాసిక దేలు" మని కాళిదాసుగారు రచనేలేదు.

౨౭ వ పద్యము— "చెట్లల చెమ్మలను కుడు
చుటచే నైన పీడచేతను క్షాంతములయిన కల్లోత్పలములు
గల పుష్పలానీ ముఖముకు చామాదానమువలన తూ
పరిచితుండెత్త పొమ్ము" అను దీనికి "పొమ్ము పీకా
వల్ బాలకపోలపుక జెనుట బాపుట వాడిన పుష్పలా
వికాజుల ముఖాళిక జలద, చాయ నొసంగి తూజాను
రక్తిమై" అని తెలిగించినారు. ఇది యేటి తెనిగింపా
కదా! కలవలు వాడినట్లు కాళిదాసుగారనగా, ము
ఖములు వాడినట్లు వీరన్నారు. ఇదియు నొక మెఱుంగో
యేమో!

౨౮ వ పద్యము— "తరంగలనముచేతను నుఖ
రము లయిన పక్షులవగుచు కాంచీరముగఁ గలది"
దీనిని తెలిగించిన విధ విట్లున్నది:
"కలితొర్చి ప్రతిద్యక్ష ప్రకరమే కాంచీరంబై తగ్గక"
"ప్రతితనభగముగ సర్పించినదియు, దర్శితవర్తనా
భియు, అగు దీనితెలుగు "ప్రతితాంబత్సభగ ప్రవృత్తి
నుడి నాఁగక నాభి కన్పడుచు" అనునది. ఎంత సరస
ముగఁ దెలిపఁ బడినచో చిత్రింపుడు.

౩౧ వ పద్యము— "ఇవల బ్రహ్మోత్సవి. ప్రి
యదుహితను వత్సరాజు హరించెను" "వనఁ బ్రసోక్తను
నన్దుఁగఁ తుఁగిని యిచ్చక వత్సరా జియ్యోడక" ఇది
మూలమునకు సరికాదు. "ఇవల నాప్రద్యోతరాజుదే
యగు బంగారపు తాటిచెట్లన మండెడిది" "కనకంబా
తని తాళపుక్షు వనముక గ్రానెక గదా యిచ్చుటక"
అతని దనగా వత్సరాజుదా? లేక ప్రద్యోతునిదా? వీరి
రచన వత్సరాజు దనియే చెప్పుచున్నది. "ఇవల నలగిరి—
(అనగా ప్రద్యోతుని కిందఁ దిచ్చిన యేదగు) మదము
వలన ప్రభమును పెల్లగించి యెగిరి భ్రమణము చేసి
నది" "పనికె గొబముఁ బీకి యనలగిరి ప్రాంచద్విపం
విక్రడక" పనికె=ఆగ్రహించెను—అని నిఘంటు.
అనలగిరి—వీరగిరి? ప్రాంచద్విప మేమిట? మూలము
సర్వ మెట్లున్నది—వీరితెనుఁ గట్టున్నది? మూలస్థ కిరార్థ
మును వీరు గ్రహించి లేదు. "ఇట్టిచైన కళలచేతను, వెను
కఁజెప్పబడినకథల నెఱిగిన జనము దేశాంతరమునకుండి
వచ్చిన బంధువులను వివోదింపజేయుచుండును "కనుమం
చానతబంధుకొటి కిడు నానందం బభిజ్ఞం డటక" దీని
తో పద్యము సరి.

౩౬ వ పద్యము— "బంధుప్రీతి" యను మూలము
నకు" బంధురతి సరి గాదు. మఱియు "కేశసంస్కార
ధూపము" అని కాళిదాసుగారు రచనగా "కేశధూపము"
అని వీ రన్నారు.

౩౭ వ పద్యము— "తను ప్రభువైన నీలకంఠుని
యొక్క మెడయొక్క కాంతిచంటి కాంతిగలవాడె నను
కారణమునఁ బ్రభులచేతను ఆదరముతోఁ జూడఁబడు
చున్నవాడనై పావనమును, కలువలపుష్పాదియొక్క
పరిమళము గలదియు, జుష్టిదానక్త లయిన యువ
కుల స్నానద్రవ్యములచేతను పరిమళము గలదియు
నగు గంధవతీనది వాయువుచేతను కదల్చబడిన యుద్వా
నముగలదియు నగు త్రిభువనగుండను చండీకృతనిస్థానము
నుగూర్చి పొమ్ము" ఇది మూలము నకును. దీనికి వీరి తెలిగిం
పిట్లున్నది "ప్రముఖులు భర్తకంతపుప్రభాక గలఁచింతు
నిమ్ము వాదరం, బమరఁ గనక, ద్రిలోకపతి యంబిక
నాథుని పూజ్యధామ మేఁగు; ముపనిక గదల్చు నటక,
గ్రొందోవ పుష్పికి నల్లు వారికేళిమతులస్నానపుక
వలపు లిమ్ముల గంధవతీసమీరముల్" మూలార్థమునకును
తెనుగునేత్రముగల భేనమును చదువరులే తెలిసికొని
సంతసించుటగాక;

౩౮ వ పద్యము— "శ్వాసనీయమైనశూలియొక్క
సాయంకాలపుఁ బూజకుండలి. ధక్కా వాద్యమును
గలఁగఁజేయుచున్నవాడై కొంచెము గంభీరములయిన
యులుములకుఁ బూర్ణమయిన ప్రయోజనమును పొందఁ
గలవు" అని మూలార్థము. దీనికి చెప్పఁగ "కడు శ్వాఘ్రింబై
మనోదేవు నయ్యందంపుక గడసంజపూజఁ బటచోడ్లధ
బునుక గూర్చుచుక పొందంగల్గుము ముద్రగర్జలక
సంపూర్ణంపు నాశ్శల్యముక" అని యున్నది. భేదమే
మేని యున్నచో జరుగునలే తెలిసికొందురు.

౩౯ వ పద్యము — "ఆ పంధ్యాపూజ యందు
భాదన్యాసములచేతను ద్వనిచేయుచున్న మొలనూళ్లు గఁ
వారున్న విలాసముచేతను కంపింపఁచేయఁబడినవియు

కంకణములుకాంతిచేతను ఖింతముయిన (చామర)దండములు గలవియు నగు చామరములచేతను బడలికనుచేందిన హస్తములు గలవారను అగు వేళ్ళును నీవలన నఖిలతమలయందు సుఖకరములచేత సుఖహేతువులుఅయిన వర్షముయొక్క మెడటిచీనులను పొంది నీయందు మధుకర శ్రేణిదీర్ఘములయిన కటాక్షములను విడువగలరు" ఇట్లు మూలమునననున్నది. దీనికి వీరు రచించినపద్యమిట్లున్నది—“అనేక మొలనూర్లు మోగె బదవి న్యాసంబుచే, లీలమై పీఠ రత్నపుకాంతి గ్రమ్మ బిడుల వింజామరల్ చేతు లెంతే వాడె, గణికల్ కఖిలతమలక వీవానలొల్లుట సాఖ్యవేళం బిడె బున్ది నీకడకు దీర్ఘపాంగభృంగావళి” “మధుకర శ్రేణిదీర్ఘములయిన కటాక్షములను” అని కాళిదాసుగారనగా, వీరు “దీర్ఘపాంగ భృంగావళి” అన్నారు. “రత్నపుకాంతిగ్రమ్మబిడుల వింజామరల్ చేతులు” అన్యాయక్రమమెట్లొనాకు దోచలేదు.

౪౧ వ పద్యము—“అయ్యజ్ఞయినయందు రాతిరి ప్రియని యింటికి బోవుచున్న శ్రీలకు, సూచిభేద్యములయిన చీకట్లచేతను అడ్డగింపబడిన దృష్టిప్రసారము గలదైన రాజమార్గచుందు, బంగారముయొక్క బిరయక గీతవంటి దీప్తిగలదైన మెఱపుచేతను దారిని చూపుము. వానచేతను, ఉలుములచేతను ధ్వనిచేయునాడవుకాము, వారు భీరువులు” ఇట్లు మూలము ననుసరించిన యర్థము, దీనికి వీరిట్లు పద్యము రచించియున్నారు. “రమణుని దేహసీమకట రాతిరి యేగెడు చెల్లెల్తోటి కబు మొదన కూచి భేద్యమిర ప్రతిదృష్టిలోక రాజమార్గముగనగొల్ల సన్నికవకల్పతలైతలచేత చెల్లు; కన్న మును గర్జలక విమతరానము సల్పకు; భీరువుల్ నుమా.” రెంటితారతమ్యమును పాతకులే తెలిసికొనుదురుగాక!

౪౨ వ పద్యము—మూలమున “ప్రణయిణి” అని యుండగా వీరు “కాముకు” అన్నారు. కావున “పదప్రయోజనిక” లోనిభావము వీరికి రాలేదు. మఱియు, “అతడును పద్మినీయొక్క కమలవదనమున నుండి హిమాశ్రవును కేమింపజేయుటకై ప్రత్యాగఘ్నై నీవు కరదోధము చేసినవాడె వసుచండగా, అధికవిద్యేషము గలవాడగును” ఇట్లు మూలార్థము, దీనికి “అతడును పద్మినీక దమకలి దీర్చుచా మరలి, తామరమోముహిమాశ్రుధారల బుచ్చు; నిజకరాలి కడ మగునో నతఁ డొందు నమందోషము” అని వీరి తెనుగు. ఇందలి తమకలిపదమున కరమోమో నాకుఁ దెలియలేదు. నాయొద్దమున్న “లక్ష్మీనారాయణీయ” మనునిఘంటువులో ఆపదము లేదు. “అనల్పభృగూ యుండఁ అధిక ద్వేషుండు” అని యర్థము వ్రాసియుండగా వీరు “అమందోషము” అని వ్రాసియున్నారు. మూలమున “సోఽపి” అని ఉండగా “అతడు, అతడు” రెండుమార్లున్నా రెండుకు?

౪౩ వ పద్యము—“గంభీరయనెడి నదియొక్క, చిత్రమవలె బ్రసన్నమయిన నీటను, స్వభావముచేతనే నుండకయిన నీప్రతిబింబ శరీరమేనియుఁ బ్రవేశము నందగలదు... ఇది మూలార్థము. దీనికి చిత్రంబుక బలముక బ్రసన్నమగుచుక జిల్వొందు గంభీరలోహాత్మక సీసవాజప్రకృప్తమగు చాయూహపమేక” అని వీరి తెనుగు. ఏమి తెనుగు? ఏమ? ధ్వనితమగు నర్థముకూడ మూలముతోఁ జేర్చినారుగా! “ప్రకృతిసుభగము.” దీనికి “సహజప్రకృప్తము” సరియైనది కాదు. “దుర్వృత్తిక” దీనికి మూలము లేదు.

౪౪ వ పద్యము—“హరించియు” యు ఎందు లకో? “జ్ఞాతాస్వారుఁ డెవడు వివృతజఘనను విడుచుటకు సమర్థుడగును?” ఇది మూలార్థము. దీనికి “వీరస వేది వలంతి యాను గన్పట్టెగ నీలవేణిజఘనంబు, రయంబునఁ బాసి పోవగలె” అని వీరు తెనిగించినారు గదా! ఇది సరియైన రచనయే యగునా అని సందేహము.

౪౫ వ పద్యము—“నియతవసతిం స్మందమ్” నిత్యసన్నిహితఁడైన కుమారస్వామిని” అను దీనికి “కాపుండ కందుక కాపుండు కందు నని కాబోలును! అగుఁ గాక! అయినను నియతవసతికి, కాపుండు సరి కానే కాను. మఱియు, స్వర్ణదీపాని స్వర్ణదీ గాదు. (“స్వర్ణ దీపరదీపి కా” అమరము.) “అభయారుఁడు, ఇంద్రునిని యగు నేనలయొక్క రక్షణకొఱకు బాలచంద్రధారిచేతను వహ్నిముఖమునం దుంపఁబడినదియు సూర్యుని మించి నదియు నగు లేజముగదా!” అనుమూలార్థమునకు “ప్రభ వింశిక గద, హవ్యభుజ్ముఖమున బాలేందుభృత్యం భృతుం డభయూపాది మహేంద్రునేన, కతఁ డత్యధిష్ఠితైజాండు నై” అనెడి వీరి తెనుగురచనము సరియైనది గాదని స్పష్టపడుచునే యున్నది.

౪౬ వ పద్యము—“పుత్రీక్షేపఃపుత్రీన్మ హముచేతను” అని మూలమై యుండగా, వీరు “పుత్రీ రతిక” అన్నారు. ఇవికా! ఎక్కడనైనను తల్లికిఁ గొడుగునందు రతి యుండునా? పద్యము రచించున్నా మన్న సంబంధమే కాని యాచిత్యము చూచుకొన నక్కఱలేదా? ప్రేమ నేలు, రతి వేలు, అని మూత్ర మెఱుఁ గరా? ఏల యిట్లు ప్రయోగించినారో? వారియభిప్రాయ వాక్యడ నెట్టిదో? పరబుద్ధి యప్రత్యక్షము గదా? ఏమ యనను వెనుకటి “బంధురతి” ఈ “పుత్రీరతి” రెండు నుగూడ ననుచిత్రప్రయోగములే అనినామతము.

౪౭ వ పద్యము—“వీణిణిఃవీణలు గలవారగు, సిద్ధద్వంద్యైఃకీర్తిభువములచేతను” అను దీనికి “వైణికి సిద్ధదంపతుల్” అని వీరి తెను. కాని కాళిదాసుగారు వీణలు గలవారని యర్థ మిచ్చు“వీణిణి” అను పదమును ప్రయోగించినారు. వీరి “వైణికి” అన్నారు. వీణలు వర్ణన లేకున్నను వైణికులు గావచ్చును. కనుక నిది సరియైన తెలుగు గాదు. మఱియు, “సురభీతయాలంభ బాస్” అను పదమునకు “సురభీతవేష్టిజంబు” సరియైనది గాదు.

౪౮ వ పద్యములో—“క్షుత్రీప్రథనపితునమ్” రాజాలయద్దమునకు నూచకమైన” అనుపదమునకు “క్షుత్రీయసమితైస్సన్య విభ్రాజి” అని వీరి తెలుగు. మూలమున మించిపోయినది. “అర్జునుండు నిశితభాణ సమాశ్ర ములచేతను రాజాలముఖములను, భారాపాతములచేతను కలలములను నీవునలె నభిముఖముగా ధ్వనించినాడు” ఇది మూలార్థము. దీనికి “భారావృష్టి నినుబోలి, గాంధి మహారాజస్య వక్త్రాబ్జముల్ తా వాలంఘనాన ముంచె” అనునది వీరి తెలుగు. ఇందు మేఘుండు కమలముల కభిముఖముగా భారాపాతములచే నధ్వనించినాడన్నది వచ్చునా? మూలములో ముఖములు వేలుగాను, కమలములు వేలుగాను చెప్పఁబడినవి గాని, వీరు అది యంతయు సమాసము చేసివేసినారు. పాడయినది.

౪౯ వ పద్యము—“సమరవిముఖుడైన లాంగలి” అనుదానికి “కయ్యచుచోఁ దెడచా మిడినట్టిసీరి” యనునది సరియైనదిగాదు. “అభిమతరసాఃఅభివృష్ట్యాదను” దీనికి “అభివృద్ధవ్యయ” సరిగాదు. సరస్వతికి భవ్య విశేషణములన నేమనియుఁ బ్రయోజన మున్నదా?

౫౦ వ పద్యము—“అమరుతైత్రిమనమండి కన ఖిలవర్గ తనమోషముందు కైలరాజావత్తిగయు, సగరుని కొడుకుల స్వర్ణసోపానపంక్తియు నగు జాహ్ను వినిగూర్చి పొమ్మ” ఇది మూలార్థము. దీనికి “కనఖల మేఘ, పాంతఁ గనగా నగు నాగిరినాయకావత్తిగ ననఘ జహ్నుకన్య, సగరప్రభుపుత్రులు నాకమెక్కు సోపన ములపంక్తి” అని వీరి తెనుగు. రెండును సరిగఁ జూచిన వాకికి భేషము తెలియకపోదు. ఇది శోకపూర్వార్థము. ఇంక నుత్తరార్థము—“ఏ జాహ్నువి గేరియొక్క ముఖ మునందలి ధ్రువభంగకరణమును నుడుగులచేతను నవ్వివలె (శిరోమాణిక్యభూతుఁడైన) చంద్రునియందు లగ్నములైన యలలనడి హస్తములు గలది యగుచు కంఠకేత గ్రహణమును చేసినదో” అనునది. “శేషములఁ బార్వతిభూటటి గేరినీయుతీలున, శేష సూర్యులతో తగుల దుద్రుని జాటముఁ బట్టుకొనెఁ చెలిక” అని వీరి తెనుగు.

౫౧ వ పద్యము—“ప్రవాహమునందు పంక్రమించుచున్న నీ ప్రతిబింబముచేతను” అనుదానికి “ప్రవాహములోఁ జొరు నీదుచాయచేక” అని తెనిగించినారు గాని “చొచ్చు” ధాతువునకు “జొరు” ఎప్పు డాదేశముగనో గమనించినవారుగాదు. కనుకనే “చొచ్చు”నకు “చొరు” అన్నారు. “నూ. అగు వచ్చు చొచ్చు చూచులకు ముక్తు పరం బగునవుడు కా రా చొరు చూడు లగు.” బాలవ్యాకరణము-క్రియాపరిచ్ఛేదము.

౫౨ లో—“ఉత్తమలసంపదలూపమ్మ లయాత్రిని నివారించుటయే ప్రయోజనముగఁ గలవిగదా!” దీని తెనుగు “ఉదాత్తులసంపద లా రరక్షకే” అనునది. కాళిదాసుగారు రన్ని యక్షరాలతోఁ జెప్పినదానిని వీరు చాలఁ గాలఁదియక్షరములతోనే చెప్పఁగలిగినారు. సంస్కృతము సంస్కృతమే; తెనుగు తెనుగు!

౫౩ వ పద్యములో—“గిష్పః” ఘనయిన పనుల యందుఁ బ్రయత్నించుచా రెవరు తిరస్కారపదము కాకుండురు?” అనుదానికి “ఎంతవారయ్యును నిష్కలం పుఁబను లంట తిరస్కృతి నంద కుండురే.” అనునది తెలుగు. ఎంతవార ననది మూలము గాదు. ఎవరనునదియే. ఇది నానూలదృష్టిని గావించిన విగుర్వనము. ఎట్లో యింతవఱకుఁ బూర్వమేఘమును ముగింపఁగలిగితిని. ఇక నుత్తరమేఘము నాగావసించిలోఁ బూర్తిగ వివర్ణించి కృతార్థుడె నగుటకై భారతి యనుగ్రహించును గాక! పు. సూ. నా.

కమలావాచకములు-విదవతరగతి
ఈవాచకమునుగూర్చి చెప్పవలయునన్న వాచక మంత. చెప్పవలసియుండును. ఇంతకు మున్ను భారతి యందు ప్రకటితములయిన ౨, 3, ౪ తరగతుల వాచకముల విమర్శనములే యీ కమలావాచకముల యోగ్యతను, ప్రయోజనమును ఆంధ్రలోకమునకు తెలియజేసి నవి. వానికి తరువాతిది హానికొనన్ దేయకాన దీనినిగూర్చి వివరింప బనిలేదు. తమతమ బాలబాలికల విద్యాభివృద్ధి నాకాంక్షించు నాంధ్రమహాశయు లిట్టి వాచకముల ప్రచారము నరికట్టు ప్రయత్న మునకు బూనుట విధి. పాత్య గ్రంథనిర్ణయ సంఘమువారును బాలబాలికల విద్యాభివృద్ధివిషయమున గల తమబాధ్యతను చక్కగా గుర్తించి ఉచితము లగువానినే పాత్యగ్రంథములుగా నిర్ణయింప వలెను. లేకున్న సంఘమువలని ప్రయోజనము క్రమముగా శూన్యమగుటయే కాక తత్సంఘ నిర్వహణమునకు న్యయమును వ్యయముగను. గ్రంథరచయితలను తమకు గల సామర్థ్యమును తెలిసికొనక అవతమకగా గ్రంథములను- పిల్లలకోరికయిన వానిని-రచియింపకుండుట భాష్యము. —భారతి.

పత్రికలు
ది జర్నల్ ఆఫ్ ది మ్యూజిక్ ఎకాడమీ మద్రాసు
The journal of the Music Academy, Madras
త్రైమాసిక పత్రిక
౧వ సంపుటము-౧వ సంచిక, జనవరి, ౧౯౩౦, మాతాశాలయము చేరినది. క్రాంతిజ్ఞా. ఈసంచిక ౮౦ పుటలు. సంచికకులు: డి. వి. సుబ్బారావుగారు, బి. ఏ. బి. యల్. ప్రకాశకులు: ది మ్యూజిక్ ఎకాడమీ, 3౨3, తంబుచెట్టి పేథి, జి. టి. మద్రాసు వార్షిక మూల్యము ౪ రు. విడిసంచిక వెల ౧ ఆ. ౪

త్వరపడుడు ! త్వరపడుడు !
ఆంధ్రగ్రంథమాల ౧౦-వ గ్రంథము వెలువడినది

ఆత్మకథ
శతావధాని వేలూరి శివరామశాస్త్రిగారు తెనిగించినది
(గాంధీమహాత్ముని స్వీయచరిత్రము.)
ప్రథమ సంపుటము
మొదటికూర్పు ప్రతులన్నియు అమ్ముడయినవి రెండవకూర్పు తయారగుచున్నది. త్వరలో వెలువడును. క్రొన్ సైజు, పుటలు ౪౫౦
మేలయిన కాగితము ముచ్చటలు గూర్చు అచ్చు.
అమూల్యమైన ఈ గ్రంథమునకు వెంటనే ఆర్డరులు పంపుడు.
శతావధాని వేలూరి శివరామశాస్త్రిగారు తెనిగించినది

(వెల ఒకరూపాయ మాత్రమే)
తపాలఖర్చులు ప్రత్యేకము.
త్వరపడుడు ! త్వరపడుడు !!
ఆంధ్రగ్రంథమాల ౮-వ కుసుమము

ధమ్మపదము (వచనము)
వెల రు. ౦-౧౦-౦.
అనువాదకులు

శ్రీశాంభిరంగాచార్యులుగారు, ఎమ్. ఏ. డి. ఎల్.
అమూల్యమైన ఈ గ్రంథమునకు వెంటనే ఆర్డరులు పంపుడు.
అహింసయే జీవితపరమార్థముగ వేలసిన బుద్ధిదేవుని ఉత్తమధర్మోపదేశము లిందు పాల్గి, మూలమునుండి అనువదించబడినది. మూలవ జీవితము చరితార్థ మగుట కీ మహాశాస్త్రిని ధర్మోపదేశము లందఱకు సర్వదా పఠించి యాచరింపదగినవి.
ఆంధ్రగ్రంథమాల,
తపాలుపెట్టె సం. 212, చెన్నపురి.

గ్రంథస్వీకారము

(1) పాండవరంగ భక్తవిజయము
రాయలు నైజా. ౮౩౨ పుటలు. వెల ౬ రు.
గ్రంథకర్త: కోయిల్ ధనాల దేవరాజు
దాసులవారు.

(2) శ్రీ త్యాగరాజస్వామి కీర్తనలు
క్రాసునైజా. ౫౨౮ పుటలు. వెల ౪ రు. పరిశోధ
కర్త: విద్యాన్ కె. వి. శ్రీనివాసయ్యంగారు.

(3) సంగీత సుధాంబుధి
క్రాసునైజా. ౪౬౦ పుటలు. వెల ౩ రు.

(౪) శ్రీత్యాగరాజ హృదయము
1. క్రాసునైజా. సంపు ౧. ౫౩౫ పు. వెల ౪ రు.
2. ,, ౨. ౫౧౨ ,, ,,
3. ,, ౩. ౫౫౩ ,, ,,

గ్రంథకర్త: విద్యాన్ కె. వి. శ్రీనివా
సయ్యంగారు.

పై గ్రంథములకు ప్రకాశకులు: యమ్. ఆర్. ఆండ్
కంపెనీ, 11/288, ఎస్.పి.నెడు, మద్రాసు.

(౧) వీరపూజ
ప్రథమభాగము: భారతేశ్వరము. క్రాసునైజా.
౧౮౯ పుటలు. వెల ౧ రు.

(2) శృంగారవాటిక
నవల. క్రాసునైజా. ౨౧౮ పుటలు. వెల ౧ రు.

(3) వారకాంత
నాటకము. క్రాసునైజా. ౯౬ పుటలు. వెల ౮ అ.

పై మూటికి
గ్రంథకర్త: పండిత శ్రీపాద సుబ్రహ్మ
ణ్యశాస్త్రిగారు,
కల్యాణివర్ధనీ పరివత్త, రాజమహేంద్రవరము.

ఆంధ్రవచన శ్రీకల్కిమహా పురాణము
క్రాసునైజా. ౧౩౫ పుటలు. వెల రు. ౧-౪-౦.
గ్రంథకర్త: కే. విజయరాఘవయ్యంగారు,
మేనేజరు, మ్యూనిసిపల్ ఆఫీసు, తాడిపత్రి.

బాలకృష్ణ వాచకపుస్తకములు:
మొదటి వాచకము
క్రాసునైజా. ౫౪ పుటలు. వెల ౩ అ.
గ్రంథకర్త: దువ్వూరి బాలకృష్ణమూర్తిగారు.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టిపేటి,
మద్రాసు.

స్వప్నలబ్ధి ద్వైతబోధ
క్రాసునైజా. మొదటిభాగము ౧౯౧ పు. రెండవ
భాగము ౪౩ పుటలు. ఒక్క సంపుటముగా. ౫ అణా
విక్రయ గ్రంథకర్తకు పంపిన ఉచితముగా ఒక్కొక్క
ప్రతి పంపబడును.

గ్రంథకర్త: నిమిషకవి వెంకయ్యగారు,
మోడేస్టు, రాజోలు తాలూకా, తూర్పుగోదావరి.

జన్మాంతరము
క్రాసునైజా. ౪౬ పుటలు. వెల ౩ అ.
శ్రీ అభేదానందస్వామి ప్రణీతము.
అనువాదకులు: తత్వానందస్వామి. ప్రకాశకులు:
కందేవు నరసింహుగారు, శ్రీనాథగ్రంథమాల మేనే
జరు, కాపాపాస్టు, కొల్లూరు మార్గము, గుంటూరు జిల్లా.

అనందాబాయి
చరిత్రాత్మకమగు వచనరూపకము. డెమ్మినైజా.
౧౩౬ పుటలు. వెల ౧౨ అ.

గ్రంథకర్త: పద్మ సూర్యనారాయణగారు,
బోర్డు హైస్కూలు ఉపాధ్యాయులు, పాల
కొండ, విశాఖపట్టణం జిల్లా.

మారుతి విజయము
అయిదవకముల నాటకము. డెమ్మినైజా. ౮౦
పుటలు. వెల ౧ రు.

గ్రంథకర్త: జీలపాటూరు సుబ్బరావు గారు.
ప్రకాశకులు: రేణుబాల సుబ్బరావుగారు, 67,
తులసింగ పెరుమాళ్ కోవెలపేటి, తిరువల్లికేటి, మద్రాసు.

శ్రీరామపాదుకా పాలనము
నాటకము. డెమ్మినైజా. ౧౦౮ పుటలు. వెల ౧ రు.
గ్రంథకర్త: గుండు లక్ష్మణ శాస్త్రిగారు,
వేళంగి, కాకినాడ తాలూకా, తూర్పు గోదావరి.

ప్రేమ
క్రాసునైజా. ౬౩ పుటలు. వెల ౮ అ.
గ్రంథకర్త: అశ్వినీకుమారదత్తుగారు.
అనువాదకులు: వెలువోలు సీతారామయ్యచౌదరి
గారు, శ్రీభాషా సంజీవినీసంఘము, అమృతలూరు,
తెనాలి తాలూకా.

శ్రీవేంకటపతి దేవ మహారాజు
క్రాసునైజా. ౩౯ పుటలు. వెల ౧ రు.
గ్రంథకర్త: టి. శివశంకరంగారు,
ఫెనుగొండ.

ముప్పది యిద్దలు మంత్రుల చరిత్రము
క్రాసునైజా. ౧౨౦ పుటలు. వెల ౧౨ అ.
గ్రంథకర్త: కనుపర్తి మార్కండేయ
శర్మగారు,
స్వర్ణ ప్రకాశిని, బృందావనం, కిల్పాకు, మద్రాసు.

గ్రంథ విమర్శనా రత్నమాల
డెమ్మినైజా. ౧౩౨ పుటలు. వెల రు. ౧-౪-౦.
గ్రంథకర్త: యేలూరి బుల్లి కొండల
రాయుడుగారు,
గవర్న మెంటు మేడపాడు, కాకినాడ తాలూకా, తూర్పు
గోదావరి.

ప్రబంధోపకథావళి
క్రాసునైజా. ౮౮ పుటలు. వెల ౯ అ.
గ్రంథకర్త: చింతలపూడి శేషగిరిరావు
గారు,
ఎడ్వర్డు హైస్కూలు, పాన్నూరు, గుంటూరుజిల్లా.

విఘ్నేశ్వర చరిత్రము
క్రాసునైజా. ౮౮ పుటలు. వెల ౧౨ అ.
గ్రంథకర్త: గొబ్బూరు వెంకటానంద
రాఘవరావుగారు,
ప్రకాశకులు: ఆంధ్రావళి గ్రంథమాలకార్యదర్శి, యలమంచిలి

అంబరీష విజయము
డెమ్మినైజా. ౩౫ పుటలు. వెల ౧౨ అ.
గ్రంథకర్త: గుడిపూడి ఇందుమతిదేవి
గారు.
c/o గుడిపూడిరామరావుగారు, గాంధీనగరము, బెజవాడ.

నివా
క్రాసు ౩౨ నైజా. ౩౨ పుటలు. వెల ౧ అ.
గ్రంథకర్త: కె. వెంకటరమణాచార్యు
లుగారు, తాడిపత్రి.

దశరథనందన శతకము
గ్రంథకర్త: పొత్తూరి ధామనకవిగారు.
విశాఖపట్టణం శ్రీకారదామకుట ముద్రాక్షరశాలలో
ముద్రితము.

జానకివతి శతకము
గ్రంథకర్త: కొవ్వలి వెంకట రాజేశ్వర
రావుగారు,
c/o భారతీ ముద్రణాలయము, బరంపురం, గంజాం.

చెన్ను కేశవ శతకము
వెల ౩ అ.
గ్రంథకర్త: పంకాయలపాటి రాఘవో
టయగారు,
గొట్టిపాడు, ప్రత్తిపాడు పోస్టు, గుంటూరుజిల్లా.

సిద్ధాంత పత్రిక
శ్రీమచ్ఛంకర భగవత్పాదాచార్యులగారి పరంప
రాగతమున నిర్ణయంబునకై, శ్రీమచ్ఛంకరభగవత్పాదాచార్యులగారిచే
లంకార సారస్వతములగు గుఱుం వెంకన్నశాస్త్రిగారిచే
విరచితం బైన శ్రీ ముఖవ్యాఖ్యాగ్రంథ పఠనకుగాను
శ్రీమదేకాంబరేశ్వరాలయమున జేరిన, శ్రీ చెన్న పట్టణస్థి
తాళేవ విద్యనాథాధ్యయందు అగ్రాసనాధిపత్యము
వహించిన శ్రీమత్సరమహాస పరివాజ కాచార్యోద్యయ
వేదాంత ప్రవర్తక శ్రీవేదాంత రామానుజ జియ్యగార్ల
గారి సిద్ధాంత పత్రిక.

గురురత్న మాలికా
(సంస్కృతము.)
శ్రీసర్వజ్ఞవతాశివ బ్రహ్మాండకృతము.
కామకోటిపీఠము, కంచి.

స్వరాజ్ కాన్స్టిట్యూషన్
(Swaraj Constitution)
క్రాసునైజా. ౧౬ పుటలు. వెల ౪ అ.
గ్రంథకర్త: కె. యస్. వెంకటరమణిగారు.
శ్వేతారణ్యాశ్రమము, మైలాపూరు, మద్రాసు.
'రినేసెంట్ ఇండియా' (Renascent India)
అను గ్రంథమునుండి పునర్ముద్రితము.

తామ్రశాసనములు
(ఆంగ్లము.) కామకోటిపీఠ శ్రీ శంకరాచార్య
స్వాములవారికి చెందినవి.

(Copper-Plate Inscriptions belonging
to the Sri Sankaracharya of the Kamakoti
Pitha)
రాయలునైజా. ౧౩౩ పుటలు.
గ్రంథకర్త: టి. ఎ. గోపీనాథరావు గారు,
'నూపరిం పెండెంట్ ఆఫ్ ఆర్కియాలజీ', తిరు
వాన్కూరు రాజ్యము.

ఉమాపరిణయ నాటకము
(సంస్కృతము.) డెమ్మినైజా. ౮౮ పుటలు.
గ్రంథకర్త: గుండు రామస్వామిశాస్త్రి గారు.
౧౯౧౦ లో ప్రకటితము. దొరకు చోటు
గుండు లక్ష్మణశాస్త్రిగారు, వేళంగి, కాకినాడ తాలూ
కా, తూర్పుగోదావరి.

శంకరాచార్య ది గ్రేట్ అండ్ హిస్
సక్సెస్సర్స్ ఇన్ కాంచి
(Sankaracharya the Great and His
Successors in Kanchi)
క్రాసునైజా. ౧౦౬ పుటలు. వెల రు. ౧-౪-౦.
గ్రంథకర్త: యస్. వెంకటరామన్, యమ్.ఏ.,
సాఫెనర్ ఆఫ్ ఫిలాసఫీ, మహారాజావారి కళాశాల,
విజయనగరము.

పారిజాతాపహరణము
నంది తిమ్మనార్యకృతము. నాగపూడి కుప్పు
స్వామయ్యగారు రచించిన పరిమళోల్లాసమున వ్యా
ఖ్యానముతో గూడినది.
డెమ్మినైజా. ౪౦౦ పుటలు. వెల రు. ౩ ఆంధ్ర
ప్రదేశ్ కార్యాలయము, తంబుకెట్టిపేటి, చెన్నపురి.

దివ్యజ్ఞానసమాజ ప్రచారమహాసభ

(ఇల్లము గోదావరిజిల్లా)

ఈనెల 2 వ తేదీ ఆదివారమునాడు, తణుకుతాలూకా చివటము గ్రామసమీపమున గోస్తనీసదీపీరమున నొకవిశాలమున మామిడితోపునందు పశ్చిమగోదావరి జిల్లా దివ్యజ్ఞానసమాజపు ప్రచారమహాసభ జరిగెను. రావుసాహెబు వర్మం భోగప్పయ్య శాస్త్రి, బి. యె. గారు (పెన్షన్ డెప్యూటీ కలెక్టరు) అధ్యక్షత వహించిరి, సుమారు 5 వేలజనము వచ్చిరి. స్త్రీలుమాత్రమే సుమారు మూడువేలపైగా నుండిరి. చుట్టుప్రక్కల ను మారు ముప్పది గ్రామములనుండి తండోపతండములుగా అనేక ప్రజలు వచ్చిరి. పెదపాడు, కొవ్వలి, మతంగూడెము, ధర్మాజి గూడెం మొదలగు జిల్లాలోని మూలప్రదేశములనుండియు అనేక మంది కటుంబములతో వచ్చిరి. ఇన్ని వేలమందికిని ఆతోట లోనే పిండినంటలతో సహాభోజనపు ఏర్పాట్లు గావింప జడెను.

మాధవరము కాపురస్తులు తమ్మిరెడ్డి వీరన్నగారి దైవ ప్రార్థనతో సభ ప్రారంభింపబడెను. జిల్లాకార్యదర్శి యగు తాడిమేటి కుటుంబశాస్త్రిగారు సభాసదులకు స్వాగత మొస గిరి. అడవూరు వాస్తవ్యులగు "దివ్యజ్ఞానదీపిక" సంపాదకు లగు అరు శ్రీయుత చిట్టమూరు రామయ్యపంతులు బి. యె. యల్. టి. గారు తామసభకు రాజాలమికి చింతించు నొకయు ద్బోధకరమగు సందేశమును వ్రాసిపంపిరి. అధ్యక్షులగు శ్రీయు త భోగప్పయ్య శాస్త్రిగారు సుమారుగంటసేపు "కృష్ణాజీ గారి సందేశము"నుగురించి యుపన్యసించిరి. తరువాత భీమవరము డెప్యూటీ కలెక్టరు రావుసాహెబు మంత్రిప్రగడ వరసింహము పంతులు బి. యె. బి. యల్. గారు భక్తి జ్ఞాన కర్మమార్గముల నగురించి, భగవద్గీత, యువనిష్ఠులు మొదలగు గ్రంథముల నుండి యనేక ప్రమాణములతో నొకగంటసేపు గంభీరపద్యాస మొసగిరి. వారు భక్తిమార్గము ధనము, బీదలు, విద్యావం శులు విద్యాహీనులు మొదలగు భేదములతో నిమిత్తములేకుండ ఎల్లరు చేపట్టవలయున దనుచు దానిని గురించి చాల నొక్కి చెప్పిరి. గం. 10. 45లకు భోజనములనిమిత్తము సభను ఆపు చేసిరి.

మధ్యాహ్నము గం. 1 కు సామాజికులు సమావేశమై యీనెల 22-23 తేదీలలో పెంటపాడులో జిల్లాలోని అందరు సభ్యులసమావేశము జరుపుటకును, అవ్యవసరంభవకనము తద్విషయవ్యాసంగము జరుపవలయుననియు నిశ్చయించుకొనిరి.

తిరిగి రెండుగంటలకు సభ సమావేశమయ్యెను. మతంగూ డెము కాపురస్తురాలు శ్రీమతి బాలసీతారత్నమ్మగారు స్వనిర చితమున అనేకపద్యములను పదవులు "అహింస" ను గురించి యుపన్యసించు వినువారిపాదయము నీరగుగట్టుగా ప్రసంగించిరి. తరువాత రాజమండ్రివాస్తవ్యులు శ్రీయుతనాథం పట్టాభిరామా రావుగారు జీవితమును సామ్యుచితముగా జేసికొనుట యెట్లు? అను విషయమును గురించి యుపన్యసించుములు ఉపన్యసించిరి. తరువాత శ్రీయుత తాడిమేటి కుటుంబశాస్త్రిగారు దేహత్రయ ముల సామరస్యము అన విషయమునుగురించి సుమారునలువది నిమిషములు మాట్లాడిరి. ధర్మాజిగూడెముకాపురస్తులు నెక్కలపు వీరయ్యగారు మున్నగుప్రముఖులు మరొకందరు కొంతసేపు మాట్లాడినతర్వాత అధ్యక్షులగు శ్రీ భోగప్పయ్యశాస్త్రిగారు ఉపన్యాసములు చెప్పినవివిధవిషయములను సింహావలోకనము గావించుచు, దివ్యజ్ఞానసమాజము, అది చేయుచున్న పనినిగురిం చియు, శ్లోకీయొక్క సత్ప్రవర్తనయొక్క అత్యంతాశ్చర్యకరమ నురించుచు సుమారుగంటసేపు ఉపన్యసించిరి.

ఈసమావేశము అగుటకు ముఖ్యకారణధూరు లయిన శ్రీబాలబహ్మనంద స్వామిలనారు అధ్యక్షులకును, సభ్యులకును సనంతోచమును తెలుపుటతో సభ సాయంకాలము సుమారు 6.30 లకు పరిసమాప్తమైనది. ఈసభయొక్క ప్రశ్నోత్తరము ప్రచురింపవలెనని స్త్రీలు వేలకొలది అభ్యుధికసంఖ్యాకులు వచ్చి ముగ్ధుల ఉత్సాహముతో పాల్గొనిరి.

తదనంతరం, 4-8-30, తాడిమేటి కుటుంబశాస్త్రి.

మోహినిత్రయము

5 తుల నూనెగల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0.

పురుషులు పాదముకు దహోగ్యమైనది.

అన్యతాంజనంబో? తలము కెటివీది. మదరాసు.

మద్రాసు ఆంధ్ర విద్యార్థిసంఘము

ఆంధ్రపట్టభద్రులకు జరిపిన విందునకు

సంబంధించిన లెక్కల వివరములు

ఆంధ్రవిద్యార్థిసంఘమువారిట్లు ప్రకటించుచున్నాము:-

(1) ఈవిందునకు సంబంధించిన లెక్కలు ప్రకటించబడవలె?

(2) అవి యాలస్యముగా ప్రకటించబడుటకు కారణ మేమి?

అను రెండుప్రశ్నలను మీరడుగవచ్చును. మొదటిప్రశ్న కు మా ప్రత్యుత్తర మేమనగా, ప్రజలయమునమును పోగొట్టుటకు లెక్కలవివరములన్నియు ప్రకటించబడవలెను. రెండవ ప్రశ్నకు బహుళంగా మే మిక్రిందికారణములను చెబుచున్నాము:-

(ఎ) ఆంధ్రవిద్యార్థిసంఘమున ప్రకటించబడు "ఆంధ్ర హేరాల్డు" పత్రికలో యీలెక్కలు ప్రకటించబడవలె నని కొందరు నూచించియుండిరి. మేము మాడ "ఆంధ్ర హేరాల్డు" సంపాదకు ప్రకటించబడియుండిమి కాని యావిషయమున మా ప్రయత్నములు ఫలించకుండెను.

(బి) చందా మొత్తములో కట్టకడపటి రూప్యము ని న్నటిదినమే వసూలు కావడినందున, అంతకు ముందుగా లెక్కల నొసపట మాకు కష్టముగా దోచెను.

ఈవిందు వివరింపబడిన లెక్కలనుబట్టి మాయొక్క సిఠి మీకు బాగుగ బోధపడగలదు.

10.8.29 తేదీన కార్యనిర్వాహక సంఘము సమావేశమై ఆంధ్రపట్టభద్రులకు 17.8.29 తేదీన నొకవిందుజరుపుటకు తీర్మానించెను. ఇందు కవసరమును ఏర్పాటు గావించుటకు, సర్. బి. ఎన్. శర్మగారిని అధ్యక్షత వహింపవలసినదిగా గోరుటకును కార్యదర్శుల కధికార మొసగబడెను.

మా సంఘమునకు ద్రవ్యము లేనందున పురప్రముఖులనుండి విరాళములను గోరితిమి. మా కోరికప్రకారము వారు దయతో విరాళముల నొసగిరి. గత సంవత్సరములో రెండు విందుల ను ఒకటి మద్రాసు పట్టభద్రులకును మరొకటి ఆంధ్ర పత్వ విద్యార్థులకు పట్టభద్రులకును జరుపుటకు మా కార్యదర్శులు వాగ్దాన మొసగిరి. కాని వారు మొదటివిందు మాత్రమే జరిపి యూరకుండిరి. ఇందువలన ఆంధ్రవిద్యార్థులకు పట్టభద్రులు దురభిప్రాయపడి మాకు తోడ్పడుటకు సంకోచపడిరి. కాబట్టి మేము విద్యార్థులనుండి రు. 25 మాత్రమే వసూలుచేయగలిగితిమి. కార్యదర్శు లభయమును గూడ లేనందున శ్రీయుత సి. హెచ్. ఎన్. శర్మగారియొక్క మాత్రమే ఒంటరిగా కార్య భారమును వహించిరి. వాగ్దాన మొసంగబడిన రూ. 185 లో రూ. 124 మాత్రమే 17-8-29 తేదీ వరకి వసూలయ్యెను. ఖర్చులు మాత్రము రూ. 160 మొత్తమయ్యెను. కాబట్టి శర్మగారు రూ. 65 మొత్తమును స్వయముగా భరించిరి. ఇంతవరకు మేము రూ. 160 మొత్తమును వసూలు చేయగలిగితిమి. మిగిలిన మొత్తము వసూలుకావలసిన మాకు తోచదు.

చేరిన విరాళములు

శ్రీయుత కె. నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు	20
" ఎ. కృష్ణస్వామయ్యగారు	20
" బి. రామదాసుపంతులు	10
" సి. సత్యనారాయణరావు	10
" పి. సోమసుందరం	5
" పి. సీతారామయ్య	5
" జి. లక్ష్మన్న	5
" సి. హెచ్. రామారావు	5
" బి. సత్యనారాయణ	5
" ఎన్. రామారావు	5
" ఏ. సత్యనారాయణ	5
" ఎం. అప్పారావు	5
" సి. సాంబశివరావు	5
" సి. హెచ్. రాఘవరావు	5
" డి. అప్పారావు	3
" ఏ. లక్ష్మయ్య	2
" డి. వెంకటరత్నం	2
" బి. టి. ఎం. రాఘవాచారి	2
" ఇ. కృష్ణమూర్తి	2
" వి. భీమశంకరం	2
" వి. సత్యనారాయణ	2
" వై. సూర్యనారాయణ	2
" వి. వియ్యన్న	2
" వి. సూర్యనారాయణ	2
" ఎం. శ్రీరామమూర్తి	2
" కె. కామేశ్వరరావు	2
" వి. వేణుగోపాల	2
" ఎం. వి. శాస్త్రి	2

విద్యార్థులనుండి 21

మొత్తము 160

ఖర్చువివరములు

హోటలలో, ఎలెక్ట్రిక్ కాండ్లు	13-0-0
పూజదండలు, పతకములు	6-8-0
కూలీలు	3-8-0
రామకృష్ణ లంది హోముకు	120-0-0
అవ్వనవత్రములు, ముద్రణ	9-0-0
అవ్వనవత్రములకు పోస్టుఖర్చులు	1-0-0
అతిథులకును నాలంటిరులకును పానీయములు	8-8-0
టెలిఫోను ఇతరఖర్చులు	2-0-0
టైపింగు, ఇతరఖర్చులు	2-8-0

మొత్తము. 160-0-0

పైని వివరింపబడిన లెక్కలయొక్క సత్యాసత్యత కనుగొనుటకు ప్రజలు కార్యదర్శులనుండి వార్తను అడిగిచూడ వచ్చును.

మాకు దయతో తోడ్పడిన మద్రాసు ఆంధ్రప్రముఖు లకు వందనము లర్పించున్నాము. విందును జయప్రదముగా జరిపిన శ్రీయుత శర్మగారిని మే మభినందించుచున్నాము.

రామచంద్రపురం

మార్చి 2:-23-2-30 తేదీని కాకినాడ రామారావు పేటలోని శ్రీపుద్గురు విశ్వవిద్యాలయముయొక్క 6 వ వార్షికోత్సవము మహారాజ శ్రీ పెద్దాడ రామస్వామి ఎం. ఏ. ఎల్. టి గారి అధ్యక్షతక్రింద నత్యంత జయప్రదముగా జరుపబడినది. అటలయందును, పోటీపరీక్షలందును జయముగాంచిన విద్యార్థులకు బహుమతుల నొసంగిరి. విశ్వవిద్యాలయ ప్రధానోపాధ్యాయులగు శ్రీయుత దువ్వూరి శేషగిరిరావుగారి సుగుణాసంపత్తి, ఔదార్యము, సహన సమర్థతలవల్ల శ్రీపుద్గురు విశ్వవిద్యాలయము కాంతినికేతనముతో దులతూగుచున్నదని రామస్వామిగారు వక్కాణించిరి.

రామచంద్రపురము తాలూకాలోని మెంబర్ల అవగత సమావేశము 2-3-30 తేదీని జరిగినది. వచ్చిన మెంబర్లందరు సేకగ్రీవముగా శ్రీయుత సాంబమూర్తిగారికి స్వాగతపత్ర మొసంగుటకును, పతాకోత్సవ సూచనానియునిచేత తేయించుటకును తీర్మానించిరి.

వార్షికోత్సవము

23-2-30 తేదీని రామచంద్రపురములోని తిలకపుర మందిరముయొక్క ప్రథమ వార్షికోత్సవము జయప్రదముగా జరిగినది. మహారాజ శ్రీ అరవల్లి శేషగిరిరావుగారు బి. ఏ. బి. ఎల్. కాకినాడ అడిషనల్ సబ్బుజడ్జి అధ్యక్షత వహించిరి. మ. రా. శ్రీ భాసరాజు సత్యవారాయణగారు బి.యె. బి. సి అమలాపురం అసిస్టెంటు ఇంజనీయరుగారు తామరచించిన 'విశేషములు' అను హాస్యప్రధానమైన వ్యాసమును జదివి అందరిని ఆనందింపజేసిరి.

శివరాత్రి ఉత్సవము

కోటిభిల శివరాత్రితీర్థము మిక్కిలి జయప్రదముగా జరిగినది. రైల్వే క్రిక్కిరిసి పోయియున్నది. అలాంటిదాగా 2 రైల్వే మాత్రమే చేసిరి. ప్రయాణికు లనేకులు టికెట్లు దొరకక నిచిపోయిరి. ఈసంవత్సరము వెనుకటి కంటే 2 రైల్వే యాత్రికులు వచ్చిరిని చెప్పవచ్చును. శివరాత్రి క్రితము రాత్రి సుమారు 600 అగ్ని కులక్రియలయిండ్లు కాలిపోయి నవి 60000 రూపాయలకు మించిన నష్టము కలదని యెంచుచున్నాడు. యాత్రికుల కలకలముతోడను, కొంపలు కాలి పోయినవారి రోదనముతోడను తీర సంతయు నిండియున్నది.

జమీందారుమ్మతి

జేదతుల్ అఖండ యన్. వి. యన్. కృష్ణారావు బాషియల్ బాషండు పోడింగపల్లి జమీందారుగారు 23-2-30 తేదీని స్వర్గస్థులయిరి. ఇట్టి అకాలమరణమువల్ల దేశభక్తులలో నున్న తపానము సలంకరింపదగిన శ్రీ కృష్ణారావుగారి అనుప మాన సహాయ మిట్టి రాజకీయ పరిస్థితులలో నాంధ్రదేశమునకు దప్పిపోయినది. అసహాయోద్యమందు పీరు చేసిన దేశసేవ అద్వితీయము. 1 సం॥ కఠినశిక్షమాడ ననుభవించిరి. ఆయన యని ఆత్మకు కాంతి చేమాకుగాక!

(ఒక విశేషం)

డా॥ మూలరాజుగారి యిల్లు సోదాశేయుట
భావోరు మార్చి 2:- సేవనలు హోటలులో నుండిన డా॥ మూలరాజుగారిని అరెస్టుజేసినపట్టుట వారినివాసపుగదిని, డెంటులు అప్పగింపి పోలీసువారు వెదకిచూచిరి. వారంటుచూప లేదు. అనుమానింపదగ్గ నేమియు దొరకలేదు. (శ్రీ. పి.)

పదేశవార్తలు

నాకాదళమదింపులు

1929 కంటే 4126000 పానులు తగ్గింపబడినవి

(వై. లె. నె.)

రుగ్గీ, మార్చి 6:—1929 కంటే నాకాదళమదింపులు ఈ సంవత్సరము 4126000 పానులు తగ్గింపబడినవి. 1929 లో 5,739,000 పానుల మదింపుచేయబడినది. 1930 లో నాకాదళ దోర్లను, నావికులు రాయలు వర్తకనాకాదళము 97050 మంది యుక్కారు. నిడుడుకంటే 1750 మంది తక్కువ. 1928-1929 నాకాదళ నిర్మాణకార్యక్రమమును తగ్గించుటచే ఇంత తక్కువ గా మదింపు చేయబడినట్లున్నది. నాకాదళ నిర్ణయపథ ఫలితములు పూర్తిగా దెలియవరకు భావి నాకానిర్మాణమును గూర్చి ఏమియు తెలపబడదు. 1929 లో క్రొత్త నిర్మాణ మునకు ఏర్పాటు ఏమియు చేయబడలేదు. పార్లమెంటులో ప్రభుత్వమువారు దెలిపిన వెంటనే ప్రకటనమును గావించెదరు. అవసరమగుచో అదనముగ మదింపును చేసెదరు. నాకాదళ వ్యయమును తగ్గించుటకే అన్నికాఖిలను బాగ్రత్తగ పరిశీలించి నందుననే ఇంత తగ్గించుటకు వీలైనది. సింగపూరు నాకాదళ మునకు క్రొత్తగా ఖర్చులను ఏర్పాటుచేయకపోయినను ఇదివర లో చేసిన కంట్రాక్టు ప్రకారము పనిని సాగించెదరటం.

లండను నాకాదళనిర్ణయసభ

(వై. లె. నె.)

రుగ్గీ, మార్చి 6:—ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమున నమ్మక మున్నదని పార్లమెంటు తీర్మానించుటచే ఫ్రెంచి నాకాదళ ప్రతినిధులు లండనుకు సేటిరాత్రిబయలుదేరి నాకాదళనిర్ణయసభలో పాల్గొ నెదరు. ఈసటి యుద్ధమున నిండుసభ ప్రారంభమగును. అపు డు ప్రతినిధివాయకు లండనుకు సమావేశ మగుదురు. ఫ్రమ్మకమిటీ వారు ప్రత్యేకనాకలనుగూర్చి నిపుణులసంఘమువారు తయారు చేసిన నివేదిక నందుకొనెదరు. ప్రాపంచిక నాకాదళములు హెచ్చునను వదంతులు అబద్ధమని ఆమెరికను ప్రతినిధి స్పష్ట మగా రుచుచున్నారు. ఇతర ప్రభుత్వములవారు తమతమ దళము లను తగ్గించినచో తామును బ్రిటిషువారు ఇంకను తమ దళము లను తగ్గించెద నునది.

శ్రీ శ్రీ గాల్ఫ్ ప్రభువు

(వై. లె. నె.)

రుగ్గీ, మార్చి 6:—దక్షిణాఫ్రికా మొదటి గవర్నరు జనరలుగ నున్నట్టియు 30 సంవత్సరములు కామస్సులో లిజరలు సభ్యులుగ నున్నట్టియు గాల్ఫ్ ప్రభువు 76 ఏట చనిపోయెను. ఇతనికి వారసులు లేరు.

హెండర్సన్, బ్రియండుగార్ల సంభాషణ

(వై. లె. నె.)

రుగ్గీ, మార్చి 6:—బ్రియండుగార్ల లండనుకు వచ్చిన వెంటనే హెండర్సన్ గారు మాట్లాడిరి. దక్షిణాఫ్రికాలో వరదలచే పాడైన ప్రదేశములను పీక్షింపవచ్చు టార్డుగారు వచ్చుట కాలస్యమగునని బ్రియండుగార్ల మాండుగాంచిరి. నిపుణుల ఉపసంఘమువారు జలాంతరాయల బరువునుగూర్చి చర్చించిరి. ఫ్రెంచి, ఇటలీ బ్రిటిషు అమెరికనులు తమతమ యభిప్రాయ ములను దెలిపిరి. పీటినన్నిటిని ఇంకొకడభిలో చర్చించెదరు.

ప్రాంసు వరదలలో ప్రాణనష్టము బొందినవారి తలి దండ్రులను బంధువులను ఫ్రెంచి అధ్యక్షుడంపతులను జూరి సారవణమును పానుభూతి నంపెను. బ్రిటిషు రాయబారి గూడ ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమునకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి సాను భూతి నందజేసెను.

యువరాజు ఆరోగ్యప్రకటనలు

వెలువడవు

(వై. లె. నె.)

కొద్దిరోజులలోనే యథాప్రకారము మనలును రుగ్గీ, మార్చి 6:—ఇకమీదట యువరాజు ఆరోగ్య ప్రకటనలు వెలువడవటం. కొద్దిరోజులలోనే యథాప్రకారము ఆరోగ్యవంతునివలెనే బయలుదేరవటం. ఆదివారము ఉగండాకు బయలుదేరెదరు. మరల నేటాడెదరు.

బాల్వినుగారి ఆర్థికవిధాన ప్రకటనము

(వై. లె. నె.)

చర్చిలుగారి ఆమోదము

రుగ్గీ, మార్చి 6:—బాల్వినుగారి ఆర్థికవిధాన ప్రకటన మతో ఏకీకరించుచు చర్చిలుగారి టిట్లు ప్రకటించిరి. బ్రిటిషు సామ్రాజ్య వికసిత్యమునకు అవరోపచారములమీద రక్షకపన్ను లను విధించుట నాకెన్నడును ఇష్టములేదు. ఇట్టిదానిని ఏ ఒక్క పక్షమువారు విధించినను సామ్రాజ్య వికృత్యము భంగకర మగు ఫలితములు ఏర్పడును. కాని బాల్వినుగారిపుడు తల చెట్టిన త్రోవ నాకు వచ్చినది. చునము మరల ఆధికారములోనికి వచ్చితిమేని సామ్రాజ్యముందు అన్ని భాగములందున్న ప్రతినిధు లను రప్పించి అవరోపముగ సంపూర్ణ స్వేచ్ఛతో అవరోపచార ములమీద పన్నులను విధించుటను గూర్చి ఆలోచించెదము. ఈ సభలో నుంచి విధానము కుదురుచో దానిని ప్రజాభిప్రాయమునకు చెట్టి ఆ ప్రకారము వదలుకొనెదము. దీనివలన సామ్రాజ్య ఆర్థిక వికృత ప్రత్యక్షముగ నభివృద్ధిగాంచును. ఆయాపక్షములవారు మనతో తగవులాడుట కవకాశముండదు. జాతీయవిజ్ఞప్తి ఆగును. కొన్ని పరిశ్రమలపై విధించిన రక్షక పన్నులు అన్నిటికిని వర్తింపజేయవచ్చును. ఈ పన్నులను మరి తర తరెన్మూలములను బ్రిటిషు వ్యవసాయదారుల సహాయము నకు ఖర్చుచేయవలెను. ప్రస్తుతము కొన్ని పంటలకే ఆభయ మిచ్చెదమని ప్రకటించినను, అంతకంటే బాల్వినుగారు ఎక్కువ జెప్పవలెదు.

బ్రిటిషేతర సరకులపై పన్నులు

జపాను ప్రభుత్వము

(హుటరు)

టోక్యో, మార్చి 6:—జపాను ప్రభుత్వము బ్రిటి షేతర సరకులపై విధించిన పన్నులను గూర్చి ఆక్షేపించుటకు జపాను ప్రభుత్వము పూనుకొనకున్నను బ్రిటనులోనున్న జపా ను రాయబారిని బ్రిటిషు ప్రభుత్వముతో ఈ పన్నులు జపా నుకు చాల నష్టమును దెచ్చి పెట్టునని దెలియచేయ వలెనని జపా న ప్రభుత్వమువారు తలచుచున్నది. అంగ్లో జపాను సంబంధ ములు చెడునని భయపడుచున్నా రనవలె ననిరి.

లంకామైరు సరకులపై పన్ను

(వై. లె. నె.)

రుగ్గీ, మార్చి 6:—లంకామైరు సరకులపై ఇండియా ప్రభుత్వమువారు విధించిన పన్నులనుగూర్చి ఇదివరకే దెలిపితి మనియు బ్రిటనుకు ప్రత్యేక సౌకర్యములను జూపవలెనని ఇం డియా ప్రభుత్వమువారు డిల్లీ అసెంబ్లీ నడిగిరియు. గ్రాంహం గారు దెలియజేసిరి.

అమానుల్లాగారు

(హుటరు)

కాన్స్టాంటిన్ నోపిలు, మార్చి 6:—

అమానుల్లాగారు కాన్స్టాంటిన్ నోపిలునుండి రోముకు బయలుదేరిరి.

ఫ్రెంచి వరదలు

400 మంది చనిపోయిరి

(హుటరు)

పారిస్, మార్చి 6:—ఫ్రెంచివరదలలో 400 చనిపో యిరిని ఇంతవరకు దెలియవచ్చినది. వివాళమొందిన ఇండ్లను వెదకుచున్నాడు. 10 నేల మందికి 8 ఇండ్లు లేకున్నవి. బోర్డో నుండి పెట్టివరకున్న పెద్దమార్గమును బాగుజేయుటకు 2 నెలలు బట్టును. పట్టణ గ్రామపునర్నిర్మాణము సంవత్సరములనూట. ఫ్రెంచి అధ్యక్షుడు పాడైన ప్రదేశములను జూడనందుటచే ఆతనివెంట బోవుటకు టార్డుగారు లండను పయనమును ప్రస్తు తము మానుకొనిరి.

డెయిలీ మెయిలుపత్రిక

ప్రలాపములు

(బీము నర్సిసు)

లండన్, మార్చి 6:—తిరుగుబాటును ఏర్పాటుచేయుటకు ప్రభుత్వమువారు తంతులను విప్లవదారు లుపయోగింప కుండ చేయవలెనని డెయిలీ మెయిలుపత్రిక ప్రకటించుచున్నది. ఇండియా బ్రిటిషుసరకులు కొనుటకు మంచి మార్కెట్ను సలము చేడున్న ఇండియావలెనే బ్రిటిషుసరకులు ఖర్చుగుటకు ఇండియా ఎప్పుడును బ్రిటను స్వాధీనములోనే యుండవలెను. నేడు ఇండియా అంతయు బ్రిటనుచే సృష్టిచేయబడినదే యను చున్నది. బ్రిటను భారత ఆంధోళకారు లకు లోబడినచో ఇండియాలో ఆరాజకము ముదిరిపోవును. దానివలన బ్రిటను ఏర్పరిచిన మార్కెటు నాశమగును. బహిష్కరణ వారులు బెడరించుచున్నను, ఇండియా ప్రభుత్వ మువారు మేల్కొనించెదరు. ప్రభుత్వమువారిచే నిర్బంధించిన తగ్గులనుగూడ విప్లవకారు లుపయోగించు కొనుటకు సమర్థులించుచున్నారు. బ్రిటిషు వర్తకమును నాశన మొనర్చుటకు పూను కొన్న మూఢులకు సర్ జార్జి వస్తరుగారు మరింత చేయూత నొసగుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధ విధానమును అవ లంబించవలెను, లంకామైరుపట్ల భారతజాతీయవాదులు జూపు ద్వేషమునకు పరిహారముగ లంకామైరు సరకులపై పన్నులను విధించెదరు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దీనిసంతకన చేతులు మోడుకొని జూచుచున్నారు.

మహాత్మాగాంధీగారి

అంత్యసందేశము

(బీము నర్సిసు)

లండను, మార్చి 6:—లైమ్సు పత్రిక మహాత్మాగాంధీగారి అం త్యసందేశమునుగూర్చి ఇట్లు వ్యాఖ్యిజేయుచున్నది. పదిసంవత్స రములక్రిందట జరిగినసంఘర్షము తర్ఫీలితము లింకను ప్రజలను నోపిధిని తాండవింపజేయుచున్నది. అనుచరుల ముఖస్తుతి చేతనో లేక తాను ఇతరుల పాపములకై ప్రాయశ్చిత్తముచేసిన లాభము చేకూరునను నమ్మకముచేతనో గాంధీగారు తన బాధ్యతను గు ర్రెండుగజాలకున్నాడు. లేక రాండులేబిలు సభ జరుగుచో అం దు కాంగ్రెసువారు ఎవరో విచార్యధికులకు వారి తరపుననే ప్రతి నిధులుగ నుండిరిను అపవాదమునకు ప్రత్యుత్తరము చెప్పజాల మను భయముతోనయిన ఈ యుద్ధమును గాంధీగారు పూనుకొని యుండవలెను. రాబోవు రాండులేబిలు సభలో బహిష్కరణవాదుల మునుకొని వారి ఆరోపణలనుండి ప్రభు త్వమువారు సమర్థించుకొన గలరు. అనువుడు వారికి అనగా ప్రభుత్వమునకు మితవాదులు, సమచిత సహకార వారులు తో డుచుదురు. సంస్థానాధీశ్వరులు రాండులేబిలు సభ జరుగువర కు సంస్థానములను బ్రిటిషు ఇండియా కుండవలసిన సంబంధ మును తెలుపకుండా ఆగినందులకు వారెంతయు తమ వివేకము ను ప్రకటించుకొన్న వారయిరి. గాంధీగారు కలవర పెట్టుచున్న పరిస్థితుల నెదుర్కొనుటకు మితవాదులు స్వస్వసంఖ్యాకులతో బాటు సంస్థానాధీశ్వరులు తోడ్పడెదరు.

ఫ్రెంచి బ్రిటిషు ప్రభావానుభూతి పరస్పర ఆభివృద్ధి నలను అందజేసికొనిరి.

ప్రేక్షకాన్ని సమావేశము

అయ్యయ్య పట్టికపై చర్చ

సర్ మొనకట్టి దాదాభాయిగారు యసంతప్తి

ఇంగ్లాండును, యితర దేశములను పైనికన్యాయమును తగ్గించుటకు ప్రయత్నించుచుండ, ఇండియాలో నేల న్యాయమును తగ్గింపరాదు.

అని సభ్యుని ప్రశ్న

(అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ తంతి)

మూలకాన్ని మార్చి:—ప్రేక్షకాన్ని సమావేశములో నేడు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఆయనయ్య పట్టికపై చర్చ జరిగెను. సర్ జార్జి వస్తరుగారును, సభ్యులు పలువురును విచ్చేసి యుండిరి.

దేశికాచారి గారు

చర్చను ప్రారంభించుచు, అవిశ్వాసమును, విమర్శలను మిక్కిలి నేర్పుతో నెదుర్కొనినవలయునని వస్తరుగారి నభినందించిరి. కాననభయముందలి అధికారతర సభ్యులు చిక్కులలో తగుల్కొనియుండిరి. కొంతసేపు లను విధించుట తప్పనిసరియని యొకవైపు వారు గుత్తెక్కియుండగా, నేరొకవైపు, వారు వరకే పన్నులు విధియించునని యెడలయువారు గుత్తెక్కిన విషయమే. ప్రభుత్వమువారి యాదాయము సరియగునీతిని క్రమక్రమాభివృద్ధినిండునట్లు నిజమయినను, ఖర్చును తగ్గించుటకు గల యవకాశములన్నియు వినియోగింపబడినవని అధికారతర లు న ముందుండుట లేదు.

ఉదాహరణముగా: దేశముయొక్క అవసరమునకు మించినదియు, ప్రజల ధన సంపత్తికి తగినటువంటిదియు నగు పైనికన్యాయము నుపన్యాసములు పెక్కునిరి. పైనికన్యాయములను దేశియులకే నొసంగుటయు, ఖర్చును తగ్గించుటయు యనుసరణీయులగు మార్గములు. విదేశీబట్టలపై 5% (నూటికి ఐదు) పన్ను విధించి, దేశీయ పరిశ్రమలను సంగ్రహించుట తాత్కాలిక ప్రయోజనము కొరకే నని దేశికాచారిగారు రభిప్రాయపడిరి. ఇయ్యది సామాన్యజాతీయ దేశముయొడ పక్షపాతమును జూపించుటకొరకు దేశింపబడినది కాదు. అసిద్ధాంతమునకు వారి పన్నును విధించుట నలన నొప్పుకొను చుండుట లేదు. స్నేహభావమును నూచించుటకై, బ్రిటిషువారి కోర్కె నీకేరెనలు మన్నించినచో, రాంధుమేటిలు సమావేశము జయప్రథముగా పరిగించుచు కనకరమును సామ్రాజ్యత్వము ప్రబలగలను. కావున, యీసంగతిని గుర్తించి, బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారి కోర్కెను మన్నింప తగ్గును. ఆదాయపుపన్నును, చక్కెర, వెండి వీనిరెండిపై నుంకమును హెచ్చింపబడుటను దేశికాచారిగారు ఆమోదించిరి.

సర్ మొనకట్టి దాదాభాయిగారు

మిక్కిలు ముచ్చటించుచు, ఆయనయొక్క నిరుత్సాహమును, సంకటమును కలిగించుచున్నదియే యాయన, రాజకీయముగను, ఆర్థికముగను నయ్యది మిక్కిలి ముఖ్యమైనది యని నుడివెరి. ఆదాయము తగ్గిపోవుటకు వారు రెండుకారణములను నూచించిరి. తాము నిరుద్యోగియందుండిన హితవును పాటింపక రాష్ట్ర ప్రభుత్వములవారి రవిరకు కేంద్రప్రభుత్వమున కొనసంకుండెడి ధనమును ముందుకెల్లినపనవసరము లేదని నిర్ణయించుట మొదటి కారణము. రెండు కారణములనుండి కేంద్ర ప్రభుత్వము వారు రాష్ట్ర ప్రభుత్వములకు సాయపడ నుంకింపిరి. ఉప్పుపన్నును ముఖ్యమున రెండు రూపాయల ఎనిమిదవభాగముండి రూపాయ నాలుగవభాగము తగ్గించి వేయుటయే రెండవ కారణము. ఇంగ్లండున నేమో ముంచిన యుమున్నా మనె వట్టి యభిప్రాయము కొలదే ఉప్పు పన్నులు తగ్గింప బడియుండెను. ఈపన్ను తగ్గింపబడకున్న, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి యాదాయములో నేడు కోట్ల యభివృద్ధి కలుగుటయు, ఆయనయొక్క పట్టికలో, నవ్వును, లేకపోవుటయు తలకొని యుండును. ఈ దేశములోనికి దిగుమతియగు నస్త్రములపై నుంకమును హెచ్చించుటకు దాదాభాయిగారు మునిగి పైగ నంగీకరించెదరు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముయొడ తక్కువ పన్ను విధింపబడుట సంతోష జనకము. ఏలన, ఇండియాలో పోటీ తేయుచున్నది పహాను, ఇటలీ దేశములుగాని ఇంగ్లాండు నందలి లాంబుమైరు గారు. రాజకీయముగ నీవిధాన ముచితమే. ఏలన, ఇంగ్లండునెడల నీదేశమునకుగల స్నేహభావ మిందు మూలకముగా విడచును.

కిరసనాయిలుపై విధింపబడిన పన్ను జనసామాన్యమునకు నష్టదాయకముగాన దానికి యుపన్యాసములు పెక్కుకొనబడెను. విదేశీబట్టిపై తిరుగు నుంకమును విధింపబడుట మంచిదే. ఏలన, ప్రజలు దాచిపెట్టుకొనిన వెండియొక్క విలువ యెక్కువగను. మరియు, వెండిసంతక ధనరూపమును సుంచవలయుననెడి యార్థిక సిద్ధాంత సరిపోవును. వై నామెదలను

దేశము లీరినీ పాటించుచుండెను. కాని, ఆదాయపుపన్నును, అదనపుపన్నును రూపాయికి దమ్ముడింతున హెచ్చింపవలయుననెడి ప్రభుత్వమువారి నూచనము దాదాభాయిగారు తీవ్రముగా విమర్శించిరి. ఆయనయొక్క పట్టిక ముఖ్యముత్రములకే యియ్యది వ్యతిరేకముగా నుండెను. ఈ దేశములో పరిశ్రమల బాగుగా నభివృద్ధినిందించుటయు, అందుమూలకముగా దేశముయొక్క యార్థికస్థితిని మెరుగ్గొనిండుటయునే ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశ్యమయ్యుండెను. ఈయుద్దేశ్యము నెఱవేరవలయుననిన పెట్టుబడికి ధనము మిక్కిలుముగా లభింపవలయును. ఈయదనపున్న యన్న నో ధనమునులువుగా లభింపనీయదు. ఇప్పటికే యదనపుపన్ను (నూపరూపాన్న) రూపాయికి ఏడవభాగమున విధింపబడుటను సభ్యులు మరువజనరు.

తనయుపన్యాసమును ముగించుచు, దాదాభాయిగారు వ్యాఖ్యచేయు మిక్కిలి హెచ్చుగా నుండుటను నూచించిరి. ప్రభుత్వమువారు విధిగా నిర్ణయించువలసిన మారకపురేటుపై, వై బ్యాంకు రేటు యొక్క ఫలమును వారు నూచించిరి. ప్రత్యేక బ్యాంకు (రిసర్వబ్యాంకు)ను ఏర్పరుచుటయో, లేక ఇంగ్లండులో బ్యాంకును కేంద్రబ్యాంకు క్రింద మార్చివేయుటయో జరగవలయును. అట్లు జరిగినచే ప్రస్తుత యసందర్భానికి మార్పును గాంచగలరు.

రామకేశవదాస్ గారు

ఆయనయొక్క పట్టికలో యసంతుష్టికరములను లక్షణములు గలవని రామకేశవదాస్ గారు నుడివెరి. చక్కెర పన్నును, వెండి పన్నును నూతనముగా విధింపబడెడి పన్నులవలన యనుకొన్నంత ధనము లభింపక పోవచ్చును. రూపాయికి పిల్లలను, ఆరుపెన్సిల మారకపురేటు నేర్పరుచుట వలననే ప్రభుత్వము వారి కిన్ని చిక్కులేర్పడినవి. 16 పెన్సిలలేను నేర్పరుచుట నుంచిది. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి కోర్కె ననుసరించి బ్రిటిషు బట్టలపై తక్కువ నుంకమును విధించుట నుంచిదియే యుపన్యాసముల యభిప్రాయము. ఇట్టి స్నేహభావమునే బ్రిటిషువారునూ ఇండియా యెడల జూపించుచు, నీ దేశపు గోధుమపైనను, తేయాకు పైనను తక్కువ నుంకమును విధింపవలయునని రామకేశవదాస్ గారు నూచించిరి. పైన్యమున కగు న్యయములో 80 లక్షల తగ్గుదల గనుపట్టినను నయ్యది ఖర్చులలో మాపబడిన జాగ్రత్తలవలనక వస్తువులవల తగ్గిపోవుట వలననే యని వారు నుడివెరి. దేశసంరక్షక సైన్యముయొక్క సంఖ్య బలము నభివృద్ధిపరచి, దానిని తగినరీతిని యాన్నత్యము నకు వేలవలయునని యుపన్యాసములు కోరిరి.

సర్ ఆర్థర్ ప్రూంగారు

ఆదాయము కన్నా నిర్ణయము 552 లక్షల లభికముగా నుండుటను తామెదల గనుగొనినది తెల్లముగా నుడివెనుండుటను వస్తరుగారిని సర్ ఆర్థర్ ప్రూంగారు రభినందించిరి. పైనికన్యాయమును తగ్గించి, నూతన యుద్దోగములకై 146లక్షలు ప్రత్యేకించి నందులకును వస్తరుగారిని యుపన్యాసములు మెచ్చుకొనిరి. బర్మాదీయపునైరక్తముయొక్క యభివృద్ధి కొరకై 20 లక్షల రూపములు ప్రత్యేకింపబడినందుల కేను ఆక్షేపింపవలసియే వారినిమ్మకము. తక్కువ ఆదాయముతో సరిపుచ్చుకొనుటకు వీలులేదని వస్తరుగారు నుడివెయుండిరి. వీరితో నుపన్యాసములు ప్రూరిగా నేకీభవించును. త్వరలోనే యీ దేశమునందు కొత్త రాజకీయ సంస్కరణ మారణలో పెట్టబడును. అప్పుడు రాష్ట్రము లేక్కడు ధనమునుక్షేపింపగలవు. నూతన సంస్కరణములను ఆదాయముకన్నా నెక్కుడు ద్యయముతో ప్రారంభించుట కేంద్రప్రభుత్వమువారికిగాని, కేంద్రకాసన సభ్యులకిగాని యుచితముగాదు. పైనికన్యాయము నీకనెంతమాత్రమును తగ్గింపవలయునని పడదు. సరిహద్దు ప్రాంతములలో నెట్టి యపాయమును వాటిల్ల నేరదను యువాహితేతనే పైనికన్యాయమును కొందరు తగ్గింపవలయుననుచుండిరి. అట్లు దలచుట కేవలము పొరబాటు. కమ్యూనిస్టు ప్రచారము దేశములో విరివిగా జరుగుచుండగా పైనికన్యాయమును తగ్గించుట తెలివితక్కువ పని. కాంతి నెట్లయినను సంగ్రహించుటయో యార్థికస్థితియను గాని, యుద్ధములకును, తిరుగుబాటుకును అనకాశ మొసగుటగాదు. ఖర్చును తగ్గించుటకై యుద్దోగము నొకనిని నియమించియుండుట మంచిదే, కాని, ప్రభుత్వ శాఖలయందలి యుద్దోగస్థలమును, తదితరులకును జీతమును హెచ్చించుటవలన ఖర్చు యధికముగు ననుటను సభ్యులు మరువజనరు.

కొత్తపన్నులు అక్కరకు వచ్చుననియే సర్ ఆర్థర్ ప్రూంగారు రభిప్రాయపడిరి. చక్కెర వెల హెచ్చయిన, నందులకు వలన దేశీయ పరిశ్రమల కేలాభము పొసగును. కాని, ఆదాయపుపన్నును, అదనపుపన్నును ఆదాయపుపన్నుపై హెచ్చింప సమకట్టుట చింతిను గలుగజేయుచుండెను. అసాధారణపరిస్థితులలోనే నాపన్నులను హెచ్చింపవలయును. ఈపన్నులను హెచ్చివేయుటవలననే ఇంగ్లాండులో నిరుద్యోగసమస్య తీవ్రముగా నుండుటయు, పరిశ్రమలలో నశాంత ప్రబలాటయు తలపించియుండెను. దీనిని, గుర్తించి, ఇండియా ముందే జాగ్రత్తపడవలయును. కాని కంపెనీలకు నష్టమువాటిల్లుకపుడు వానిపై డబుల్ నూపరూపాన్న (రెం

డింతుల అదనపుపన్ను, విధింపబడదని తెలియుటవలన సంతోషముగలుగుచుండెను. అసలీ అదనపు పన్నునే తీసివేసెదమని సర్ జేసీల్ బ్లాకెట్ గారు వాదన మొసంగియుండుటను వస్తరుగారి కుపన్యాసములు జ్ఞాపకపరచిరి. ఉప్పుపన్నును హెచ్చించుటవలన గాక, పరిశ్రమలపైనే అదనపుపన్నును విధించుటవలననే దేశమునకు ఆర్థికనష్టము వాటిల్లగలదు. బాంబే ప్రతినిధులగు తాము బట్టలపై దిగుమతి నుంకమును హెచ్చించుటను ప్రూరిగా నామోదించెదరు. సామాన్యజాతీయ దేశములయొడ పక్షపాతము జూపింప జనదనువారలకు జహాబాక్రటియే బ్రిటిషు వస్తువులపై తక్కువపన్నును విధింపవలయునని ప్రస్తుతము కోరుచున్నది ధనికవర్గమువారి చేతిలోన్ను కన్నెచ్చెవీవీపక్షము వారుగాదు; కార్మిక ప్రభుత్వమువారే.

ఇంకను నుపన్యసింపుచు, సర్ ఆర్థర్ ప్రూంగారు తాము త్వరలో నిండియానుండి వెడలిపోవనుండుటను సభ్యులకి జ్ఞాపకపరచి, హితవాక్యములను జూరకనాగిరి. ప్రపంచమునందు భారతదేశపు ఆర్థికస్థితి యందు గల విశ్వాసమే యీ దేశపు భావి సా భాగ్యము సకల పునాది. దశాబ్దములకొలది నీదేశపు ప్రత్యేక కెక్కడ విలువ యుండుననియే కాని, పన్నులనిరాకరణము, యుగానిరాకరణము మొదలగు కేకలవలన నీదేశపు ప్రత్యేకములను లోనుట కిది వరలో వినియోగింపబడుచుండెడి విదేశీయులధనముంతయు ప్రస్తుత మితరతా వెల్లిపోవుచుండెను. ఈపరిస్థితిని బ్రేయకముందును కొనసాగుచుండునట్లు తగ్గించుట సభ్యులయొక్కయు, దేశభక్తులగు హైందవులయొక్కయు విధ్యుక్తధర్మము. ఇంకను ననేక వత్సరములవరకైనను బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునుండి ఇండియా దేశము విడిచిపెట్టు యసంభవము. దేశభక్తియునుపేరల సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమునీ కేకలుపెట్టెవారు యధార్థమగు దేశభక్తులుగాజాలరు. అనేక వత్సరములుగానే బలయుతముగు పునాదిపై నీదేశము నిలచి యున్నచో దానిని బలహీనపరచుటయే వారు జేయుచున్న పని. (సకేవము)

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు

తమధర్మమును విడనాడుచున్నారు

ఒడ్డుయరుగారి ప్రలాపము

(బీము సర్వీసు)

లండన్, మార్చి 6:—మార్చి 6:—మార్చి 6:—పత్రికలో ఒడ్డుయరుగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—ఇటీవల ఇండియా ప్రభుత్వమువారు పరిపాలకావశ్యతను బాచీయవసరముల కొరకు విడనాడిరి. రాజద్రోహమును బురిగొల్పు నాయకులపై చర్యను దిసికొనక పోవుటచే జనులపట్ల ప్రభుత్వమువారు తమ ధర్మమును త్యజించుచుండెరి. ప్రభుత్వమువారు అసంతృప్తిని ప్రాప్త హించుచున్నారు. తుదకినీ అల్లడులకింద పరిణమించును. అప్పుడు పైనికన్యాయము నక్షేపించి అడంపవలసి వచ్చును.

పనిలేనివారి ఊరేగింపు

న్యూయార్కులో పనిలేనివారు తమకష్టములను చెలుపుటకు పురనున ఊరేగెదరు. 60 వేల మంది పొల్గాననున్నారు. పోలీసువారుకూడ శమ్యానిస్తులవలె ప్రయత్నములను జేసిరి. ఫిలడెల్ఫియాలో నివేదించిరి.

యువరాజు కార్త్యాయకు ఏప్రిలు మధ్యభాగమున జేరెదరు.

వివాహ విచ్ఛేదపు కేసు

సిన్హాప్రభుని కుమార్తె కేసులో

హైకోర్టువారి తీర్పు

కలకత్తా, మార్చి 6:—గౌరవాన్ని బళ్లండుగారు నేడు గౌరవ కోమలాను ప్రకారపై ఆమెధర్మ తెచ్చినకేసులో తీర్పు జెప్పిరి. సిన్హాప్రభుని కుమార్తెయును నీమె ఇదివరకు భారతేశానన సభ్యులుగనుండిన టి. సి. గోస్వామిగారితో వ్యభిచరించినదని నష్టపరిహారమునగునట్లు యేబదివేల కోరెను. ఆమెధర్మ ఎస్. ఎస్. గుప్తగారు వారిరువురుపై కేసుజెట్టిరి. రూ. 60,000 నష్టపరిహారమునకు ఖర్చులకు రూ. 5000 గోస్వామిగారి రిచ్చుకొనవలసినదని వివాహఫలితమును బిడ్డ దాదాదాగునవర్త నుండునట్లు న్యాయమూర్తి “డిక్లీస్” జారీజేసెను. ఈపరిహారము తమ గూర్చి పార్టీ తిరువురును రాజీపడిరి. ప్రతివాదులు కోర్టులో వాదించలేదు. (అ. ప్రె)